

2023-01-30

Handläggare
Suzanne Hartenberger
Telefon: 08-508 06 125**Till**
Bromma stadsdelsnämnd

Verksamhetsberättelse VB 2022 för Bromma stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Nämnden godkänner förvaltningens verksamhetsberättelse med bokslut för 2022, inklusive bilagor, och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Nämnden beslutar om omedelbar justering av ärendet.

Lisa Kinnari, Stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Förvaltningen bedömer att nämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges tre inriktningsmål. Av kommunfullmäktiges tolv mål för verksamhetsområdet görs bedömningen att samtliga mål har uppfyllts helt. Förvaltningen beräknar en budget i balans.

Bromma stadsdelsnämnd

Köpsvängen 24

08-508 06 125
08-508 06 000
bromma@stockholm.se
start.stockholm

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningsledningen i samråd med chefer och nyckelpersoner inom respektive avdelning. Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp 2023-02-16 och i pensionärsrådet 2023-02-13.

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	6
KF:s inriktningsmål: 1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	6
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskknusaper är kort	9
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i	17
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige.....	29
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet	45
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande.....	63
KF:s inriktningsmål: 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	77
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv	80
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamhetens skiftande behov	82
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet.....	85
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring.....	88
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö	96
KF:s inriktningsmål: 3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	104
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.....	105
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	107
Uppföljning av ekonomi	117
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget.....	117
Resultatenheter	127
Investeringar	128

Analys av balansräkning.....	128
Särskilda redovisningar.....	129
Agenda 2030.....	129
Jämställdhet	134
Barns rättigheter.....	134
Nationella minoritetens rättigheter.....	135
Bedömning av nämndens interna kontroll	136
Systematiskt kvalitetsarbete.....	138

Bilagor

Bilaga 01 - SDN06 VB

Bilaga 02 - UH018

Bilaga 03 - Uppföljning av intern kontroll 2022 Bromma stadsdelsnämnd

Bilaga 04 - Underlag till förskolerapport 2022 Bromma stadsdelsnämnd

Bilaga 05 - GDPR Årsrapport 2022 Bromma stadsdelsnämnd

Bilaga 06 - Uppföljningsrapport näringsliv - Bromma stadsdelsnämnd

Bilaga 07 - Uppföljning trygghetsinvestering belysning Sundbydamarna Bällsta åpark

Bilaga 08 - Uppföljning trygghetsinvestering Kristofferskolan

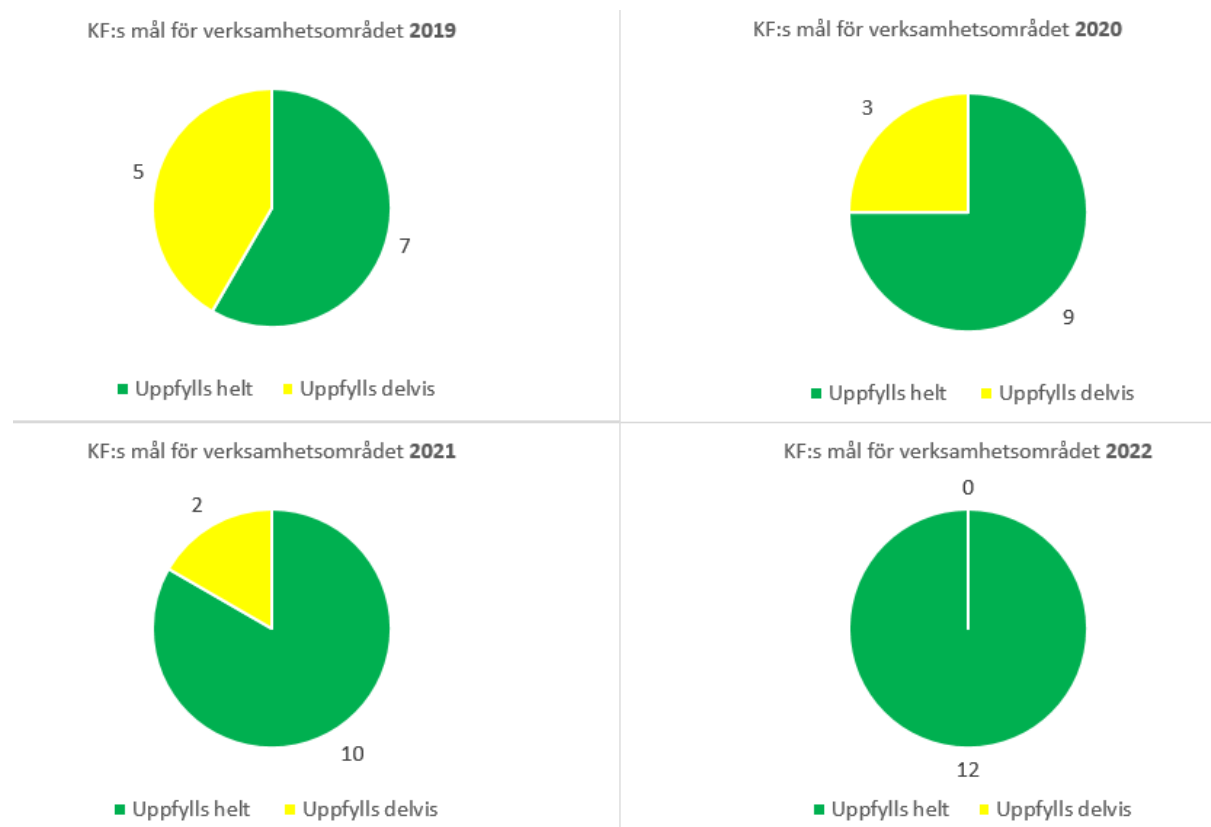
Bilaga 09 - Uppföljning trygghetsinvestering Skorstenen

Bilaga 10 - Uppföljning trygghetsinvestering tryggare skolväg från Spångavägen till Nya Elementar

Bilaga 11 - Nyckeltal 2022 Bromma

Sammanfattande analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges tre inriktningsmål. För kommunfullmäktiges tolv verksamhetsområdesmål är bedömningen att samtliga mål har uppfyllts helt.

Måluppfyllelsen har successivt ökat under mandatperioden.

Nämnden redovisar ett överskott med 42,4 miljoner kronor för verksamhetsår 2022 efter resultatdispositioner. Det har under året funnits en osäkerhet kring utfallet på grund av osäkerheten kring återgången efter pandemin. Verksamheten inom äldreomsorgen har ökat i mindre omfattning än förväntat vilket lett till ett överskott.

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Förvaltningen bedömer att nämnden bidrar till att inriktningsmålet kommer att uppfyllas. Bedömningen grundas på att alla fem mål för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet har uppfyllts.

Förvaltningen fortsätter arbetet med att stödja människor till självständighet och egen försörjning. För att erbjuda kvalitativa insatser utifrån den enskildes behov har förvaltningen arbetat aktivt med kartläggning och samverkan med både interna och externa aktörer.

Arbetet för ett tryggt och välskött Bromma fortsätter genom olika insatser och i samverkan

med flera aktörer. Brommabornas upplevelse av trygghet i stadsdelsområdet har ökat jämfört med 2021, likaså nöjdheten med städning, renhållning och skötsel av parker och grönområden.

Förskolorna arbetar systematiskt med likabehandlingsarbetet för att främja barns rättigheter och en likvärdig förskola för alla. Genom utbildningsinsatser och rekrytering av förskollärare har årsmålet för andelen legitimerade förskollärare uppnåtts. Antalet barn per anställd har minskat något och resultatet för kvalitetsindikatorn WKI har förbättrats jämfört med 2021.

Barn, vuxna och äldre som behöver stöd och hjälp får en rättssäker handläggning och evidensbaserade och kunskapsbaserade insatser och stöd. Arbetet med att öka delaktigheten hos barn, ungdomar, vuxna och äldre pågår för att säkerställa att rätt insatser ges utifrån individuella behov. Det förebyggande arbetet och samverkan internt och externt är också centralt inom alla verksamhetsområden för att människor ska kunna leva ett självständigt liv.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Förvaltningen bedömer att nämnden bidrar till att inriktningsmålet kommer att uppfyllas. Bedömningen grundas på att alla fem mål för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet har uppfyllts.

Förvaltningen arbetar för ett gott företagsklimat som gör att företag vill etablera sig i stadsdelsområdet. Företagandet och företagsklimatet främjas bland annat genom samverkan med företagarföreningen och polisen kring trygghetsfrågor.

Förvaltningen är en aktiv part i stadsutvecklingen och arbetar för ett hållbart stadsdelsområde.

Förvaltningens transporter sker med minsta möjliga klimatutsläpp. Insatser görs kontinuerligt för att gång- och cykelvägar inom stadsdelsområdet ska vara trafiksäkra, ha god tillgänglighet och vara framkomlighet för alla trafikanter.

De olika verksamhetsområdena arbetar för att brommabor, oavsett ålder och funktionsförmåga, har tillgång till kultur, idrott och tillgänglig utemiljö. För att möjliggöra för olika aktiviteter i parker och naturområden genomförs insatser för att utveckla och tillgängliggöra utemiljön. För att öka brommabornas delaktighet i utvecklingen av park- och naturmiljö har kommunikationen med brommaborna stärkts genom en kampanj för att samla in synpunkter, förslag och önskemål. En särskild satsning har gjorts för att ta reda på vad ungdomar i årskurs 6-9 har för önskemål om spontanaktivitetsytor.

Verksamheterna arbetar för en hållbar miljö genom att på olika sätt minska sin klimatpåverkan. Genom information och regelbunden kommunikation involveras brommaborna i klimat- och miljöarbetet. Den biologiska mångfalden värnas genom en rad naturvårdande åtgärder.

En ekonomiskt hållbar och innovativ stad för framtiden

Förvaltningen bedömer att nämnden bidrar till att inriktningsmålet kommer att uppfyllas. Bedömningen grundas på att de två mål för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet har uppfyllts.

Nämnden redovisar en positiv avvikelse med 42,4 miljoner kronor miljoner kronor för

verksamhetsåret efter resultatdispositioner..

Förvaltningen arbetar för att vara en attraktiv arbetsgivare där chefer och medarbetare använder resurser innovativt, effektivt och jämställt. Under året har ledarskapet varit i fokus, bland annat genom implementeringen av stadens nya chefsprofil kopplat till det nya kvalitetsprogrammet. Implementeringen av kvalitetsprogrammet fortsätter under 2023.

För att säkerställa en god arbetsmiljö som främjar hälsa och förebygger sjukfrånvaro arbetar verksamheterna systematiskt med arbetsmiljöarbetet utifrån varje verksamhets särskilda behov. Sjukfrånvaron har under året gradvis minskat för varje månad. Arbetet med tidiga insatser, regelbundna uppföljningar och hälsofrämjande arbete har fortgått under året.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål: 1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Förvaltningen bedömer att nämnden bidrar till att inriktningsmålet kommer att uppfyllas. Bedömningen grundas på att samtliga fem mål för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet bedöms ha uppfyllts.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 1.1, *I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskunskaper är kort***, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts.

Andelen försörjningsstödstagare är fortsatt lågt i Bromma även om det skett en ökning jämfört med 2021. Andelen personer med långvarigt ekonomiskt bistånd har däremot minskat under året. Förvaltningen arbetar aktivt med kartläggning och samverkan för att erbjuda kvalitativa insatser utifrån den enskildes behov. Möjligheter till arbetsträning har ökat genom förstärkt intern och extern samverkan.

Arbetet med att stödja nyanlända att nå egen försörjning och etablering i samhället har stärkts, bland annat genom samverkan med SHIS och arbetsmarknadsförvaltningen.

350 ungdomar i Bromma har under perioden haft feriejobb inom bland annat förskola, äldreomsorg och stadsmiljöverksamhet.

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att ge människor stöd i att ta till vara sina resurser och därigenom bli självförsörjande samt genom att kontinuerligt analysera resultat för att öka medvetenheten om skillnaderna mellan könen för att därmed kunna utveckla verksamheten.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 1.2, *Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i*** gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts.

Implementering av stadens trygghetsprogram har fortsatt under året. Trygghetsarbetet vid

Brommaplan har utvecklats där samverkan kring platsaktivering och den offentliga miljön genomförts under sommaren, på höstlov och under jullov genom projektet "Vardagsrummet".

Det ANDT-förebyggande arbetet ger ett brottsförebyggande mervärde då alkohol och droger är viktiga faktorer vid brottspreventivt arbete. ANDT-frågorna är inkluderade i arbetet inom ramarna för den lokala samverkansöverenskommelsen mellan förvaltningen, lokalpolisområde Vällingby och utbildningsförvaltningen.

Brommabornas upplevelse av trygghet i stadsdelsområdet har ökat betydligt jämfört med 2021.

Arbetet med att implementera stadens säkerhetsprogram har fortgått. Civilt försvar och krisberedskap har varit i fokus under året.

Förvaltningen fortsätter arbetet med att förbättra renhållning, städning och skötsel av parker och grönområden inom stadsdelsområdet vilket lett till att också nöjdheten hos brommaborna har ökat.

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till Agenda 2030 genom att arbeta för ett jämställt stadsdelsområde som är tryggt, säkert och välskött.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 1.3, I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige**, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts.

Förskolorna arbetar systematiskt med likabehandlingsarbetet för att främja barns rättigheter och en likvärdig förskola för alla och för att öka normmedvetenheten hos medarbetarna. Barnen involveras i olika beslut ur ett demokratiperspektiv och förskolornas projekt utgår utifrån barnens intressen och frågor. Barnen delas upp i mindre grupper under delar av dagen för att möjliggöra för barnen att få mer inflytande, känna sig delaktiga och komma till tals samt möjliggör för en utbildning som utmanar och skapar ett livslångt lärande. Hållbar framtid är ett framträdande lärområde i förskolorna. Undervisningen fokuserar på hållbara relationer till både varandra och till naturen. Lärområdet språk har ett stort fokus i verksamheten på olika sätt. Det olika satsningarna på språkutvecklande arbetssätt och flerspråkighet som genomförts under året har höjt kompetensen och lett till nya arbetssätt kring språk.

Genom utbildningsinsatser och rekrytering av förskollärare har årsmålet för andelen legitimerade förskollärare uppnåtts. Utfallet för indikatorn om antal barn per grupp ligger precis ovan årsmålet om 16 barn per grupp. Antalet barn per anställd har minskat något och resultatet för kvalitetsindikatorn WKI har förbättrats jämfört med 2021.

Samverkan med socialtjänsten och regionen har stärkts genom det familjecentrerade arbetssätt som införts i vilket Öppna förskolan är en viktig del av arbetssättet.

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom förskolans arbete med hållbar framtid där barn skapar en relation med naturen, samhället och varandra samt genom att säkerställa att flickor och pojkar får samma utrymme i utbildningen.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 1.4, I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts.

God samverkan och ett gott samarbete är grundläggande för en rättssäker och likställd handläggning av hög kvalitet. Barnrättsperspektivet är centralt inom alla verksamhetsområden. Arbetet med att öka delaktigheten hos barn, ungdomar och vuxna fortgår för att säkerställa att rätt insatser ges utifrån individuella behov. Alla barn och unga som är i behov av placering utanför det egna hemmet placeras under trygga förhållanden där god omsorg tillgodoses.

Andelen barn och unga som återaktualiserats fortsätter att minska. Av de återaktualiserade ärendena avser 66 procent misstanke om bristande omsorg eller problem hos vårdnadshavarna och rör våld inom familjen, vanvård och fysisk övergrepp. Våld i nära relation är en av de vanligaste orsakerna till orosanmälningar gällande barn, och leder alltid till att utredning inleds gällande barnet/barnen i familjen.

Arbetet utifrån handlingsplanen för att minska risken för att barn, unga och vuxna ska dras i kriminalitet har fortgått under året.

Samverkan mellan socialtjänst, förskola, skola, fritidsverksamhet samt polis och region har också fortgått under året genom olika samverkansöverenskommelser.

Insats och stöd från socialtjänsten utformas så att det stärker den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv. Detta sker bland annat genom ett ökat fokus på att genomförandeplanerna ska ha tydliga mål och att det ska vara en samsyn kring detta hos brukare, myndighet och utförare.

Det förebyggande arbetet är centralt inom alla verksamhetsområden för att människor ska kunna leva ett självständigt liv. Det vräkningsförebyggande arbetet har fortsatt att utvecklas under året, bland annat genom samverkansmöten med fastighetsägare varje månad. Trots detta lyckas inte socialtjänsten avvärja alla avhysningar. Inga vräkningar har dock genomförts som berör barn.

Förvaltningen arbetar för att personer som bor och vistas i området ska vara delaktiga i samhället på lika villkor som alla andra. Stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023 följs i detta arbete. Alla brukare som kan och vill ges stöd att närma sig den öppna arbetsmarknaden.

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att ge människor i behov av stöd, insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet samt genom att arbeta aktivt för ett jämställt och jämlikt samhälle fritt från diskriminering, där allas rättigheter beaktas och människor upplever trygghet och välbefinnande. Insatser för personer med funktionsnedsättning ger människor möjlighet till delaktighet och deltagande i samhällslivet. Barnrättsperspektivet är centralt i det dagliga arbetet.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 1.5, I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts.

Äldre i Bromma möter en verksamhet av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet med målet att äldre med omsorgsinsatser är nöjda och trygga. Den äldre ska, så långt det är möjligt, vara delaktig i hur och när den beviljade hjälpen utförs. I årets resultat från Socialstyrelsen brukarundersökning framkommer att 84 procent av de svarande med hemtjänst i Bromma upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs, vilket är en förbättring jämfört med tidigare undersökning. Av omsorgstagarna på vård- och omsorgsboenden upplever 82 procent att de kan påverka hur hjälpen utförs, vilket är en stor förbättring jämfört med den senaste brukarundersökningen. En förbättring har också skett när det gäller de boendes upplevelse av måltidssituationen.

Alla äldre med insatser inom äldreomsorgen ska känna sig nöjda och trygga med sitt stöd. I brukarundersökningen anger 85 procent att de är nöjda med sin hemtjänst och lika stor andel uppger att de är trygga med hemtjänsten. För att ännu fler äldre med hemtjänstinsatser ska känna sig trygga och nöjda med sitt stöd fortsätter Bromma hemtjänst bland annat sitt arbete med att höja kontinuiteten. Målet är att en hemtjänsttagare ska träffa max tio olika personal under en tvåveckorsperiod. Bland de svarande på vård- och omsorgsboende anger 87 procent att de är nöjda med sitt boende och 88 procent anger att de är trygga i sitt boende.

Det förebyggande arbetet med mötesplatser och aktivitetscenter har under andra halvan av året haft öppet för besökare igen efter en tid med begränsat program på grund av pandemin.

Förvaltningen bidrar i det ordinarie arbetet till genomförandet av Agenda 2030 genom att äldre har en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande. Att arbeta för bra mat och måltider i äldreomsorgen är exempel på arbete som bidrar till en jämlik hälsa och ett gott liv. I arbetet integreras både ett jämlikhetsperspektiv och ett jämställdhetsperspektiv i det dagliga arbetet och vid beslut om olika insatser.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för nio av tolv indikatorer har uppnåtts helt och att årsmålen för en indikator har uppnåtts delvis och årsmålet för två indikatorer har inte uppnåtts. Nämndmålet bedöms ha uppfyllts och KF:s och nämndens aktiviteter har genomförts under året.

Ekonomiskt bistånd

Under 2021 minskade antalet biståndshushåll kraftigt. Under 2022 har antalet och andelen personer som uppbär ekonomiskt bistånd ökat något i jämförelse med 2021.

Bromma har högre andel vuxna som uppbär ekonomiskt bistånd än jämförbara stadsdelsförvaltningar i innerstaden, men en lägre andel än staden som helhet. Inom

stadsdelsområdet finns ett boende för nyanlända, där hushåll som inte ingår i etableringen har aktualiserats från Intro Stockholm. Det finns en farhåga att både antalet biståndstagare och det sammanlagda utbetalda biståndet kommer att öka under 2023.

Vid årets första kvartal var antalet kvinnor som uppbar försörjningsstöd för första gången högre än antalet män. Denna förändring har hållit i sig genom hela året, både vad gäller antalet biståndstagare och antalet personer som uppbar långvarigt ekonomiskt bistånd. Antalet män som uppbar ekonomiskt bistånd har minskat under året medan andelen kvinnor har fortsatt att öka. 186 kvinnor uppbar ekonomiskt bistånd respektive 161 män.

Inom ekonomiskt bistånd har arbetssättet enligt "slussen" fortsatt. Upprättande av förändringsplaner i såväl gamla som nya ärenden har prioriterats. Stöd och insatser har erbjudits tidigt för att den enskilde ska bli självförsörjande. Antalet förändringsplaner har ökat under året. I slutet av året har det upprättats förändringsplaner i drygt 83 procent av nya ärenden. Arbetet med förändringsplaner är en förutsättning för att det ska vara tydligt vilka krav och rättigheter som enskilda har, samt att göra den enskilde delaktig i arbetet för egen försörjning. I arbetet ingår att säkerställa samverkan med samarbetspartners så som försäkringskassa, sjukvården och "Mia vidare".

Utfallet för indikatorn som avser andelen personer som uppbar långvarigt försörjningsstöd är 0,44 procent vilket är en minskning jämfört med samma period föregående år då utfallet var 0,48 procent. Andelen kvinnor som uppbar långvarigt ekonomiskt bistånd är 0,47 procent, vilket motsvarar 124 kvinnor. En minskning av antal och andel har skett i jämförelse med föregående år. Andelen män som uppbar långvarigt ekonomiskt bistånd är 0,42 procent, vilket avser 108 män. Samma period förra året var andelen män 0,47 procent. Under året har arbetet med brommabor som har långvarigt ekonomiskt bistånd med anledning av sjukskrivning utan sjukpenninggrundad inkomst, samt personer som har socialmedicinska svårigheter prioriterats.

Arbetsätt och metoder har utvecklats för stöd till målgruppen. För att personerna ska komma ut i arbetsträning och därmed närma sig ordinarie arbetsmarknad, har socialtjänsten bland annat träffat vårdcentral och psykiatri samt haft kunskapsdialoger med Samordningsförbundet och Försäkringskassan. Syftet har varit att öka samverkan för att målgruppen ska få det stöd och de insatser som de har behov av. Ett avtal har upprättats med en konsultläkare för att arbeta med målgruppen som är sjukskrivna utan sjukpenninggrundande inkomst. Två planeringsdagar har genomförts med läkaren för att ta fram nya arbetsätt.

I Bromma är det cirka 187 barn som växer upp i en familj som uppbar ekonomiskt bistånd för att klara sin försörjning. Att växa upp i en familj med marginaliserade ekonomiska förutsättningar är en riskfaktor. Barn i ekonomiskt utsatta familjer prioriteras genom kompensatoriska åtgärder. Antalet barnkonsekvensanalyser som genomförs i avslagsbeslut som berör barn är högt. Under året har andelen barnfamiljer i behov av ekonomiskt bistånd ökat något, detta beror främst på antalet nyanlända familjer som bor på Kopparbacken.

Arbetet med att säkerställa att utbetalningar av ekonomiskt bistånd blir rätt från början för att minimera felaktiga utbetalningar har fortsatt under året. En framtagen checklista har använts

som stöd i arbetet. Nio felaktiga utbetalningar har initierats av handläggare till FUT-utredare under året. Flera återbetalningar av det felaktiga utbetalda biståndet pågår. Inga polisanmälningar har gjorts.

Arbetsmarknadsinsatser

I samband med att pandemirestriktionerna hävdes, kunde arbetsmarknadsinsatser i form av offentligt skyddade anställningar, arbetsträning, Stockholmsjobb och andra rehabiliterande insatser erbjudas i högre utsträckning än tidigare. De arbetsmarknadsinsatser som beviljats har hållit en hög kvalitet och ska på sikt kunna leda till förändringar som innebär att den enskilde blir självförsörjande genom arbete.

Bromma arbetsmarknadscenter består av en arbetsträningsverksamhet som riktar sig till personer som står långt från arbetsmarknaden till följd av beroendeproblematik, psykisk ohälsa eller funktionsnedsättning. Verksamheten riktar sig till personer som är i behov av stöd för att komma närmare arbete och egen försörjning. En konferensverksamhet öppnades under sommaren och drivs av deltagare som arbetstränar. Konferensverksamheten riktar sig till både interna och externa konferensbesökare. Arbetsträningsverksamheten har tidigare haft en servicegrupp som bland annat utfört transporter och enklare hantverkshjälp. Funktionen avvecklades under oktober månad utifrån att arbetsuppgifterna bedömdes vara för svåra för deltagare inom arbetsträning. All arbetsträning har i stället erbjudits i verkstäder under handledning av arbetsinstruktörer.

Inom socialtjänsten har den interna samverkan mellan Bromma arbetsmarknadscenter och enheten för arbete och försörjning utökats och intensifierats för att hitta lösningar till brommabor som arbetstränar. Möjligheter till arbetsträning har ökat genom förstärkt samverkan med enheten för arbete och försörjning samt externa samarbetspartners såsom arbetsförmedlingen, Jobbtorg andra stadsdelsförvaltningar med flera.

Enheten för arbete och försörjning har under året remitterat 28 deltagare till arbetsförberedande platser inom Bromma arbetsmarknadscenter, varav nio kvinnor och 19 män. Detta är en ökning från 18 deltagare föregående år. Att fler män än kvinnor har remitterats beror på att fler kvinnor är sjukskrivna. Remitteringarna har gjorts utifrån behov och lämplighet och inte utifrån kön.

Under året har elva OSA-platser tillsatts, varav sex män och fem kvinnor. En kvinna har gått vidare till lönebidragsanställning. OSA-platserna tillsätts utifrån den enskildes individuella förutsättning och personens möjlighet att erhålla en OSA-anställning.

Nio personer har påbörjat, eller haft ett Stockholmsjobb under året, fem män och fyra kvinnor.

Etableringsinsatser för nyanlända

Förvaltningens arbetsgrupp för arbetet med nyanlända, med representanter från alla avdelningar inom förvaltningen, säkerställer att förvaltningens insatser för nyanlända samordnas. Samverkan mellan förvaltningen, SHIS Bostäder och jobbcoacher på Wellcome House (arbetsmarknadsförvaltningen) fortsätter. Bostadsvägledning erbjuds på medborgarkontoret och genom ett samarbete med SHIS Bostäder ges individuell bostadsvägledning på aktuella boenden. Förvaltningens integrationssamordnare håller ihop

och utvecklar arbetet vilket ökar möjligheten för Brommas nyanlända att snabbare komma ut i arbetslivet, börja studera och hitta en varaktig bostad. Medborgarkontoret erbjuder också samhällsvägledning och information om vägar till egen försörjning. Under året har medborgarkontoret haft 1 160 besök av nyanlända.

Feriejobb

Totalt sökte 1198 ungdomar sommarjobb i Bromma. Av dessa fick 490 ungdomar erbjudande om sommarjobb. 350 ungdomar tackade ja och skrev anställningsavtal, 175 flickor och 175 pojkar har haft feriejobb inom bland annat förskola, äldreomsorg och stadsmiljöverksamhet. Fyra ungdomar avbröt anställningen under sin sommarjobbsperiod. Förvaltningen har tilldelat andra förvaltningar 42 platser av totalt 478 tillhandahållna platser.

VFU - verksamhetsförlagd utbildning

Samverkan med universitet, högskolor och andra lärosäten fortsätter. Praktikplatser erbjuds som ett led i arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare. Mottagandet av studenter utgör även en viktig rekryteringsgrund. Det är framförallt inom förskola och äldreomsorgens utförarverksamheter som platser har erbjudits. Platser har även erbjudits inom socialtjänsten och äldreomsorgens myndighetsutövning.

Tre studenter från Stockholms universitet med inriktning mot samhällsplanering har genomfört en fältförlagd praktik i samband med sommarens platsaktivering på Brommaplan - "Vardagsrummet".

Agenda 2030

Förvaltningen har genom det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att ge människor stöd i att ta till vara sina resurser och därigenom bli självförsörjande.

Jämställdhet

Andelen män med ekonomiskt bistånd minskar i högre utsträckning än andelen kvinnor. Det är framförallt ensamstående kvinnor som har svårt att komma ut på den reguljära arbetsmarknaden, vilket även förra årets analys visade. Utifrån detta har ett arbete med att öka samverkan med samverkanspartners inletts. Fler kvinnor är sjukskrivna och samplanering med vården fortlöper innan kvinnorna kan påbörja att arbetsträna. Män har i större utsträckning socialmedicinska svårigheter och kan därför i större utsträckning remitteras till arbetsmarknadsinsatser.

Det är fler män än kvinnor som påbörjat sina anställningar för Stockholmsjobb, men fler kvinnor som remitterats. Beslut att bevilja Stockholmsjobb görs utifrån lämplighet och inte utifrån könstillhörighet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	1 %			0,8 %	1 %	2,7 %	VB 2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	0,65 %	0,62 %	0,7 %	0,62 %	0,8 %	1,5 %	VB 2022
  Andel personer som själv upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (ekonomiskt bistånd)	100			58,33	65	Tas fram av nämnd	VB 2022
  Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	0,44 %	0,42 %	0,47 %	0,48 %	0,4 %	1,0 %	VB 2022
Analys Andelen personer med långvarigt behov av ekonomiskt bistånd har minskat jämfört med föregående år. Det är andelen män som har minskat. Andelen kvinnor ligger kvar på samma nivå som föregående år. Personer som har ett långvarigt behov av bistånd är ofta sjukskrivna utan sjukpenninggrundande inkomst, vilket innebär ett omfattande samarbete med bland annat vården för att personerna ska komma ut i självförsörjning. Kvinnor är ofta sjukare och har därför har en längre väg tillbaka till ordinarie arbete. Förvaltningen har knutit kontakt med en förtroendeläkare för att utveckla arbetet i ärenden där personer är sjukskrivna. Samverkan fortgår med samarbetspartners såsom arbetsförmedlingen, Jobbtorg, sjukvården, försäkringskassan, MIA Vidare med flera. Efter att pandemirestriktionerna upphävdes har det blivit lättare att bevilja insatser till gruppen.							
  Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	9 st	5 st	4 st	11 st	15 st	800 st	VB 2022
Analys 22 personer har remitterats till Stockholmsjobb. Av dessa har nio personer genomfört praktik med arbetsträning och därefter matchats till ett lämpligt Stockholmsjobb. Matchningen görs utifrån lämplighet och inte kön.							
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	478			464	420 st	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2022
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	9			6	20 st	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2022
Analys I vissa fall har det missats av verksamheterna att de själva ska rapportera in platser för Stockholmsjobb till arbetsmarknadsförvaltningen. Detta har resulterat i att möjliga platser inte varit kända av arbetsmarknadsförvaltningen och därför inte nyttjats. Förvaltningen behöver tydliggöra rutinen samt alla verksamheters ansvar att tillhandahålla platser för Stockholmsjobb.							
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	126			113	70	Tas fram av nämnd	VB 2022
  Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	350 st	175 st	175 st	361 st	350 st	9 000 st	VB 2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen och arbetsmarknadsnämnden ska med stöd av stadsdelsnämnderna utifrån stadens strategi för arbetsmarknadsinsatser definiera stadsdelsnämndernas ansvar för förberedande insatser inför inskrivning på Jobbtorg Stockholm	2022-01-01	2022-06-30	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och i dialog med stadsdelsnämnderna, utifrån stadens strategi för arbetsmarknadsinsatser, föreslå hur helhetsansvaret för arbetsmarknadsinsatsen Stockholmsjobb, inklusive samordning och anställning, kan åläggas arbetsmarknadsnämnden	2022-01-01	2022-06-30	

Nämndmål: 1.1.1 I Bromma är människor självförsörjande

 Uppfylls helt

Beskrivning

Arbetet med ekonomiskt bistånd grundar sig på tillit och respekt för människors självbestämmande och integritet. Män och kvinnor ska ges möjlighet att bli självförsörjande och delaktiga i samhället.

Antalet hushåll som uppbär försörjningsstöd ska fortsätta att minska. På ett enkelt och tillgängligt sätt ska brommaborna få information, stöd och hjälp i frågor som rör ekonomiskt bistånd. Det uppsökande arbetet ska utvecklas för att underlätta för utsatta människor att få stöd och hjälp. Individuellt utformade insatser och stöd ska hjälpa personer som uppbär ekonomiskt bistånd att snabbt komma ut i egen försörjning och därmed undvika långvarigt behov av bistånd. Arbetet med förändringsplaner och motivationshöjande samtal används i arbetet med att stödja människor att bli självförsörjande.

Samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen och arbetsförmedlingen fortsätter att utvecklas i syfte att säkerställa att brommaborna får relevanta insatser och tidig vägledning till arbete. Förvaltningen ska fortsätta utveckla arbetssätt för sjukskrivna och personer med sociala/medicinska skäl för att sänka trösklarna till arbete. Systematisk samverkan med hälso- och sjukvården har påbörjats under 2021 som ska fortsätta utvecklas under 2022 för förbättrat stöd och samordning av insatser.

Utbetalningar av ekonomiskt bistånd ska ske på korrekta grunder och felaktiga utbetalningar minimeras och förebyggs genom att förvaltningen har arbetssätt som säkerställer detta. Brommabor som ansöker om ekonomiskt bistånd informeras om vilka utrednings- och åtgärdsrutiner som kan bli aktuella vid misstanke om fusk.

Andelen barn som lever i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd ska minska. Att växa upp i ekonomiskt marginaliserade familjer är en riskfaktor för barns utveckling och utanförskap. Barns behov och situation uppmärksammas särskilt. Arbetet med att erbjuda kompensatoriska åtgärder för att uppmärksamma utsattheten för barn i familjer med osäkra boendeförhållanden fortgår. Förvaltningen använder barnkonsekvensanalyser och barnchecklistor som verktyg för

att synliggöra, utreda och analysera vilka effekter förslag, åtgärder och beslut får för barn. Fokus för arbetet är att nå föräldrars ökade självförsörjning och självständighet. Arbetet fortgår för att säkerställa att barnen växer upp under stabila boendeformer.

Förvaltningen ska bedriva ett intensivt arbete med särskilt fokus på den ekonomiska effekten som följer av covid-19 pandemin och möjligheten till självförsörjning som följer av lågkonjunkturen. Stadens strategi för arbetsmarknadsinsatser ska implementeras. Utveckling av arbetssätt för sjukskrivna och personer med sociala/medicinska skäl fortgår för att sänka trösklarna till arbete. Det uppsökande och förebyggande arbete för att nå gruppen unga som varken arbetar eller studerar (UVAS) fortsätter. Stadsdelsnämndsområdet har en låg andel unga som ingår i gruppen.

Intern och extern samverkan och mer effektiv användning av insatserna Stockholmsjobb, offentligt skyddad anställning (OSA), praktikplatser och nämndens egna arbetsmarknadsinsatser gör att vägen till självförsörjning blir kortare. I samverkan med Jobbtorg Stockholm erbjuds arbetsmarknadsinsatser till personer med ekonomiskt bistånd och som befinner sig utanför arbetsmarknaden. Västerorts aktivitetscenter (VAC), som från den 1 januari byter namn till Bromma arbetsmarknadscenter, ska vidareutvecklas till stöd för personer inom socialpsykiatrins målgrupp att nå egen försörjning. Ett fortsatt utvecklingsområde är utökad intern samverkan för att öka antalet remisser till arbetsträning. För personer med funktionsnedsättning ska insatsen daglig verksamhet utvecklas för att fler ska erbjudas arbetslivsinriktade insatser och få möjlighet att närma sig arbetsmarknaden.

Gymnasieungdomar får möjlighet till arbetslivserfarenhet och ett första steg in på arbetsmarknaden genom meningsfulla feriejobb på sommar-, höst- eller jullov. Genom regional samverkan mellan feriehandläggare i stadsdelsförvaltningarna Hässelby-Vällingby, Spånga-Tensta, Rinkeby-Kista och Bromma, utökas möjligheten till feriearbeten i ett större geografiskt område. Ungdomar med funktionsnedsättning och/ eller sociala skäl prioriteras vid fördelning av feriejobb.

Samverkan med universitet, högskolor och andra lärosäten fortsätter. Praktikplatser erbjuds som ett led i arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare. Mottagandet av studenter utgör en viktig rekryteringsgrund.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

- 1 Ingen fattigdom
- 2 Ingen hunger
- 4 God utbildning för alla
- 5 Jämställdhet
- 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- 10 Minskad ojämlikhet

Förväntat resultat

Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen minskar.
Andelen felaktiga utbetalningar inom ekonomiskt bistånd minskar.

Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd minskar.
 Fler personer erbjuds arbetsmarknadsinsatser.
 Antalet feriejobb som tillhandahålls i Bromma ökar.
 Förvaltningen erbjuder VFU-platser till högskolor och universitet.
 Andelen invånare som uppbär långvarigt försörjningsstöd minskar.
 Nämnden bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● ♀ Andel av försörjningsstödstagare som är långtidsarbetslösa som har beviljats insatser	15,07 %	16,67 %	13,75 %		10 %		VB 2022
● ♀ Andel upprättade förändringsplaner i försörjningsstödsärenden - upprättade senast inom tre månader	83,33 %	86,49 %	80,85 %	77,78 %	75 %		VB 2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningen ska samverka med företagarföreningen BUF i syfte att tillskapa praktikplatser	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: 1.1.2 Nyanlända etablerar sig på arbetsmarknad, bostadsmarknad och i samhällslivet

● Uppfylls helt

Beskrivning

För att möjliggöra för nyanlända i Bromma att snabbt nå egen försörjning och att etablera sig i samhället fortsätter stödet till målgruppen utvecklas. En arbetsgrupp med representanter från alla avdelningar inom förvaltningen säkerställer att förvaltningens insatser för nyanlända samordnas, vilket förväntas ge goda förutsättningar för målgruppen att tidigt etablera sig i samhället. Samverkan med SHIS, Intro Stockholm, utbildningsförvaltningen och civilsamhället har utvecklats under 2021 och fortsätter under 2022 vilket också kommer att bidra till att påskynda och underlätta nyanländas etablering.

Medborgarkontorets arbete med att ge samhällsvägledning till nyanlända fortsätter med särskilt fokus på kunskaper om bostadssituationen. Förvaltningen ska säkerställa att kvinnor och män får samma information för att skapa medvetenhet och förståelse för kvinnors och mäns lika delaktighet och ansvar i samhället.

Under slutet av 2021 öppnades en introförskola som en del i etableringsarbetet. Lokaler i anslutning till förskolan kan användas för ytterligare etableringsinsatser i samverkan med andra aktörer.

Förvaltningen ser föreningslivet som en viktig samverkanspartner i stödet till nyanlända att snabbt etablera sig i samhället. Därför prioriteras verksamheter som stödjer nyanländas etablering i det svenska samhället vid beslut om föreningsbidrag.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

- 1 Ingen fattigdom
- 2 Ingen hunger
- 4 God utbildning för alla
- 5 Jämställdhet
- 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- 10 Minskad ojämlikhet

Förväntat resultat

Stödet till nyanlända i Bromma är samordnat och aktivt

Nyanlända etablerar sig snabbt i samhället

Nyanlända försörjer sig själva och har egen bostad efter etableringstiden

Nämnden bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel nyanlända hushåll aktuella inom ekonomiskt bistånd som har avslutats	32,14 %				10 %		VB 2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen fortsätter arbetet i den förvaltningsövergripande arbetsgruppen i samverkan med andra aktörer i staden och civilsamhället för ett hållbart mottagande av nyanlända som leder till snabb etablering i samhället	2022-01-01	2022-12-31	
 Förvaltningen ska arbeta för att anställa stadsdelsmammor	2022-01-01	2022-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att årsmålet för fem av sju indikatorer har uppnåtts och årsmålen för två indikatorer har delvis uppnåtts. Underliggande nämndmål bedöms ha uppfyllts och KF:s samt nämndens aktiviteter har genomförts under året.

Trygghetsarbetet

Implementering av stadens trygghetsprogram har fortsatt under året Trygghetsprogrammet spänner över hela förvaltningen. Dels genom ordinarie linjeverksamhet men även genom de särskilda insatser som görs inom ramen för Brommas samverkansöverenskommelse med polisen, socialtjänstens riktade arbete mot barn och unga, trygghetsvandringar, parkarbete med trygghetsröjningar och belysningsåtgärder samt informationsinsatser till riktade målgrupper.

Det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i Bromma utgår från den lokala lägesbilden. Förvaltningen samverkar med polis, civilsamhället, näringsliv, fastighetsägare, föreningar och andra aktörer för att skapa trygghet kring offentliga platser. Arbetet sker genom bland annat aktiviteter för olika målgrupper, trygghetsvandringar, grannstöd, nattvandringar, miljön i parker och bostadsområden, belysning, nedklippning av buskage och förändringar i gatumiljön för att minska tomma outnyttjade ytor. Trygghet skapas genom att gator, vägar och broar städas och snöröjs, gatubelysningen fungerar, skräpkorgar töms, klotter saneras, skadedjur bekämpas. Förvaltningens prioritering för året har varit Brommaplan där samverkan kring platsaktivering och den offentliga miljön har pågått genom projektet ”Vardagsrummet på Brommaplan”.

Trafiksäkerhetsåtgärder genom beskärning runt trafikskyltar och inklippning av buskage intill gångvägar och trottoarer genomförs löpande då dessa åtgärder påverkar upplevelsen av trygghet.

Årets medborgarundersökning visar på en betydande ökning gällande brommabornas upplevelse av trygghet i stadsdelsområdet. Det är framförallt männen som upplever en ökad trygghet jämfört med föregående år. På frågan ”Jag känner mig trygg i parker och grönområden i den stadsdel där jag bor” ligger Bromma i topp av stadens stadsdelsområden med 81 procent. Staden totalt ligger på 71 procent. På frågan ”På det hela taget tycker jag att min stadsdel är trygg att bo i” svarar 88 procent att de är trygga. Det är bara på Kungsholmen upplevelsen av trygghet är högre. I staden totalt är upplevelsen av trygghet 75 procent.

Särskilda insatser i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet

Inom ramen för samverkansöverenskommelsen med polisen, utbildningsförvaltningen och trafikkontoret har sex åtgärdsplaner upprättats. Den största utmaningen är att polisen inte har haft resurser att jobba så tätt som förvaltningen önskat, eftersom polisen har behövt prioritera insatser i mer utsatta områden.

Följande har genomförts inom respektive åtgärdsområde:

Tryggare äldre

- Trygghetsmånad med externa föreläsare, bland annat polis och bank.
- Digital mäsas - en mäsas som inriktas sig på utbildning och information kring digitala hjälpmedel. Appen ”Tyck till” skall introduceras med förhoppning att fler anmälningar kring otrygghet/otrygga platser anmäls från målgruppen.
- Information – bedrägerier. Särskild information med hjälp av det tryckta material som finns framtaget av polisen distribueras och användas i informationsinsatser.

- Informationskedja inom äldreomsorgens personal och chefer som snabbt skall kunna nå ut med information om Bromma drabbas ökad aktivitet av brott riktad mot äldre.

Genom aktiviteterna har ett stort antal äldre nåtts av information om hur de kan skydda sig emot olika brott riktade mot just äldre.

Unga i risk för kriminalitet

- Arbetet hopplänkat med lokal handlingsplan utifrån *Stockholms stads strategi 2019-2022 för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet.*
- Regelbundna uppföljningsmöten med hög närvaro inför varje tertialuppföljning.
- Alla socialtjänstens aktiviteter inlagda i VP 2022.
- Kontakt med Stödcentrum, undersöker möjligheter att utveckla lokal samverkan brottsoffer och vittnen.

De aktiviteter som har genomförts har inneburit att samverkan med skola, polis och socialtjänst har förbättrats under samverkansöverenskommelsen. Snabbare och effektivare insatser har kunnat genomföras.

Våld i nära relation

- Affischer för information till våldsutsatta. Uppsatta över hela Bromma. Lagts upp på Facebook och annonserats i lokaltidningen.
- Samarbete med Medborgarkontoret
- Staden centralt arbetar med våldsutövare genom olika kampanjer.

Förvaltningen har inte hittills sett om aktiviteterna/åtgärderna lett till några effekter.

Skola som brottsplats

- Vid varje träff i arbetsgruppen sammanställs antal gjorda orosanmälningar (med koppling till kriminella handlingar) av skolorna
- En översikt kring de orosanmälningar som kommit in (med koppling till kriminella handlingar) lyfts vid varje möte
- Lägesbilder delas vid arbetsgruppens möten
- Särskilda gemensamma insatser – vid särskilda uppkomna behov
- Föreläsning Diamant Salihu – digital föreläsning kring gängkriminalitet

Rektorer på Brommas grundskolor upplever att kontakten med socialtjänst och polis har förbättrats efter genomförda aktiviteter.

Ett tryggare Brommaplan

- Studenter från Stockholms universitet har som projektarbete inom ramen för utbildning lämnat förslag på aktiviteter
- Fastighetsägare har genom samverkan och finansiering bidragit till gemensamma aktiviteter
- Vardagsrummet – sommaraktivitet som genomförts och kommer att redovisas.

En enkät har genomförts i samband med sommarens platsaktivering. Resultat på den antyder

att de som besöker Brommaplan känner sig mer trygga och att Brommaplan upplevs som mer levande och trivsamt.

Tillsammans i Mariehäll/Annedal

- Lägesbild – för platsen finns framtagen
- Trygghetsvandring - genomförd

Polisens resurser inte har kunnat prioriteras för detta område.

Det pågår ett arbete med att ta fram mätmetoder för att kunna mäta effekter av de genomförda aktiviteterna inom respektive område.

Platssamverkan

För att öka tryggheten i och omkring Brommaplan har förvaltningen arbetat med platssamverkan. Tre studenter från utbildningen "Utmaningsdriven projektledning inom kultur och stadsutveckling" har under året inom ramen för sin utbildning arbetat med projektet "Vardagsrummet på Brommaplan". Aktiviteter och kulturevenemang har genomförts under sommaren, höstlovet och jullovet 2022. I samarbetet ingick även "Levande Stockholm", idrottsförvaltningen och fastighetsägarna (Balder, Revelop och JM). Aktiviteterna har varit välbesökta och uppskattade. En enkätundersökning genomfördes under sommaren som visade att känslan av trygghet på platsen ökade under pågående projekt.

Studenterna har även haft i sitt uppdrag att ta fram ett koncept för hur framtida aktiviteter och event kan upprätthållas så att platsen kan fortsätta befolkas och därigenom skapa en tryggare och mer levande plats. Ett trygghetsevenemang med fastighetsägare och företagare i området genomfördes i slutet av november. Detta arbete kommer att fortsätta under kommande år.

Brottsförebyggande arbete och ANDT + S

Det lokala arbetet med att synkronisera trygghet och säkerhet med brottsförebyggande arbete och ANDTS-förebyggande arbete har fortgått under året. Frågorna är komplexa och det finns fortsatta lokala behov av att utveckla och hitta sätt att arbeta förebyggande ur ett helhetsperspektiv. Att arbeta förebyggande inom ett område ger oftast mervärden på andra områden, exempelvis att arbeta ANDT-förebyggande ger ett brottsförebyggande mervärde då alkohol och droger är viktiga faktorer vid brottspreventivt arbete. ANDT-frågorna är inkluderade i arbetet inom ramarna för den lokala samverkansöverenskommelsen mellan förvaltningen, Lokalpolisområde Vällingby och grundskolorna i Bromma. Frågorna är också inkluderade inom den trygghets- och brottsförebyggande samverkansgruppen operativa BRÅ.

Förvaltningen har under året arbetat med flera åtgärder för att öka värdet av Preventionsindex. I januari tillsattes förvaltningsövergripande styrgrupp och arbetsgrupp för förvaltningens preventionsarbete. Fokus för året har varit att stärka och följa upp förvaltningens preventiva arbete utifrån Preventionsindex mini. Indexet baseras på ett nationellt preventionsindex som används för uppföljning och analys av kommunernas ANDT-förebyggande arbete. Samtliga avdelningar har arbetat med att stärka sitt ANDT-förebyggande arbete

Lokal handlingsplan mot våldsbejakande extremism

Handlingsplanen innehåller förebyggande-, förhindrande- och kompetenshöjande aktiviteter

samt aktiviteter gällande föreningsbidrag och upplåtande av lokaler eller öppna rum.

Förebyggande aktiviteter

Under året har förvaltningen hållit totalt 18 stycken föräldrastödgrupper. Tonårsföräldrar i Bromma har även fått föräldrastöd genom det webbaserade stödet Föräldrawebben.

Under hösten påbörjades nyutbildning av gruppleddare i programmet Föräldraskap i Sverige. Grupp i Föräldraskap i Sverige kommer att hållas i början av 2023.

Fältgruppen är utbildade i utbildningsprogrammet Mentorerna i våldsprevention (MVP) och samverkar med Brommas skolor genom att hålla MVP-lektioner och delta i planering för kommande MVP-grupper.

En del av fritidsledarna utbildades under hösten 2021 i Fritid Fri från Våld, som är MVP i öppen verksamhet.

Arbetet mot våldsbejakande extremism är inkluderad del av förvaltningens brottsförebyggande- och trygghetsskapande samverkan genom den lokala samverkansöverenskommelsen och förvaltningens operativa samverkansgrupp (Operativa BRÅ).

Förhindrande aktiviteter

Arbetet med implementering av lokal rutin för individärenden med koppling till våldsbejakande extremism inom berörda enheter fortgår. Lokal rutin har reviderats under december.

Översyn av hur stöd till anhöriga till individer kopplade till våldsbejakande extremism har genomförts. Former för anhörigstöd har utvecklats och anhörigstödet har anpassats till Stockholms stads program för stöd till anhöriga 2021-2024.

Föreningsbidrag och upplåtande av lokaler

Vid handläggning av ansökningar om föreningsbidrag följs stadens övergripande riktlinjer och nämndens regler vid fördelning av föreningsbidrag. Vid utlåning/uthyrning av lokaler säkerställs löpande att föreningens verksamhet vilar på demokratisk grund och att även arrangemanget i lokalen gör det.

Kompetenshöjande aktiviteter

Relevant personal inom nämnden uppmanas kontinuerligt att genomföra den webbaserade grundutbildningen om våldsbejakande extremism. Under året har antal genomförda grundutbildningar inom förvaltningen ökat. Relevant personal har uppmanats att genomföra fördjupningsutbildningen om högerextremism.

Lokal samordnare besöker de verksamheter som önskar mer information om förvaltningens arbete inom området.

Effekter av förvaltningens arbete mot våldsbejakande extremism i år är ökad förmåga att förebygga och förhindra våldsbejakande extremism genom höjd kompetens och inarbetade rutiner inom området. Inrapporterade händelser är få men när förvaltningen nås av information inom området följs centrala och lokala rutiner. Processerna för hantering av ärenden kopplade till våldsbejakande extremism bedöms utifrån det fungera.

Fusk och oegentligheter i välfärden

För att förebygga fusk och oegentligheter i välfärden arbetar förvaltningen med att säkerställa att utbetalningar av ekonomiskt bistånd blir rätt från början för att minimera felaktiga utbetalningar. En framtagen checklista används som ett stöd i detta arbete.

För att säkerställa att upphandlade assistansbolag har tillstånd från IVO (inspektionen för vård och omsorg) görs löpande kontroller av assistansbolag hos IVO vid köp av personlig assistans. I nämndens internkontrollplan kontrolleras varje tertiäl att arbetssättet följs. En gång per år kontrolleras att alla utförare av insatserna personlig assistans, avlösarservice och ledsagarservice har tillstånd från IVO att bedriva verksamhet.

En förvaltningsövergripande arbetsgrupp har tagit fram ett material om otillåten påverkan som ska användas av verksamheterna på arbetsplatsträffar för att uppmärksamma och diskutera riskerna för att utsättas för otillåten påverkan i sitt arbete.

Säkerhetsarbetet

Arbetet med att implementera stadens säkerhetsprogram har fortgått under året. Civilt försvar och krisberedskap har varit i fokus. Samtliga avdelningar har under perioden uppdaterat sina krisplaner och ensat sin krisledningsmodell enligt stadens modell för krisledning. Ett arbete med planering för stärkt civilförsvarsförmåga genomförs i samverkan med olika aktörer. Parallellt genomförs en fördjupad planering för att kunna upprätthålla förvaltningens verksamhet under svåra förhållanden. Särskilt fokus ligger på den samhällsviktiga verksamhet som bedrivs inom förvaltningen och där kontinuitetsplanering genomförs. En kartläggning är genomförd av de investeringsbehov som finns för att stärka förvaltningens robusthet.

Arbetet med att inrätta två trygghetspunkter inom stadsdelsområdet pågår. En trygghetspunkt aktiveras i händelse av kris eller större avbrott. En trygghetspunkt kan ses som en lokal på en förväg känd geografisk plats där stöd kan fås utifrån aktuellt behov. Vid trygghetspunkten skall korrekt och tillförlitlig krisinformation kunna ges, vatten och värme, möjlighet att ladda mobiltelefon, krisstöd och enklare personhygien. Förvaltningen har redovisat arbetet med trygghetspunkter och de tänkta platserna till SLK. Stadsledningskontoret kommer att redovisa stadens trygghetspunkter i en gemensam information.

En större krisövning, som Swedavia ansvarade för, genomfördes på Bromma och Arlanda flygplatser i oktober. Förvaltningen deltog i planeringen inom de delar som berörde krisstöd och krisledning. I inledande skedet av övningen kontaktades inte Stockholms stad, vilket var planerat, så förvaltningens övning kopplat till Bromma flygplats kunde inte genomföras.

Informationssäkerhet

Förvaltningens informationssäkerhetsarbete utgår från Riktlinje för informationssäkerhet i Stockholms stad.

För att skydda information som hanteras inom förvaltningens verksamheter har det under året genomförts ett antal åtgärder.

- Nya system har informationsklassats.
- Planering har påbörjats för ett gemensamt informationsklassningsarbete tillsammans med de övriga stadsdelsförvaltningarna i Västerort av gemensamma system.

- System som ännu inte är informationsklassade finns i en prioriteringslista.
- Utbildningar för chefer och behöriga beställare har genomförts.
- Verksamheterna har fått stöd i hantering av den fysiska informationssäkerheten.
- Lokala tillämpningsanvisningar för informationssäkerhet har upprättats.

Genom den väsentlighets- och riskanalys som har genomförts identifierades två informationssäkerhetsrisker/oönskade händelser som har hanterats i nämndens internkontrollplan (IKP):

- Obehöriga får tillgång till personuppgifter genom felaktiga behörigheter i digitala system
- Obehöriga får åtkomst till personuppgifter och information om verksamheten som bör skyddas genom att uppgifterna inte skyddas på arbetsplatser och i verksamhetslokaler.

Systematiska kontroller i verksamheterna har genomförts för att säkerställa att informationen hanteras säkert. Kontrollaktiviteter har genomförts enligt nämndens internkontrollplan.

- Behörigheter i digitala system följs upp regelbundet (IKP).
- Oannonserade kontroller av informationssäkerheten har genomförts i kontorslokaler (IKP).
- Enhetschefer/rektorer har i uppdrag att säkerställa att samtliga medarbetare har genomfört stadens två obligatoriska e-utbildningar om informationssäkerhet och dataskydd (åtgärd IKP).

Stadsmiljö

Brommaborna ska vara nöjda med sin stadsmiljö och uppleva att det är rent och skräpfritt i park- och grönområden. Arbetet med att förbättra renhållning och städning inom stadsdelsområdet fortsätter. Under året har det varit en utökad tömningsfrekvens av sopkorgar på platser med hög frekvens av besökare.

Medborgundersökning visar att brommaborna är allt nöjdare med renhållning, städning och skötsel av parker och grönområden. På frågan ”På det hela taget tycker jag det är rent och städat i min stadsdel” ligger Bromma i topp av alla stadsdelsområden med 74 procent nöjda. Staden totalt ligger på 64 procent. I det nya driftavtal som trädde i kraft 1 november är det höjda krav på städning och skötsel av parker och grönområden vilket förväntas öka brommabornas nöjdhet ytterligare med renhållning och skötsel.

En digital dialog/enkät har genomförts för inhämtning av synpunkter och önskemål gällande utvecklingen av Tunnländsparken. Enkäten resulterade i 152 svar. Utifrån svaren har en programhandling tagits fram som underlag för genomförandet under 2023. Förvaltningens förslag till åtgärder kommer att kommuniceras till allmänheten via olika kanaler innan genomförandet. Under hösten genomfördes enkät med QR-kod inför den planerade upprustningen av lekparken vid Björklundhage för att inhämta förslag och önskemål från parkens besökare. Enkätsvaren kommer att sammanställas, ritas in och genomförbara förslag kommer att utgöra underlag för kommande investering under 2023.

Ett arbete med att marknadsföra Åkeshovs Arboretum har genomförts vilket initialt har riktat sig till förskolor och skolor samt äldreomsorgens verksamheter. En större satsning kommer att

genomförs under 2023.

Investeringsåtgärder i stadsmiljö

Förvaltningen har anlagt utegym i Beckomberga och Blackeberg. Det har skett ett arbete med tillgänglighetsförbättringar i Judarskogen för att utveckla möjligheterna till friluftsliv för fler medborgare. Under året har avdelningen sett över behovet av kapacitetsstarka och innovativa papperskorgar i stadsmiljön för att säkerställa att behovet är täckt. Intresset för stadsodling har varit förhållandevis lågt i Bromma men förvaltningen fortsätter sitt arbete med att uppmuntra till intresse även kommande år.

Förvaltningen har beviljats trygghetsinvesteringsmedel med 3,2 mnkr för åtta olika belysningsprojekt (till sex lekplatser, till utegymmet vid Solviksbadet och till fortsatt belysning av gångstråket Bällsta å-park vid Sundby dammar). De åtgärder som skulle genomföras vid lekplatsen Adolfsbergsvägen (0,3 mnkr) i Mariehäll utgick då exploateringskontoret hade annekterat marken inför exploatering.

Agenda 2030

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till Agenda 2030 genom att arbeta för ett jämställt stadsdelsområde som är tryggt, säkert och välskött.

Jämställdhet

Vid beslut om åtgärder som skall bidra till en trygg, säker och välskött stadsdel är det nödvändigt med ett jämställdhetsperspektiv. Undersökningar visar att kvinnor i Bromma känner sig mer otrygga än män. För att öka tryggheten i Bromma genomförs åtgärder som att förstärka belysning, gallring och slyröjning.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	88 %	93 %	83 %	81 %	79 %	79 %	2022
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte blivit utsatta för hot och våld	91,93 %	91	94	83,48 %	88,5 %	88,5 %	2022
  Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	74 %	76 %	73 %	69 %	73 %	73 %	2022
  Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden	71 %	75 %	68 %	68 %	73 %	73 %	2022
Analys Förvaltningen fortsätter arbetet med att förbättra renhållning, skötsel och städning av park och grönområden. Den ökade nöjdheten jämfört med föregående års resultat beror på att männen är mer nöjda i årets medborgarundersökning. Även om årsmålet inte uppnås helt är brommaborna nöjdare än invånarna i flertalet övriga stadsdelsområden, endast i Skarpnäck är invånarna mer nöjda. Nöjdheten för staden totalt är 65 procent.							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön	83 %	82 %	84 %	84 %	84 %	Tas fram av nämnd	2022
Analys							
Utfallet för indikatorn bygger på medborgarundersökningens fråga: "På det hela taget tycker jag att Stockholm erbjuder en stadsmiljö som är fin att bo och leva i."							
Resultatet har påverkats av att kvinnorna som besvarat frågan i medborgarundersökningen är mindre nöjda med stadsmiljön i år än föregående år. En delförklaring till att årsmålet inte uppnås kan vara det låga resultatet (41 procent) gällande nöjdheten med kulturlivet i stadsdelsområdet.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Fastighetsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, kulturnämnden och stadsdelsnämnderna kartlägga och prioritera det långsiktiga investeringsbehovet i stadens parklekar	2022-01-01	2022-06-30	
  Idrottsnämnden ska tillsammans med i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda var i staden det finns behov av och förutsättningar för att skapa en mer levande stad genom utegym samt anlägga utegym i enlighet med utredningens slutsatser	2022-01-01	2022-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samråd med fastighetsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna följa upp satsningen på trygghetsinvesteringarna. Detta för att skapa en samlad bild över de insatser som genomförts och vad resultatet blivit samt sprida goda exempel, erfarenheter och lärdomar	2022-01-01	2022-06-30	
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, AB Svenska bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem och stadens näringsliv ta fram och implementera spetsprojekt i tio utpekade platser i staden, i syfte att stärka tryggheten och den biologiska mångfalden genom smart växtbeklädnad av väggar	2022-01-01	2022-12-31	
  Nämnder och bolagsstyrelser ska omsätta lärdomar från krishantering av pandemin i uppdaterad beredskapsplanering, såsom krisledningsplanering, kontinuitetsplanering och krisledningsövningar	2022-01-01	2022-12-31	
  Nämnder och bolagsstyrelser som omfattas av säkerhetsskyddslagen ska säkerställa att det finns resurser och kompetenser tillgängliga i den utsträckning som krävs för att upprätthålla säkerhetsskyddet och bidra i utvecklingen av stadens säkerhetsskyddsorganisation	2022-01-01	2022-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska under ledning av kommunstyrelsen utreda förutsättningar för att etablera trygghetspunkter för krisberedskap och det civila försvaret inom sitt geografiska område	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: 1.2.1. I Bromma är människor trygga och upplever stadsdelsområdet som säkert och välskött

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen bedriver ett aktivt arbete inom området säkerhet och trygghet. Arbetet bedrivs proaktivt och reaktivt, långsiktigt och behovsstyrt. Arbetet sker genom samverkan med interna och externa samarbetspartners. Stadens trygghetsprogram och säkerhetsprogram ligger till grund för hur förvaltningen planerar, genomför och utvecklar trygghets- och säkerhetsarbetet. Tillsammans utgör de bägge programmen övergripande inriktning för stadens arbete med att nå målet om en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i.

Det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i Bromma utgår från den lokala lägesbilden för Bromma. Lägesbilden beskriver aktuella problem och lokala förhållanden med fokus på trygghet, brott och ANDT-frågor (alkohol, narkotika, dopning och tobak). Lägesbilden skall vara uppdaterad och bygga på tillgänglig statistik och hämtar uppgifter från bland annat polis, socialtjänst, trygghetsundersökningar och medborgarundersökningar. Även undersökningar och statistik från nationella, regionala och stadsövergripande källor finns med i bakgrundsmaterialet. Aktuella iakttagelser som kommer från till exempel fältassistenter, grannstödare eller inkomna rapporter från brommabor påverkar lägesbilden på kort sikt och kan resultera i operativa insatser i samverkan med de för ärende viktiga parter. Lägesbilden skall ge en långsiktig planering men även ge utrymme för insatser när mer kortsiktiga behov uppstår.

Lägesbilden kring våldsbejakande extremism tas fram tillsammans med polis. Utifrån aktuell lägesbild görs en bedömning av hur det fortsatta arbetet ska bedrivas. Där det finns problem med våldsbejakande extremism ska insatser genomföras. Förvaltningens lokala handlingsplan för arbetet mot våldsbejakande extremism revideras årligen.

Stadsledningskontorets säkerhetsavdelning kallar varje vecka stadsdelsförvaltningarnas trygghet – och säkerhetsamordnare till gemensamt möte. En gång per månad kallas även fackförvaltningar och bolag för att delta i mötet. Här delas aktuella lägesbilder som har betydelse för alla stadsdelar. På lokal nivå i Bromma finns ett motsvarande BRÅ som träffas varje vecka där den centrala och lokala lägesbilden delas. I det lokala BRÅ deltar kommunpolisen tillsammans med tjänstepersoner från förvaltningen.

Stockholms stad har ett övergripande samarbetsavtal med polisen om att samverka i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. Detta avtal speglar sig i det lokala samverkansavtal som förvaltningen har tillsammans med lokalpolisen, utbildningsförvaltningen och trafikkontoret. Två prioriterade områden i samverkansöverenskommelsen är platssamverkan vid Brommaplan och i Mariehäll/Annedal.

Projektet ”Ett tryggare Brommaplan” innebär att tillsammans arbeta praktiskt och strategiskt med trygghetsskapande, brottsförebyggande och trivselskapande åtgärder på Brommaplan. Projektet leds av förvaltningen och samverkan sker med bland annat trafikkontoret, kulturförvaltningen, polisen, regionen och näringsidkare runtomkring Brommaplan. Trygghetsmätningarna för Brommaplan visar på ett tydligt mönster med upplevd otrygghet på platsen. Den genomgripande ombyggnation av Brommaplan som ligger i planerna för hela

området kommer inte kunna genomföras inom den närmaste 10-årsperioden då planerna är tätt sammankopplade med stora infrastrukturprojekt som ligger långt fram i tiden. I avvaktan på den större omdaning behövs mindre åtgärder genomföras för att göra Brommaplan till en tilltalande plats.

Projektet "Tillsammans i Mariehäll" innebär platssamverkan i Mariehäll/Annedal. I det nybyggda området finns det ett stort antal barn och unga. För att motverka risk för kriminalitet och ohälsa hos ungdomar samarbetar fältassistenter, fritid och skola. Föräldravandrare och ökad vuxennärvaro i området är en prioriterad aktivitet.

Förutsättningarna för att förstärka stöttnen till föräldravandringar och nattvandrare ska undersökas. Förvaltningen kommer även se över möjligheterna till utvecklat samarbete med ideella föreningar samt företag i Bromma. Föreningar med verksamheter som bidrar till ökad trygghet i närområdet prioriteras vid beslut om föreningsbidrag.

Samhandling mellan preventionssamordnare, trygghetssamordnare, fältassistenter, fritidsverksamhet, polis, skola och andra relevanta aktörer är av stor betydelse för det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. En grund för detta arbete utgörs av Brommas handlingsplan i enlighet med Stockholms stads strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet 2019-2022.

I det våldsförebyggande och trygghetsskapande arbetet fortgår samverkan med skolorna i stadsdelsområdet inom ramen för mentorer i våldsprevention (MVP) och Fritid fri från våld. MVP är ett våldsförebyggande program för skolan med fokus på att förebygga och stoppa mäns och pojkars våld. Under året ska fältassistenter utbildas i metoden och per termin erbjuda 2-4 skolor stöd i detta arbete. Fritid fri från våld har fokus på våldsförebyggande arbete genom dialog och riktar sig till yrkesverksamma som arbetar med unga på deras fritid. Fritidsledarna ska under året utbildas i metoden.

Förvaltningen ska samordna arbetet med en lokal krisberedningsgrupp som ska träffas minst en gång per år. Detta för att uppdatera information kring respektive aktörs beredskapsorganisation vid händelse av en kris. Inom förvaltningen finns en organisation för psykosocialt omhändertagande som vid händelse av en kris eller nödsituation inom stadsdelsområdet finns för människor som är i behov av psykosocialt stöd. Organisationen säkerställer att beredskapen att hantera svåra situationer som uppstår efter kontorstid är god.

Förvaltningens och därmed stadens krisberedskap och civilförsvarsförmåga ska stärkas genom höjd kompetens, planering och övning för att säkerställa förmågan att möta och hantera situationer som utmanar samhällsviktig verksamhet i händelse av väpnat angrepp eller krig i vår omvärld, men även för att säkerställa förmågan att hantera extraordinära händelser i fredstid.

Förvaltningen fortsätter arbetet med slyröjning, förbättrad belysning, trygghetspromenader och medborgardialoger. Olika typer av anläggningar såsom utegym, hundrastgårdar och

lekparker ska fortsatt byggas i områden som idag upplevs som otrygga för att fler människor ska röra sig i området, vilket förväntas minska otryggheten. För människors upplevelse av trygghet är det också viktigt att parker, grönområden och gång- och cykelvägar är välskötta. Enligt Brommas parkförsörjningsplan ska förbättringar kontinuerligt genomföras i parker och grönområden vilket ska leda till både ökad trygghet och förbättrad tillgänglighet. För att öka möjligheten till en mer frekvent skötsel av grönytor kan brukaravtal erbjudas om inga hinder föreligger. Arbetet för ett renare Bromma fortsätter genom bättre uppföljning och efterlevnad av 24-timmarsgarantin för städning. Nedskräpning ska åtgärdas inom 24 timmar efter mottagen anmälan.

Under året skall kommunikationen med brommaborna förbättras. En strategi för att effektivt nå ut i de kanaler där brommaborna själva befinner sig, till exempel Facebook eller Instagram, behöver utarbetas för information om trygghetsinsatser och andra insatser i stadsmiljön. Kommunikation och kanalval bör anpassas efter målgruppen för att vara effektiv och nå ut till så många som möjligt.

Trygghet är en central jämställdhetsfråga. Alla, oavsett kön, ska kunna att känna sig trygga både i det offentliga rummet och i sin privata sfär. Metoder för det våldspreventiva arbetet ska utvecklas inom förvaltningens verksamheter. Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ska fortsatt motverkas och våldsutsatta ska erbjudas skydd och stöd.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

5 Jämställdhet

10 Minskad ojämlikhet

16 Fredliga och inkluderande samhällen

Förväntat resultat

Brommabornas trygghet ökar jämfört med tidigare år.

Brommabornas nöjdhet med stadsmiljön, med renhållningen och skötseln av parker och grönområden ökar jämfört med tidigare år.

Förvaltningen bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel brommabor som känner sig trygga i stadsdelsområdets parker och grönområden	81 %	91 %	70 %		75 %		2022
 Preventionsindex mini - indexvärde för nämndens ANDT-förebyggande arbete	82				70		2022

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förvaltningen ska fortsätta samverka med skolorna i stadsdelsområdet inom ramen för mentorer i våldsprevention (MVP)	2022-01-01	2022-12-31	
✓	Förvaltningen ska i samverkan med skolan och polisen arbeta för att barn och unga växer upp utan kriminalitet	2022-01-01	2022-12-31	
✓	Förvaltningen ska kommunicera ut det trygghetsarbete som genomförs i form av platssamverkan och platsaktivering	2022-01-01	2022-12-31	
✓	Förvaltningen ska ta fram en kommunikationsstrategi för extern kommunikation	2022-01-01	2022-12-31	
✓	Platssamverkan och platsaktivering ska fortsätta under 2022 i Mariehäll	2022-01-01	2022-12-31	
✓	Stadens trygghetsprogram och säkerhetsprogram ska implementeras	2021-01-01	2022-12-31	
✓	Trygghetsskapande insatser ska genomföras under 2022 på Brommaplan i samverkan med andra aktörer	2020-01-01	2022-12-31	
✓	Under tertial 1 ska en förvaltningsövergripande organisation upprättas för förvaltningens preventionsarbete	2022-01-01	2022-04-30	
✓	Varje avdelning ska genomföra en aktivitet inom det ANDT-förebyggande arbetet	2022-01-01	2022-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för tre av sex underliggande indikatorer har uppnåtts helt och årsmålen för tre indikatorer har delvis uppnåtts. Nämndmålet bedöms ha uppfyllts och KF:s och nämndens aktiviteter har genomförts under året.

KF:s indikatorer

Andel legitimerade förskollärare

Utfallet för indikatorn om andel legitimerade förskollärare är 33,3 procent. Spridningen mellan förskolorna ligger mellan 30,7 upp till 39,3 procent. Det är två områden som inte uppnår årsmålet om 33 procent. Vid mät datumet befann sig de två områdena i rekryteringsprocesser för att öka andelen legitimerade förskollärare. Det har varit extra utmanade att gravida medarbetare från vecka 20 under en period inte tilläts arbeta. Det är också en utmaning att rekrytera vikarier som är legitimerade.

Rektorererna har arbetat systematisk och strategiskt kring medarbetarnas kompetens. De låter barnskötare läsa den erfarenhetsbaserade utbildningen och möjliggör för förskollärare som saknar legitimation läsa inom VAL (vidareutbildning av lärare). Diskussioner kring organisering av kompetens för att säkerställa barnens rätt till undervisning av legitimerade förskollärare har varit i fokus. Under nästa år kommer en handlingsplan skapas där

medarbetare erbjuds att tillfälligt flytta till en förskola för att säkerställa att skollagens krav på legitimerade förskollärare på varje avdelning efterföljs.

Antal barn per grupp och antalet förskolebarn per anställd

Utfallet för indikatorn om antal barn per grupp hamnar på 16,1. Årsmålet om 16 barn per grupp uppnås därmed inte. Indikatorn antal barn per grupp visar antalet barn per avdelning och är ett statistiskt mått. Barngruppernas storlek varierar under året beroende på barnsammansättningen. Undervisningen organiseras under dagen så att arbetet sker i mindre grupper. På vissa avdelningar med högre antal barn är personalstyrkan förstärkt och har två legitimerade förskollärare.

För indikatorn om antal barn per anställd uppnås årsmålet. Med hjälp av statsbidraget kvalitetshöjande åtgärder sänktes antal förskolebarn per anställd. Utan statsbidraget uppger flera förskoleområden svårigheter att nå målet per anställd och samtidigt hålla en budget i balans.

Andel nöjda vårdnadshavare

Resultatet i årets förskoleundersökning gällande andel nöjda vårdnadshavare är 86 procent vilket är samma utfall som föregående år. Undersökningen genomfördes ungefär samtidigt som restriktionerna släpptes så det finns en risk att vårdnadshavarna bär på upplevelsen från föregående år då samverkan var försvårad på grund av pandemin med ordinarie personal borta och färre fysiska möten. De förskoleområden som uppnår resultatet nämner god samverkan med vårdnadshavare som en viktig faktor där vårdnadshavarnas ges möjlighet att få en god insyn i verksamheten. Ett systematiskt kvalitetsarbete med ett tydligt fokus på det enskilda barnets utveckling och lärande bidrar till en högre nöjdhet. De områden som har lägre resultat lyfter framförallt pandemin och den högra sjukfrånvaron som en orsak till att inte resultatet ökar, men även att de behövt genomföra organisatoriska förändringar som till exempel flytta personal utifrån lagkraven att alla barn har rätt att undervisas av legitimerade förskollärare eller flytt till nya lokaler.

Undervisning och utbildning

Efter den utmanande starten med hög frånvaro av ordinarie personal och barn på grund av pandemin är nu i stort sett alla aktiviteter och den planerade undervisningen igång enligt plan. Sammanställningen av de två självskattningarna i WKI visar på en liten tillbakagång från föregående mätning som gjordes vid halvårsskiftet. I jämförelse med föregående år är det en ökning. I tre av fem lärområden ökar resultatet medan två resultat ligger på samma nivå som föregående år. Att nu möjligheten finns att bedriva undervisning innebär att arbetslagen skattat sig högre generellt då WKI främst fångar upp förutsättningarna för medarbetarna att arbeta utifrån läroplansmålen. Flera förskoleområden har haft ett fördjupat arbete utifrån WKI. Det upplevs finnas en större trygghet i arbetet med de digitala verktygen ju mer de används i verksamheten. Andra framgångsfaktorer som nämns är bra struktur och rutiner, tydlig kommunikation i arbetslaget, kontinuerlig reflektion och en gemensam samsyn kring lärande. Utöver hög sjukfrånvaro bland personal nämns fortfarande de digitala verktygen som den faktor som leder till en lägre skattning inom vissa förskoleområden.

Lärområdet språk har ett stort fokus i verksamheten på olika sätt. I förskoleundersökningen anger 85 procent av vårdnadshavarna att de upplever att deras barn uppmuntras att utveckla

sitt språk vilket är en ökning från föregående år. Förvaltningen har blivit beviljade statsbidrag kring språkutvecklande insatser. De ska bland annat användas till att höja kompetensen kring språkutveckling generellt. Under hösten har två TAKK-kurser (tecken som alternativ kommunikation) genomförts. Under året har fem förskoleområden genomfört utbildningen i flerspråkighet som leds av specialpedagogerna. Under nästa år kommer tre specialpedagoger till gå handledarutbildningen i flerspråkighet och hålla i utbildningen i sina områden. Det uttrycks att satsningarna på språkutvecklande arbetssätt och flerspråkighet höjt kompetensen och leder till nya arbetssätt kring språk. Den gemensamma föreläsningen på studiedagen vecka 44 som hade fokus på språkutveckling har inspirerat medarbetarna och det finns exempel i många områden där nya arbetssätt har utvecklats. Dokumentet kring språkutvecklande arbetssätt är färdigställt och delades ut till alla medarbetare på studiedagen. Nästa år kommer arbetet med dokumentet intensifieras för att säkerställa att dokumentet efterföljs och blir ett stöd för pedagogerna.

Resultatet inom lärområdet matematik ligger kvar på samma nivå som föregående år i arbetslagens självskattning. I förskoleundersökningen kring om vårdnadshavarna upplever att barnen utvecklas i sitt matematiska tänkande har resultatet ökat till 80 procent vilket är en liten ökning jämfört med föregående år. Flera förskoleområden uttrycker utmaningen i att synliggöra barns matematiska lärande i undervisningen och i den pedagogiska dokumentationen. Under 2023 kommer det vara ett fortsatt utvecklingsområde.

Alla förskoleområden fortsätter med arbetet att utveckla de individuella lärloggarna i Skolplattformen med målet att lättare kunna följa det enskilda barnets lärande och delge detta till vårdnadshavarna. Förvaltningen har tagit beslut att utifrån stadsrevisionens rekommendation ha gemensamma mallar i Planering och bedömning för att skapa samsyn och öka likvärdigheten kring dokumentationen av barnens lärande och utveckling. Detta arbete kommer att fortsätta under 2023 i en särskild arbetsgrupp.

Normer, värden och barnens rättigheter

Förskolorna arbetar systematiskt med likabehandlingsarbetet för att främja barns rättigheter, en likvärdig förskola och för att öka normmedvetenheten hos medarbetarna. Barnen involveras i olika beslut ur ett demokratiperspektiv och förskolornas projekt utgår utifrån barnens intressen och frågor. Barnen delas upp i mindre grupper över hela dagen för att möjliggöra att barnen ska få mer inflytande, känna sig delaktiga och komma till tals samt möjliggör för en utbildning som utmanar och skapar ett livslångt lärande

För att förstärka barnperspektivet finns det barnombud i varje förskoleområde. De ska verka för att pedagogerna har barnen och dess rättigheter som utgångspunkt samt bistå med kunskap och inspiration. På flera förskolor synliggörs och konkretiseras barnkonventionen genom böcker, lek och samtal.

I området normer och värden i förskoleundersökningen har resultatet ökat från 89 upp till 91 procent.

Samverkan

Den dagliga samverkan med vårdnadshavarna är en viktig förutsättning för barnens utbildning och utveckling. Samverkan med vårdnadshavarna har blivit påverkad under pandemin, men

nu uttrycker verksamheten att den successivt förbättrats genom att de fysiska mötena underlättas. En annan viktig del är arbetet med att utveckla den digitala kommunikationen. Resultatet i förskoleundersökningen, kring vårdnadshavarnas upplevelse om det är enkelt att kommunicera digitalt med förskolan, har minskat från föregående år. Skolplattformen anges vara en orsak till det lägre resultatet. Många klagar till förskolorna och det är också tydligt i de öppna svaren. Under hösten bjöd avdelning förskola tillsammans med stadsdelens kommunikationsstrateg in vårdnadshavare till fokusgrupper med målet att utveckla kommunikationen kring verksamheten. Ett fåtal vårdnadshavare valde att medverka, men fokusgrupperna visade att vårdnadshavarna upplevde att kommunikationen är ett återkommande problem. Likvärdigheten brister och det saknas en övergripande strategi för var, hur och när kommunikationen ska ske. Under 2023 kommer en kommunikationsplan tas fram som ska tydliggöra vad som förväntas och som ska finnas som stöd för alla i organisationen.

Samverkan med socialtjänsten kring orosanmälningar har varit i fokus. Det har uttryckts önskemål om förbättrad kommunikation och att förväntansbilden mellan verksamheterna överensstämmer. En arbetsgrupp med representanter från förskola och socialtjänst skapades för att bygga upp en hållbar samverkansform. Två informationsmöten har genomförts där representanter har informerat rektorer och specialpedagoger kring orosanmälan och sekretess. Socialtjänstens metodutvecklare kommer att ta fram en rutin kring orosanmälan och sekretess som förskolorna kan ha som ett stöd. För att stärka medarbetarna i förskolorna finns särskilda barnombud som ska skapa trygghet för medarbetarna genom att stötta och handleda i processen.

Öppna förskolan ingår i familjecentrerat arbetssätt i Blackeberg. I det familjecentrerade arbetssättet sker samverkan mellan förskola, socialtjänsten och barn- och mödrahälsovården. Professionerna ska kunna hänvisa mellan varandra och erbjuda stöd. Familjerådgivare och en pedagog på Öppna förskolan har hållit i fem ABC-kurser 0-2 år under året. Utmaningen är att de vårdnadshavare som behöver mest stöd inte uppsöker Öppna förskolan i den grad som är önskvärt. Under nästa år kommer det läggas fokus på ett mera uppsökande arbete.

Samverkan med Barnavårdscentraler i Bromma har återupptagits efter att ha pausats under pandemin. Två möten har genomförts under hösten med fokus på barnhälsa och tidiga insatser. Arbetet kommer att fortsätta under nästa år.

Samverkan med skolan kring övergång från förskola till skola har upptagits efter pausen under pandemin. Under hösten har en lokal handlingsplan utifrån de reviderade övergångsdokumentet tagits fram. Ett möte för pedagoger och förskolornas och skolornas ledningsgrupper har genomförts där skolornas presenterade sitt arbete med skriv- och läsinlärning. Under våren 2023 kommer förskolan presentera sitt arbete kring språkutveckling.

Digitalisering

Under våren genomfördes en förvaltningsgemensam IT-mognadsmätning. Generellt sett var efterfrågan på kompetensutveckling stor även om avdelningen också visar hög mognadsgrad inom vissa områden. Resultatet kommer analyseras ytterligare på avdelningsnivå för att ta

fram lämpliga utbildningar eller på andra sätt främja skapa möjligheter för kollegialt lärande. Avdelningens resultat visar att antalet medarbetare som genomfört de obligatoriska utbildningarna i informationssäkerhet och dataskydd behöver öka. Vidare visar undersökningen att det efterfrågas utbildningar i Powerpoint, Excel, Teams och delar av Skolplattformen.

På frågan om vårdnadshavare upplever att deras barn ges möjlighet att använda digitala verktyg i sitt lärande ligger resultatet på 66 procent vilket är detsamma som föregående år. Pandemin och den ökade utomhusvistelsen uttrycks ha försvårat användandet av digitala verktyg i undervisningen.

Uppföljning av introduktionsförskola

I november 2021 startades förvaltningens introduktionsförskola på Söderberga allé 10. Det är en kostnadsfri verksamhet som riktar sig till nyanlända vårdnadshavare och barn som inte är inskrivna i förskolan. De två förskollärarna som är anställda på introduktionsförskolan arbetar för att skapa en inbjudande miljö för barn och vårdnadshavare där kreativitet, lek och undersökande står i fokus. Här finns möjlighet att få stöd i föräldraskap och råd om barns utveckling och lärande i samvaro med andra vårdnadshavare och förskollärarna.

Pedagogerna har deltagit i en kurs om hur man möter flyktingar genom transkulturellt center. En av förskollärarna på introduktionsförskolan har gått föräldrautbildningen Föräldraskap i Sverige. Under nästa år planerar de att erbjuda utbildning i samverkan med socialtjänsten.

Sedan introduktionsförskolans start ser pedagogerna en tydlig utveckling i barnens lek och samspel. Till en början såg de hur barnen samlade leksaker och material vilket efter en tid övergick till "bredvidlek" och senare också rollekar. De ser även en tydlig förändring i vårdnadshavarnas förhållningssätt till sina barn över tid. De upplever att föräldrar och barn interagerar med varandra på ett annat sätt än de gjorde tidigare.

Under april månad startade ett samarbete med föreningen Svenska för baby. Svenska med baby skapar möten mellan småbarnsfamiljer med olika bakgrund med syftet att bryta segregation och underlätta etableringen i Sverige.

Svenska för föräldralediga (sff) bedrivs på introduktionsförskolan sedan mars månad. En sfi-lärare kommer en dag i veckan och arbetar grundläggande med det svenska språket tillsammans med de föräldrar som brukar komma till introduktionsförskolan.

Det förskoleområde som har ansvar för introduktionsförskolan har under året haft ett projekt tillsammans med en förskola i området, Koppbackens boende samt Rosendahls trädgård. Projektets syfte är att underlätta integration genom att språka, odla och träffas tillsammans med det gemensamma temat "Växa- Odla- Lär". På de tre platserna odlas växter i pallkragar tillsammans med barn, pedagoger, vårdnadshavare och trädgårdsmästare. Projektet vill ge barn och vårdnadshavare möjlighet att lära sig och utveckla det svenska språket. Att göra någonting konkret tillsammans och prata om det kan vara språkutvecklande både för ny inläring och en möjlighet för de barn som redan kan svenska att fördjupa och bredda sitt ordförråd.

Pedagogerna upplever att föräldrarna och barnen är mycket nöjda och glada över att ha

möjligheten att vara i verksamheten. Positiv återkoppling har också kommit från de olika aktörer som introduktionsförskolan samverkat med.

Besökarna på introduktionsförskolan bor främst på SHIS-boendet Kopparbacken. Till en början var personal där för att berätta om verksamheten. En broschyr har tagits fram som delats ut på boendet, medborgarkontoret och öppna förskolan i Blackeberg och på biblioteken.

Kostnader och budget

Nämnden ansökte om bidrag till introduktionsförskola med 1,654 mkr och beviljades 1,1 mkr. Budget och planering utgår från sökta medel därav en prognos om avvikelse med 0,750 mkr i underskott.

	Budget (tkr)	Prognos 2022 (tkr)	Avvikelse (tkr)
Intäkter	-1654	-1100	-554
Kostnad	1654	1850	-196
Netto	0	750	-750

Antal barn

Från början hade förskolan många besökare från SHIS-boendet Kopparbacken men antalet besökare därifrån har minskat. De barn som är över ett år har erbjudits plats på ordinarie förskola. Vårdnadshavare med barn under ett år har fortsatt att komma till introduktionsförskolan. Under hösten har antalet besökare ökat något. Det är familjer som bor utspjutt i Bromma men även i angränsande stadsdelar som har börjat besöka introduktionsförskolan.

Månad	Antal barn (ej unika besökare)
Januari	90
Februari	106
Mars	80
April	84
Maj	86
Augusti	31
September	105
Oktober	111
November	114
December	40

Det är svårt att lämna en exakt siffra på hur många av barnen som besökt introduktionsförskolan och därefter skrivits in i ordinarie verksamhet, eftersom besökare inte registreras utan bara räknas. Till en början var det framförallt de barn som bor på Kopparbacken som har varit på introduktionsförskolan. Det finns 64 barn i förskoleåldern som har bostadsadress Kopparbacken och av dessa barn är nu i december 62 barn inskrivna i ordinarie verksamhet.

Kultur

Barnen får möjlighet till eget skapande, kulturupplevelser och får förståelse för kultur genom undervisningen på förskolorna. Under inledningen av året försvårades mötet med den professionella kulturen på grund av pandemin. Allt eftersom har förskoleområdena anlitat professionella kulturutövare genom Kulan. På frågan om vårdnadshavarna upplever att barnen uppmuntras till att utveckla sin förmåga att skapa och uttrycka sig i olika former hamnar resultatet på 87 procent, vilket är detsamma som föregående år. Trenden är att resultatet minskat under pandemin då både den professionella kulturen och det egna skapandet varit svårare att anpassa till restriktionerna och den ökade utomhusvistelsen.

Förskolorna breddar barnens kulturarv genom att överföra och utveckla värden och traditioner, bland annat genom att förskolorna firat olika högtider. Förskolan har också skapat förutsättningar för att olika kulturer har synliggjorts i utbildningen. Förskolorna har skapat möjligheter till att få med sig av kulturarvet genom medveten litteratur som barnen har känt igen sig i samtidigt som de har läst bok av exempelvis Astrid Lindgren som de sedan har fört boksamtal kring.

Projektet som påbörjades under 2020 med Kulturskolan Bromma i syfte att låta barnen dansa med en professionell dansare och avslutades till sommaren. Projektet avslutades med att pedagogerna fick danslektioner för vidare arbete med barnen. Projektet har varit mycket uppskattat av både barn och personal och har också bidragit till att upptäcka rörelseglädje. Under hösten inleddes ett nytt samarbete med Kulturskolan med fokus på rytmik och språkutveckling. Fyra förskoleområden har deltagit och under våren kommer resterande förskoleområde att medverka.

Förskolorna besöker biblioteken och i ett område finns en väl utarbetad samverkan där personal från biblioteken besöker förskolorna i området och utvecklar läsmiljöerna och presenterar ny litteratur för barnen och pedagogerna. Biblioteken erbjuder också sagostunder och teateruppsättningar. Öppna förskolan samarbetar med biblioteket för att kunna förmedla aktuell litteratur. På Öppna förskolan finns också en konstnär tillgänglig en dag i veckan för att inspirera vårdnadshavarna och barn i olika uttrycksformer.

Nationella minoriteternas språk och kulturer

Arbetet med de nationella minoriteternas kultur uppmärksammas alltmer samtidigt som uppdraget upplevs som svårt. Verksamheten är i behov av flera lärande exempel. Utbildningsförvaltningens stödmaterial i det praktiska arbetet med nationella minoriteter och minoritetsspråk i förskolan ska spridas till alla förskolor så att det konkreta arbetet kommer igång på förskolorna. Några förskolor har erbjudits film på olika minoritetsspråk och i ett område har specialpedagogen haft en föreläsning kring nationella minoriteters språk. Ett förskoleområde har haft ett särskilt fokus på att hitta arbetssätt för att lyfta in de nationella minoriteterna i den vardagliga undervisningen.

Kunskap om de nationella minoriteterna och minoritetsspråken ingår som en del i Flerspråkighetsutbildningen som fem förskoleområden genomfört med handledning av specialpedagoger. Under nästa år kommer de tre resterande förskoleområdena genomföra utbildningen vilket kommer att öka kunskapen inom förskolan.

Förskolan i Bromma samverkar med Hässelby-Vällingby för att synliggöra de nationella minoriteterna inom förskolans verksamheter. Ett stadsbidrag har tilldelats för detta arbete. I samverkan med biblioteken kommer böcker att köpas in till förskolorna kring de nationella minoriteternas kultur och språk. Böcker är också inköpta till pedagogerna om hur de kan arbeta med de nationella minoriteterna. Utöver detta har bordsflaggor köpts in som ska synliggöra de nationella minoriteterna. När barnen sett flaggorna upptäcker de att flaggorna förekommer i andra sammanhang, vilket ökar intresset ytterligare. Arbetet kring nationella minoriteter kommer att fortsätta utvecklas under 2023.

Utbud och efterfrågan av förskola av nationella minoritetsspråk

Inom förvaltningen finns ingen avdelning med verksamhet för finsktalande barn och det finns inte heller förskoleplatser med verksamhet helt eller delvis på finska. Därtill finns ingen fristående förskoleverksamhet i Bromma som kan erbjuda verksamhet på finska. Fyra barn står i kö för förskola till väsentlig del eller helt på finska varav två av barnen har placering på en annan förskola. Vårdnadshavare till sex barn har visat intresse av förskola på finska men har placeringar på andra förskolor. Inga vårdnadshavare har visat intresse för förskola på meänkieli eller samiska inom stadsdelen.

Hållbar framtid

Hållbar framtid är ett framträdande lärområde. Undervisningen fokuserar på hållbara relationer till både varandra och till naturen. Mänskliga rättigheter och respekt för djuren, energiförbrukning och återvinning samt odling och kretslopp är exempel på hur förskolorna arbetar med hållbarhet. På frågan om vårdnadshavarna upplever att barnen uppmuntras till att utveckla sin förståelse för naturvetenskapliga fenomen är resultatet 87 procent. Detta är en ökning från föregående år.

Två förskoleområden deltar i ett forskningsprogram genom Ifous. Ifous är ett fristående forskningsinstitut med uppdrag att vara en nationell strategisk resurs och plattform där lärare, skolledare och ansvariga på huvudmannanivå driver forsknings- och utvecklingsarbete tillsammans med forskare för att stärka och utveckla verksamheten. Programmet pågår i tre år och handlar om Hållbar förskola. Syftet är att arbetet med hållbarhet ska genomsyra all verksamhet i området. Från forskarna fick förskoleområdena i uppdrag att skatta verksamheten med OMEP-skalan utifrån social och kulturell dimension, ekologisk/miljömässig dimension samt ekonomiska dimension av hållbarhet. OMEP-skalan är också framtagen utifrån läroplanen. Skattningarna visar att den ekonomiska dimensionen inte är lika framträdande i undervisningen. Detta kan bero på att begreppet vanligtvis kopplas till budget och pengar istället för sambruk, återanvändning, källsortering som är andra områden inom denna dimension och som har en mera framträdande roll i undervisningen.

Hållbar förskola har gett deltagarna inspiration och motivation och skapat en röd tråd för helheten. Personalen har arbetat utifrån verksamhetsnära exempel på vetenskaplig grund. Detta har gett personalen ett yrkesspråk och skapat en yrkes stolthet.

En måltidsstrateg har anställts för att driva ett utvecklingsarbete med kökspersonalen. Målet är att arbeta långsiktigt med folkhälsan genom att måltiderna ska ha lägre miljö- och klimatpåverkan och att maten ska vara klimatsmart och hälsosam. Det kostberäkningsverktyg

som skulle införts i augusti är försenat och kommer istället att införas under 2023. Men redan nu har köksnätverket börjat diskutera beräkning av kostinnehåll, närproducerad mat och mat efter säsong. Resultatet i förskoleundersökningen visar att 81 procent av vårdnadshavarna upplever att barnen serveras en varierad och näringsrik mat vilket är en ökning från föregående år. Däremot är det en minskning med en procentenhet kring nöjdheten med informationen de får om maten på förskolan. Förhoppningen är att måltidstrategi och fokusgrupperna kring kommunikation med vårdnadshavarna kan hjälpa förskolorna utveckla sin kommunikation kring maten.

Tillsammans med pedagoger och barn mäter kökspersonalen matsvinnet. Mätning av matsvinn genomförs två gånger per termin. I mätningarna syns nu en trend av minskat så kallat tallrikssvinn, det som barnen har kvar på sina tallrikar efter måltiden. Förstärkningen av insatser för kompetensutveckling i köken samt implementering av matstrategin kommer troligtvis också ge positiva effekter på mätningarna framöver. Målet är att alla förskolor ska delta vid mätningarna, för närvarande är det enbart 40 procent som mäter matsvinnet..

Avdelning förskola har i samverkan med parkenheten utsett förskolor med goda förutsättningar för placering av insektshotell. Parkenheten har ombesörjt beställning, kompetensutveckling samt resurser för att främja odling på dessa förskolors gårdar. Samverkan fortsätter kring hur parkenhetens kunskaper kan omsättas i pedagogik om biologisk mångfald.

Generellt uttrycks att mängden organiserad fysisk aktivitet ökat på förskolorna dels på grund av att rörelsens betydelse lyfts, dels på grund av att undervisningen har bedrivits utomhus till större del under pandemin. I förskoleundersökningen har 86 procent av vårdnadshavarna svarat att de upplever att barnen uppmuntras till fysiska aktiviteter vilket är en ökning från föregående år. Utomhusmiljöerna mellan förskolorna skiftar stort. Vissa gårdar möjliggör för barnen att klättra, hänga, cykla och känna rörelseglädje. Förskolorna med mindre gårdar behöver fler pedagogledda rörelsestunder då det saknas ytor för spontana lekar. Flera av de förskolor som varit delaktiga i rörelseprojektet uttrycker att projektet ökade kunskapen och aktiviteterna men att det delvis blev begränsat till själva projektet. Under hösten har en student som läser pedagogik- och hälsovetenskap genomfört sin praktik inom avdelning förskola. Studenten har intervjuat de förskolor som varit delaktiga i rörelseprojektet och utifrån detta tillsammans med aktuell forskning tagit fram en strategi som ska leda till ökad rörelseglädje. Fyra förskolor i ett förskoleområde har under året deltagit i "Sunrise-projektet". Det är ett forskningsprojekt som leds av forskare från Karolinska Institutet samt Linköpings Universitet. Projektet arbetar med att kartlägga barns fysiska aktivitet samt sömn- och matvanor. Då dessa frågor har lyfts på förskolan har det lett till en ökad förståelse inom ämnet hälsa och gjort pedagogerna mer medvetna kring sitt bidrag. Erfarenheterna från projektet så här långt har tillvaratagits till stadsdelens rörelsestrategi. Strategi för ökad rörelseglädje ska implementeras under 2023.

Kompetensförsörjning

Sjukfrånvaron är fortfarande hög vilket beror på stor del på pandemin då det finns tendenser som visar att personalen är slitna efter två år med hög sjukfrånvaro. Under hösten har rehabilitering varit i fokus med målet att öka kunskapen och tydliggöra friskfaktorer. Det blir

allt viktigare att jobba med tidiga insatser och förskolans arbete uppmärksammas alltmer vilket är positivt, men det ställer också högre krav. Även tydliga förväntningar och krav från vårdnadshavare är andra faktorer som medför att medarbetarna på förskolan upplever att det är svårt att räkna till.

Införandet av Medvind, som har i syfte att effektivisera vikarieanskaffningen, upplevdes i en inledande fas som tidskrävande och svårhanterligt. Detta innebar att det nära ledarskapet har påverkats. Även det övergripande arbetet kring kompetensförsörjning med aktiviteter i handlingsplanen kring barnskötares och förskollärares arbetssituation har påverkats och skjutits fram. Däremot har förskoleområdena arbetat lokalt med handlingsplanen under hela året. De områden i handlingsplanen som haft ett särskilt fokus under året är framförallt hälsa, roller och ansvar samt grundläggande förutsättningar. Aktiviteterna i den stadsgemensamma handlingsplanen för Stockholms stads lärare, HÖK 21, har följts upp kontinuerligt i samverkan.

Administratörer har anställts till alla förskoleområden i syfte att avlasta förskolornas ledningsgrupper och möjliggöra det närvarande ledarskapet. Innan detta genomfördes har många praktiska arbetsuppgifter tagits bort från pedagogerna för att avlasta och skapa ett större fokus på undervisningen.

Ledningsgrupperna har kontinuerlig dialog med områdenas fackliga ombud för att tillsammans förbättra arbetet och få in medarbetarnas viktiga perspektiv. De har bland annat haft rutiner vid frånvaro, schemaläggning och misskötsamhet som centrala punkter. Syftet har varit att skapa än mer tydlighet i organisationen.

Efter att många kompetensinsatser ställdes in under pandemin är alla nätverk igång och därtill genomförs både lokala och externa utbildningar för medarbetare.

Goda språkliga förebilder som kan förmedla läroplansuppgifter är en förutsättning för att barnen i förskolan ska utvecklas i det svenska språket och kunna tillgodose sig undervisningen. Med hjälp av det kvalitetshöjande statsbidraget har en lärare projektanställts, i syfte att erbjuda stöd till de medarbetare som har behov av att utvecklas i sitt yrkesspråk. Under hösten har 30 medarbetare erbjudits att delta i satsningen. Två nya kurser kommer att erbjudas nästa vår och även en fortsättningskurs. Efter vårens kurser kommer satsningen att utvärderas. Mycket tyder på att det hittills varit en uppskattad satsning som utvecklat vissa deltagare mot att våga prata och känna en större delaktighet och trygghet i sitt yrkesspråk.

För att kunna leva upp till stadens matstrategi och erbjuda barnen en likvärdig, god, hälsosam och klimatsmart mat behöver kökspersonalen kompetens och förutsättningar förbättras. Under en projektperiod har en måltidsstrateg anställts för att göra en kompetenskartläggning, identifiera vilka satsningar som ska genomföras och sen utifrån detta utbilda personalen. Kartläggningen visar ett behov av att göra särskilda insatser mot vissa grupper då övervägande del av kökspersonalen saknar adekvat utbildning. Därtill saknar många datavana vilket försvårar kommunikationen med medarbetarna samt deras egen informationssökning.

Genom VFU (verksamhetsförlagd utbildning) får verksamheten en möjlighet att upptäcka studenter som kan tänkas bli framtida medarbetare och verksamheten utvecklas genom erfarenhetsutbyte. De förskoleområden som ingår i Stockholms stads klusteravtal har arbetat

för en mera likvärdig VFU med en gemensam modell för mottagande, gemensamma professionshögjande seminarium och avslut. Detta arbete behöver fortsätta för att fortsätta att stärkas. Det är en utmaning att avtalet med Stockholms universitet inte möjliggör att fler förskolor ingår i klustret. Att koncentrera placeringarna vid få förskolor ökar risken att mottagandet kan minska. Undervisningen och organisationen måste utgå ifrån barnens bästa och barngruppens konstellation.

Ett förskoleområde har skapat ett särskilt mentorsprogram där nya förskollärare får möjligheten att ingå i en mentorsgrupp med både individuell och grupphandledning. Syftet är att skapa tryggheten i medarbetarens roll som förskollärare och att öka kompetensen kring uppdraget. Att vara mentor utvecklar medarbetaren och ger möjlighet till en karriär på ett annat sätt än att gå vidare till en chefsbefattning. Flera områden har uttryckt introduktion behöver utvecklas för att säkerställa att den är tydlig för både de nyanställda och medarbetarnas ansvar. Utifrån detta har förvaltningen beslutat att skapa ett gemensamt introduktionsmaterial under nästkommande år.

Agenda 2030

Barns rättigheter

Förskolorna arbetar systematiskt med likabehandlingsarbetet för att främja barns rättigheter och en likvärdig förskola för alla och för att öka normmedvetenheten hos medarbetarna.

Barnen involveras i olika beslut ur ett demokratiperspektiv och förskolornas projekt utgår utifrån barnens intressen och frågor. Förskolorna arbetar med barnens rätt till integritet och hur barnen blir medvetna om sina rättigheter.

För att säkerställa att förskolan erbjuder en miljö som är anpassad för barn i behov av särskilt stöd och att de blir inkluderade i verksamheten breddas alla medarbetarnas kompetens. Specialpedagogerna handleder arbetslagen och miljöerna anpassas för att möta alla barns behov och omsorg.

Arbetet med hållbar framtid där barn skapar en relation med naturen, samhället och varandra relaterar till de globala målen för hållbar utveckling.

Jämställdhet

För att säkerställa att flickor och pojkar får samma utrymme i utbildningen arbetar förskolorna aktivt med att öka medvetenheten kring jämställdhet. De reflekterar över sitt språkbruk, granskar barnlitteratur och sitt pedagogiska material ur ett normmedvetet perspektiv. De diskuterar begreppen jämställdhet och jämlikhet och försöker öka medvetenheten kring vuxnas bemötande beroende på barnens kön.

I Ifous-programmet, Hållbar förskola, har ett förskoleområde haft ett särskilt fokus på jämställdhet. Samtliga medarbetare i förskoleområdet har under året deltagit i nätverk och fått möjlighet att diskutera och djupdyka inom området jämlikhet och jämställhet där bemötande och förhållningssätt har fått stort utrymme. Arbetet har ökat medvetenheten kring medarbetarnas egna betydelse och lagt en grund för ett fortsatt arbete.

Förebyggande insatser är viktigt för ökad trygghet och för att motverka våld. Forskning visar att jämställda samhällen har en lägre grad av våld. Förskolan arbetar redan framgångsrikt med

normer och värden men behöver stärka det tidiga våldspreventionsarbetet. Flera rektorer har uppmärksammat att språket hos barnen i förskolan har blivit tuffare och machokulturen har ökat. Det finns ett behov av att öka medvetenheten hos medarbetarna kring jämställdhet samt ge förskollärare och barnskötare verktyg att arbeta med barnen. Under nästa år kommer därför Skolinspektionens observationsunderlag att användas. Därtill kommer avdelning förskola i samverkan med socialtjänsten undersöka om modellen för MVP och Agera tillsammans kan appliceras även för yngre barn.

Det är en fortsatt utmaning att rekrytera manliga förskollärare och barnskötare för att det utbildas för få. För att öka andelen manliga förskollärare och barnskötare behöver den allmänna bilden kring yrket förändras i samhället vilket är ett långsiktigt arbete.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	33,1 %	1,3 %	31,8 %	35,2 %	33 %	33 %	VB 2022
  Andel nöjda föräldrar till barn i förskolan	86 %	85 %	88 %	86 %	88 %	88 %	2022
<p>Analys</p> <p>Resultatet ligger kvar på samma nivå som föregående år. Undersökningen genomfördes ungefär samtidigt som restriktionerna på grund av pandemin släpptes. Det finns risk för att vårdnadshavarna bar på upplevelsen från föregående år då samverkan och undervisningar var försvårad och förändrad med ordinarie personal borta och färre fysiska möten. Även Skolplattformen nämns som en faktor som försvårar samverkan. Det är tydligt i de öppna svaren att det fortfarande finns en stor kritik mot verktyget. Spridningen mellan områdena ligger mellan 77 - 91 procent. De förskoleområden som uppnår resultatet nämner god samverkan med vårdnadshavare som en viktig faktor där det finns möjlighet att ge vårdnadshavarna möjlighet att få en god insyn i verksamheten. Ett systematiskt kvalitetsarbete med ett tydligt fokus på det enskilda barnets utveckling och lärande med en dokumentation som vårdnadshavarna kan ta del av bidrar till en högre nöjdhet. De områden som har lägre resultat lyfter framförallt pandemin och den högra sjukfrånvaron som en orsak till att inte resultatet ökar, även att de behövt genomföra organisatoriska förändringar som till exempel flytta personal utifrån lagkraven att alla barn har rätt att undervisas av legitimerade förskollärare eller flytt till nya lokaler.</p> <p>Andel nöjda vårdnadshavare till flickor har ökat från föregående år, andelen nöjda vårdnadshavare till pojkar ligger kvar på samma nivå. De områden som har en differens mellan vårdnadshavare till flickor och vårdnadshavare till pojkar försöker analysera vad resultatet kan bero på. Det finns tankar om att de behöver se över kommunikationen för att säkerställa att medarbetarna förmedlar samma innehåll till vårdnadshavarna oavsett könet på barnet.</p>							
  Antal barn per grupp	16,1 barn/avd.			16 barn/avd.	16	16	VB 2022
<p>Analys</p> <p>Antal barn per grupp ligger strax över årsmålet. Förskoleområdenas utfall ligger mellan 15 upp till 17,1. Det är fyra av åtta områden som ligger över årsmålet. Ett av de områden som har fler antal barn per grupp har högre personaltäthet som kompensation. Detta är en lösning under perioden då en förskola är stängd för att en ny ska byggas inom samma område. Ett par områden som ligger under årsmålet har barnbrist i området.</p> <p>Under dagen delas barngrupperna upp i mindre grupper. Barngruppernas storlek kan variera under året beroende på vilka barn som finns i verksamheten för att skapa väl sammansatta grupper. Tack vare de kvalitetshöjande åtgärderna har fler personal anställts under hösten.</p>							
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9 st			5,3 st	4,9	4,9	VB 2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,5			3,4	3,6	3,6	2022
Analys Sammanställningen av de två självskattningarna i WKI som genomförts under året visar på en liten tillbakagång från föregående mätning som gjordes vid halvårsskiftet. I jämförelse med föregående år är det en ökning. I tre av fem lärområden ökar resultatet medan två resultat ligger på samma nivå som föregående år. Att möjligheten nu finns att bedriva undervisning innebär att arbetslagen skattat sig högre generellt då WKI främst fångar upp förutsättningarna för medarbetarna att arbeta utifrån läroplansmålen. Flera förskoleområden har haft ett fördjupat arbete utifrån WKI. Det upplevs finnas en större trygghet i arbetet med de digitala verktygen ju mer de används i verksamheten. Andra framgångsfaktorer som nämns är bra struktur och rutiner, tydlig kommunikation i arbetslaget, kontinuerlig reflektion och en gemensam samsyn kring lärande. Utöver hög sjukfrånvaro bland personal nämns fortfarande de digitala verktygen som den faktor som leder till en lägre skattning inom vissa förskoleområden.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna och med stöd av representanter från minoriteter samt experter kartlägga förekomsten av antisemitism i stadens pedagogiska verksamheter	2022-01-01	2022-06-30	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna aktivt arbeta för att öka barnens språkutveckling i stadens förskolor	2022-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fortsätta fördjupa kunskaperna om varför barn inte är i förskolan och påbörja relevanta åtgärder för att öka inskrivningsgraden	2022-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna intensifiera arbetet med att nå ut med information om nationella minoriteters särskilda rättigheter till modersmål och språkutveckling i förskola och skola samt säkerställa att det är lätt för vårdnadshavare att ansöka och beviljas detta	2022-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med arbetsmarknadsnämnden genomföra en satsning på vidareutbildning i svenska språket för stadens förskolepersonal vid behov	2022-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna att utveckla uppföljning och aggregerad statistik kring närvaro och frånvaro på stadens förskolor	2022-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utvärdera hur alla förskolor arbetar med sin strategi för att öka barns fysiska aktivitet och rörelse under förskoledagen	2022-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna revidera de obligatoriska rutinerna för övergången mellan förskola och grundskola med särskilt fokus på information om barnens språkutveckling	2022-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utveckla indikatorn "Kvalitetsindikatorn – Självvärdering" utifrån läroplansuppdraget	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: 1.3.1. Barn når sin fulla potential i Bromma

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förskolans verksamhet ska vila på vetenskaplig grund, beprövad erfarenhet samt bedrivs med utgångspunkt från medvetna teoretiska ställningstaganden. För att kunna erbjuda alla barn en likvärdig utbildning behöver kvalitetsarbetet vara systematiskt. Det systematiska kvalitetsarbetet bidrar till att alla barn får en utbildning av hög kvalitet och att förskolan lever upp till läroplanens intentioner. Ett systematiskt kvalitetsarbete handlar om att ständigt utvärdera den egna verksamheten för att förbättra och utveckla verksamheten för att nå högre måluppfyllelse.

Förskolan är viktig för barnen och deras utveckling. Förskolan har ett kompensatoriskt och ett lärande uppdrag och alla barn ska ges möjlighet att delta i förskolan. I Bromma är deltagandet generellt sett högt men det finns skillnader mellan områden som behöver beaktas. I de områden där inskrivningsgraden och deltagandet är lägre behöver samverkan med socialtjänsten och andra aktörer förstärkas. Information om rätten till förskola behöver riktas till vårdnadshavare boende i dessa områden.

För att skapa goda lärande- och utvecklingsmöjligheter framhåller forskning att det är medarbetarnas kompetensnivå som är den viktigaste faktorn. Det pågår ett aktivt arbete med att kartlägga förskolans alla kompetenser med särskilt fokus på yrkesspråket. Forskning lyfter vidare fram att strukturella förutsättningar som barngruppernas storlek och personaltäthet behöver vara olika för att åstadkomma en likvärdig förskola. I socioekonomiskt svaga områden behöver barngrupperna vara mindre och personaltätheten högre. Bromma har i huvudsak starka socioekonomiska områden med några undantag som behöver prioriteras.

Varje barn har rätt att få känna sig betydelsefull och uppleva sitt eget och allas lika värde. Alla barn ska mötas i en förskoleverksamhet där det råder ett öppet och demokratiskt klimat i enlighet med barnkonventionen. För att förstärka barnperspektivet finns det barnombud i varje förskoleområde. Ett välfungerande samspel mellan de vuxna i förskolan och barnen är en förutsättning för att skapa en trygg förskola med hög kvalitet. En förskola där inflytande och delaktighet råder och där man tar stadens yngsta på allvar. Vuxnas förhållningssätt och förskolans normer påverkar barns förståelse för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle. För att kunna utveckla arbetet med jämställdhet behöver det i utbildningen finnas ett medvetet och reflekterande arbete kring de normer som råder i samhället. Pojkar och flickor ska ges samma utrymme i utbildningen och få sina behov respekterade och tillgodosedda.

Barn som av olika anledningar behöver mer ledning och stimulans ska få förutsättningar för att utvecklas, leka och lära och samtidigt stimuleras att använda hela sin förmåga. Genom att tillämpa forskning och evidensbaserade metoder ska medarbetarnas kunskap kring barn i behov av särskilt stöd öka. Varje förskoleområde har en specialpedagog som ska säkerställa att det finns stödstrukturer som kan bistå förskollärare och barnskötare i arbetet med barn i behov av särskilt stöd.

Förskolans uppdrag är att skapa goda förutsättningar för det livslånga lärandet och

utbildningen ska förbereda barnen inför kommande skolgång. Barn ska ges rika möjligheter att utveckla sina språkliga och kommunikativa förmågor samt ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt för att kunna värdera information. Förskolans språkliga miljöer ska vidareutvecklas. Förskollärare och barnskötare ska ges förutsättningar och kompetensutveckling för att möjliggöra för barnen att utveckla sitt språk.

Utbildningen ska ge barnen möjlighet att använda matematik för att undersöka och beskriva sin omvärld samt lösa vardagliga problem. Utbildningen ska ge barnen förutsättningar att utveckla adekvat digital kompetens. För att kunna ge stöd i barnens digitala utveckling behöver medarbetarnas kompetens öka kring hur de digitala verktygen kan användas i undervisningen. Utbildningen ska utmana och stimulerar barnens kunskaper om natur, samhälle och teknik. För att barnen ska ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur de olika val som människor gör kan bidra till en hållbar utveckling behöver utbildningen präglas av ett hållbart lärande och en positiv framtidstro.

Fysisk aktivitet påverkar barnets fysiska och mentala utveckling positivt och har stora hälsoeffekter. Förskolan är en mycket viktig arena för barns lärande av rörelse, motorisk förmåga och etablering av goda fysiska aktivitetsvanor. För att hälsosam livsstil ska bli en naturlig del av barnens dag är det viktigt att barnen har goda förebilder så att de kan etablera positiva levnadsvanor. Utbildningen ska utvecklas och utevistelsen ska öka för att ge barnen möjlighet att uppleva rörelseglädje och utveckla sitt intresse att vara fysiskt aktiva. Barnen ska vistas i en hälsosam miljö fri från farliga kemikalier. Barnen ska erbjudas näringsriktig mat utifrån stadens matstrategi och strategin för kemikaliefri förskola.

I förskolans uppdrag ingår att överföra och utveckla ett kulturarv samt skapa ett intresse för olika kulturer. Det ingår att skapa förståelse för värdet av att leva i ett samhälle präglad av mångfald och skapa intresse för det lokala kulturlivet. Förskolan ska bidra till att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kulturer.

För att skapa bästa möjliga förutsättningar för barn att utvecklas rikt och mångsidigt och för att vårdnadshavare ska vara nöjda med verksamhetens kvalitet, behöver samverkan utvecklas och vårdnadshavares kunskaper om deras barn tas tillvara.

För att skapa en god samverkan med skolan krävs en vilja och ett långsiktigt arbete som syftar till att skapa en kontinuitet i undervisningen som ger goda förutsättningar för barnens långsiktiga utveckling och fortsatta lärande.

Förskolan är en viktig del i det förebyggande arbetet för att ge alla barn möjlighet till en trygg och lärande miljö. Tillsammans med socialtjänstens kunskap ska arbetet stärkas för att identifiera barn som far illa, minska att barn utsätts för våld och hamnar i kriminalitet.

Förskolan ska fortsätta det framgångsrika arbetet med att erbjuda vårdnadstagare att ingå i föräldrastödsgrupper som en förebyggande insats. Genom ett nära samarbete med socialtjänsten utvecklas ett familjecentrerat arbetssätt på den Öppna förskolan där hela

familjen står i fokus.

Förvaltningens introduktionsförskola som startade under november 2021 är en viktig del i arbetet med integration och språkutveckling.

Medarbetarna är den viktigaste nyckeln för att säkerställa en hög kvalitet på utbildningen. Det kräver legitimerade förskollärare och barnskötare med grundutbildning. Det ska vara möjligt att ha ett hållbart arbetsliv och alla medarbetares kompetens ska tillvaratas genom ett öppet och tillåtande klimat. Utbildningen ska präglas av ett kollegialt lärande där nya och innovativa idéer tas tillvara. Alla medarbetare ska känna till de mål och resultat som ska nås både på nationell och kommunal nivå. Arbetet med att kartlägga medarbetarnas kompetenser ska fortgå och intensifieras för att säkerställa att de gemensamma resurserna används på ett effektivt sätt, för att tydliggöra hur medarbetarna ska utvecklas och för att göra rätt prioriteringar.

Förutsättningar ska ges för att vara en attraktiv arbetsgivare som ska utveckla, behålla, rekrytera den kompetens som behövs. Genom ett nära ledarskap, tydlig roll- och ansvarsfördelning ska medarbetarna ges stöd och ledning i vardagen för att få förutsättningar att fokusera på sitt uppdrag och vara närvarande med barnen. Förskollärarna ska stärkas i sitt ledarskap och rektorerna ska ges förutsättningar att vara förskolans pedagogiska ledare och driva skolutveckling och säkerställa måluppfyllelse.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

3 Hälsa och välbefinnande

4 God utbildning för alla

5 Jämställdhet

10 Minskad ojämlikhet

Förväntat resultat

Alla barn har möjlighet till inflytande, känna delaktighet och göra sin röst hörd

Flickor och pojkar har samma utrymme i utbildningen

Barn utvecklar sitt matematiska tänkande

Barn utvecklar sitt språk

Barn utvecklar sin förståelse för naturvetenskapliga fenomen och hållbart lärande

Det enskilda barnets lärande och utveckling synliggörs

Det förebyggande arbetet med socialtjänsten stärks

Barnen får förutsättningar för livslångt lärande genom samverkan med skolan

Förskolan breddar barnens kulturarv

Barnens möjlighet till fysisk aktivitet ökar

Medarbetarna upplever att arbetsmiljön blir bättre

Sjukfrånvaron minskar

Närmare ledarskap med tydligare roller och ansvarsfördelning

Nämnden bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel medarbetare som gått utbildning/fortbildning i flerspråkighet/tvåspråkighet/språkutveckling	31 %				25 %		VB 2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Erbjuder medarbetare utbildning i yrkessvenska	2022-01-01	2022-12-31	
 Kartläggning med hjälp av kompetensverktyget KOLL ska genomföras i syfte att identifiera medarbetares språkliga kompetens, utbildningar kring tvåspråkighet och språkutvecklande arbetssätt.	2021-01-01	2022-12-31	
 Rutiner och ansvarsområden ska förtydligas kring orosanmälningar i samverkan med socialtjänsten	2022-01-01	2022-12-31	
 Specialpedagogerna ska ges möjlighet att delta på utbildningsnämndens handledarkurs i flerspråkighet	2022-01-01	2022-12-31	
 Utifrån enhetens specifika behov ska enheten genomföra insatser/aktiviteter med målet att hälsan ska öka eller bibehållas inom enheten	2020-01-01	2022-12-31	
 Utifrån erfarenheter och lärdomar från rörelseprojektet ska en rörelsestrategi tas fram och ska ligga till grund för förskolornas handlingsplaner för att öka rörelsen.	2021-01-01	2022-12-31	
 Varje avdelning ska genomföra en aktivitet inom det ANDT-förebyggande arbetet	2022-01-01	2022-12-31	
 Öka kompetensen bland medarbetarna kring nationella minoriteters rättigheter	2022-01-01	2022-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål har uppfyllts under året. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för 13 av 19 underliggande indikatorer har uppnåtts helt, årsmålen för fem indikatorer har uppnåtts delvis och en indikator har inte uppnåtts. Underliggande nämndmål har uppfyllts och KF:s och nämndens aktiviteter har genomförts.

Rättssäker, likställd handläggning av hög kvalitet

God samverkan och ett gott samarbete är grundläggande för en rättssäker och likställd handläggning av hög kvalitet. Arbetet för att öka samarbetet mellan öppenvård i egen regi och beställarenheter har fortgått hela året, exempelvis genom samordning och samsyn i ärenden som är aktuella inom flera verksamheter där det är möjligt. Till exempel hålls det gemensamma möten när det gäller våld i nära relationer om det finns barn i familjen.

Under året har en systematik för samverkan utarbetats för hur ärenden överförs mellan myndighet och öppenvård. Berörda verksamheter har haft regelbundna avstämningar i syfte att utveckla och säkerställa en kvalitativ och god öppenvård för både barn och vuxna.

Verksamheterna använder evidensbaserade utredningsverktyg och följer de rutiner och riktlinjer som finns. Egenkontroller och kollegiala granskningar har genomförts för att upptäcka och hantera avvikelser och för att följa upp arbetet med rättssäker och likställd handläggning. Resultat av egenkontrollerna återkopplas till medarbetarna för lärande. Det kvalitetsområdet där det främst uppmärksammas brister gäller en rättssäker verksamhet. Åtgärder i form av kompetenshöjande insatser har genomförts som ska undanröja bristerna.

Efter ett par år med pandemi där många möten och besök har skett digitalt, har möten med klienter och familjer i allt större utsträckning genomförts där de befinner sig. Socialsekreterare träffar klienter exempelvis på akuta boenden. Möten utgår från Brommas gemensamma värdegrund HÖRA och samtalsmetodiken MI samt genom lågaffektivt bemötande.

Barn och unga

Samtliga barn och unga som bedömts ha skyddsbehov har placerats utan dröjsmål. Bedömning av skyddsbehov utgår ifrån ärendets art såsom anmälans innehåll och allvarsgrad och är inte beroende av kön. Interna samverkan i skyddsbedömningar för barn och unga som bedömts ha skyddsbehov utgår från arbetssättet ”tre dagarsärenden”, där socialsekreterare arbetar tillsammans i placeringsärenden utifrån barnets bästa. Vid årets slut hade socialtjänsten tio pågående placeringar, som mest under året har det varit 14 pågående placeringar. I samtliga ärenden undersöktes möjligheten till skydd inom barnets/den unges egna nätverk.

Arbetet behöver fortsätta gällande utveckling av arbetssätt för att ytterligare öka barns och ungas delaktighet i förhandsbedömningar, utredningar och vid uppföljning av insatser.

Förvaltningen når inte årsmålet för indikatorn om andelen utredningar där skolor och förskolor vidtalats. I 155 av totalt 222 avslutade utredningar har kontakt tagits med skola/förskola, vilket innebär ett utfall om drygt 69 procent. Det presenterade utfallet är inte helt komplett då registrering av resultat kan ha missats av olika orsaker. Skola/förskola kan ha kontaktas i fler utredningar än vad som rapporterats för indikatorn. En annan orsak till att årsmålet inte uppnås är att utredningar som berör spädbarn och yngre barn som inte börjat i förskola också ingår i statistiken. Arbete pågår med intensifiera samverkan och samarbetet med skolor och förskolor. Därutöver ska referenssamtal med skola/förskola bli ett implementerat arbetssätt i samtliga utredningar.

Årsmålet för indikatorn om andelen barn och unga under 15 år som har begått brott för första gången och som kallats till samtal inom 48 timmar, uppnås inte. Från 1 september finns en socialsekreterare hos polisen som ansvarar för att kalla och genomföra allvarssamtal, vilket medfört att antalet allvarssamtal som hållits inom 48 timmar har ökat under hösten. De allvarssamtal som inte genomförts inom 48 timmar beror främst på att föräldrarna inte har kunnat närvara vid angiven tid eller att det rått förundersökningssekretess hos polisen.

Under året har det inkommit 37 orosanmälningar där ungdomar är misstänka för brott för

första gången, varav 20 pojkar och 17 flickor. Av dessa ärenden har allvarssamtal inom 48 timmar ägt rum i 21 ärenden, varav 15 avser pojkar och sex avser flickor. Att fler pojkar än flickor har kallats till allvarssamtal, beror på är att det i högre grad finns annan oro för pojkarna som gör att allvarssamtal för dem prioriteras. Jämfört med 2021 är det ingen betydande ökning av antalet ungdomar som har misstänkts för brott för första gången. En ökning kring flickor har observerats, vilket är något som behöver ses över. En orsak kan vara att det har skett en samhällsökning kring antalet flickor som dras in i någon form av kriminalitet.

Av totalt 507 avslutade ärenden har 106 ärenden återaktualiserats, varav 58 pojkar och 48 flickor. Andelen har minskat jämfört med föregående år. Av de 106 ärenden som åter har blivit föremål för anmälan eller ansökan gäller 27 misstanke om/tecken på problem hos barnet/den unge och rör psykisk ohälsa, skolsociala problem eller annan brottslighet. 70 ärenden gäller misstanke om bristande omsorg eller misstanke om problem hos vårdnadshavarna eller annan närstående och rör våld inom familjen, vanvård eller alkohol-/drogmissbruk. Återaktualiseringarna är flest i åldersgruppen 6-12 år.

Under år 2022 har fältverksamheten besökt skolor i stadsdelsområdet och hållit i 59 "7:an-snack", 17 "6:an-snack" och 4 "5:an-snack". Fältverksamheten erbjuder varje läsår årskurs 7 en träff med olika viktiga ungdomsteman samt samhällsinformation. Under året har också behov av klassbesök från fältverksamheten i de yngre stadierna uppmärksammas av skolpersonal samt av socialsekreterare utifrån att flera av tonårsproblemen uppstår tidigare, vilket gör att det förebyggande arbetet behöver inledas tidigare. Träffarna har därför omarbetats för att passa de olika åldrarna. Fältgruppen har ett systematiskt samarbete med barn och ungdomsenheten och med Fritiden med möten en gång i månaden.

Skolsocionomen har varit aktuell i stödet för 23 elever på Alviksskolan och Äppelviksskolan. Av dessa har 20 elever aktualiserats under 2022. Ett utvecklingsområde inför skolsocionomens fortsatta arbete är att oftare se till elevers tidigare frånvaromönster och förstå om eleven är i risk för frånvaro vid terminsstart samt att skolsocionomen då kan delta vid terminsslut och start för att skapa bättre övergångar mellan årskurser för elever.

Förvaltningen har under 2022 erbjudit brommaföräldrar stöd genom föräldrastödsgrupperna ABC och Komet. Under året har förvaltningen genomfört 18 föräldrastödgrupper. Ytterligare en grupp i ABC 6-12 år var planerad att starta under hösten, men på grund av för få anmälda deltagare har gruppstaten flyttats fram till början av 2023. Tonårsföräldrar i Bromma har även erbjudits föräldrastöd genom Föräldrawebben, ett webbaserat stöd som erbjudits inom ramen för en forskningsstudie som leds av Karolinska institutet i samarbete med socialförvaltningen.

Handlingsplan för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet

Stockholms stads strategi 2019-2022 för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet syftar till att skapa förutsättningar för ett strukturerat, kontinuerligt och långsiktigt arbete för att minska risken att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet. Medarbetarnas kunskap ska öka gällande riskfaktorer, skyddsfaktorer och vilket stöd som staden erbjuder målgrupperna. Arbetet ska ske systematiskt genom samhandling

mellan stadens berörda verksamheter, tillsammans med andra myndigheter och civilsamhället, enligt kunskapsbaserade metoder och innefatta tydlig ledning och styrning.

Brommas lokala handlingsplan är framtagen i samarbete mellan stadsdelsförvaltningen, utbildningsförvaltningen och Lokalpolisområde Vällingby (Bromma). Arbetet fortgår och uppföljningsmöten för handlingsplanen genomförs regelbundet av arbetsgruppen "Unga i risk för kriminalitet", inför ordinarie verksamhetsuppföljning. Övergripande mål för samtliga arbetsätt och aktiviteter i handlingsplanen är att färre barn och unga begår brott.

Uppföljningsansvar och ansvar för deluppföljningar för respektive aktivitet finns angivet i handlingsplanen. Under uppföljningsmöten har alla aktiviteter gått igenom för att följa upp hur arbetet har fortgått. Under året har även arbete med att ta fram förslag på mätmetoder och arbete med att se över hur Stödcentrum kan inkluderas i arbetet påbörjats.

Strategin syftar bland annat till att skapa förutsättningar för ett långsiktigt arbete. Då stora delar av strategin och handlingsplanen tar sin utgångspunkt i främjande och förebyggande arbete, finns det utmaningar gällande att analysera aktiviteternas effekt. Detta utifrån ett tidsperspektivet är förhållandevis kortsiktigt. De effekter som kan ses är följande för respektive aktivitet:

- *Tillgängliggöra tidigt föräldraskapsstöd i Blackeberg genom Samverkan på familjecentrerat sätt:* Inskrivningsgraden i Blackebergs förskolor har uppnått 100 procent för de barn som är 5 år i Blackeberg.
- *Hålla allvarssamtal inom 48 timmar med unga som första gången misstänks för brott. Samtal med den unge tillsammans med polis, socialtjänst och vårdnadshavare:* Genom att fältassistenter är med vid en del av 48-timmarssamtalen har fältassistenter fått kontakt med familjer med unga i riskzon som de annars inte haft haft kännedom om. Vissa av familjerna har förmedlats kontakt med familjebehandlare.
- *Aktuell lägesbild tas fram varje vecka för att vid behov tidigt kunna rikta insatser och åtgärder för att öka trygghet och säkerhet i stadsdelen:* Genom Operativa BRÅ (operativ samverkansgrupp) delas regelbundet information mellan berörda om aktuell lokal lägesbild. Resultatet är kortare processer och snabbare åtgärder.
- *Öka vuxennärvaron i Bromma genom fortsatt samverkan med etablerade och nystartade grupper med föräldravandrare:* Fältgruppen bistår med information om var ungdomar befinner sig på kvällstid, kan mötas upp samt finnas tillgängliga via telefon för råd och vägledning: Det har startats nya föräldravandrargrupper i Bromma som samverkar med skolor och fältgruppen. Fält och föräldravandrare brukar träffas på kvällarna och har avstämningar vid behov och inför exempelvis sommaren.

Förvaltningen följer hur arbetet med handlingsplanen ska fortsätta då 2022 är slutåret för strategin. Unga i risk för kriminalitet är dock ett fortsatt lokalt prioriterat område och förberedelser för revidering av handlingsplan och/eller åtgärdsplan har påbörjats. Det har under tiden för strategin funnits flera parallella och kompletterande styrdokument gällande målgruppen unga i risk för kriminalitet. Det är en prioriterad målgrupp men arbetet på lokal nivå skulle underlättas om centrala processer för styrdokumentens revideringar och

uppföljningar synkroniseras.

Samverkan mellan socialtjänst, förskola, skola, fritidsverksamhet samt polis och region

Samverkan mellan socialtjänst, förskola, skola och regionen fortgår inom ramen för BUS Bromma (samverkan för barn i behov av särskilt stöd). Inom BUS-samverkan är det beslutade fokusområdet att förebygga problematisk skolfrånvaro.

Samverkan sker också genom samverkansöverenskommelsen mellan förvaltningen och utbildningsförvaltningen. Socialtjänsten har haft samverkansworkshops med förskola och skola, vilket har lett till att information om BUS-individ har nått ut. Exempelvis har fler rektorer tagit kontakt gällande att bolla ärenden som skolan eventuellt vill göra en orosanmälan kring. En ytterligare effekt av samverkan är en större förståelse för varandras verksamheter samt att flera av regionens verksamheter visat intresse att delta i de gemensamma workshops för att få komma och berätta om sina verksamheter.

Samverkan sker även genom samverkansöverenskommelsen mellan förvaltningen, lokalpolisområde Vällingby (Bromma), utbildningsförvaltningen och trafikkontoret. Fokus för samverkan är trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete. Den lokalt framtagna handlingsplanen utifrån Stockholms stads strategi 2019-2022 om att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet har inkluderats i detta arbete.

En socialsekreterare har från september arbetat 50 procent hos Vällingbypolis. Insatsen har lett till att fler allvarssamtalen med barn och unga som har begått brott för första gången har ägt rum inom 48 timmar. Fältare har deltagit vid 48-timmarssamtal och har genom detta fått kontakt med ungdomar och deras familjer i ett tidigare skede.

Socialpsykiatri

Inom socialpsykiatri har det skett en ökning av antalet ansökningar. Ansökningarna gäller ofta boendestöd och sysselsättning för personer med neuropsykiatrisk diagnos. Det har även skett en ökning av unga personer med svår psykiatrisk problematik samt samsjuklighet. Samtidigt har behovet av HVB-placeringar minskat, vilket beror på motivationsarbete och möjlighet till andra boendelösningar. Under perioden har det varit en ökning av kallelser till SIP-möten från psykiatri för att få till en samordnad planering runt brukaren.

Arbetet utgår från brukarnas personliga mål och delaktighet i utformningen av sin insats. Arbetet fortgår med att tillse att beställningar ska vara formulerade för att öka den enskildes förmåga och självständighet. Syftet är att brukarna ska få en förbättrad livssituation av den beviljade insatsen. Detta sker bland annat genom ett ökat fokus på att genomförandeplanerna ska ha tydliga mål och att det ska vara en samsyn kring detta hos brukare, myndighet och utförare. I samband med uppföljning av insats ställer biståndshandläggaren frågor till den enskilde om hur hans situation eller problematik har förändrats sedan insatsen och stödet från socialtjänsten påbörjades, respektive från den senaste uppföljningen.

En kartläggning av effekterna och upplevelserna av insatserna genomfördes under april och maj. Endast en brukare har besvarat enkäten vilket gör att det inte går att dra några slutsatser av resultatet.

Beroende/missbruk

Under hela året har det varit ett ökat inflöde av LVM-anmälningar, något som även gäller för stora delar av övriga staden. Denna utveckling kommer följas noga i syfte att närmare undersöka vilka bakomliggande orsaker som kan ha bidragit till detta. Anmälningarna avser allvarligt missbruk, blandmissbruk och samsjuklighet. Sammanlagt under året har det inkommit 93 anmälningar, att jämföra med föregående år då det kom in 74 anmälningar. Flera av anmälningarna rör samma person. Beslut om LVM-placering har gjorts i fyra ärenden.

De vanligaste insatserna för personer med beroende är träningslägenhet och öppenvård.

Årsmålet för indikatorn avseende andelen personer som själva upplever att de fått en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten, uppnås. Men resultatet ska tolkas med försiktighet då endast fyra personer besvarade enkäten.

Den enskilde ska vara nöjd och känna sig trygg med hur utredningen av behovet genomförts och vara delaktig i planeringen av utformandet och genomförande av stödet och insatsen. Beställningar är formulerade på ett sätt som syftar till att öka den enskildes förmåga och självständighet. Stor vikt läggs vid de personliga målen för att brukarna ska vara mer delaktiga i utformningen av sin insats och det bedöms vi är en viktig faktor som leder till att fler uppnår sina mål.

Samverkan mellan beställare och förvaltningens egen öppenvård är viktig. Att socialtjänsten kan erbjuda helhetslösningar av god kvalitet på hemmaplan, är det som visar på högst evidens i positiva resultat för den enskilde. Arbetet med motivation och utredning för att säkerställa att rätt person får rätt insats och att insatsens utformning utgått från brukarens behov är en viktig del i detta. Inom öppenvård vuxna har en inventering av målgruppen genomförts i samverkan med myndighet. Orsaken är att antalet behandlingsärenden minskade kraftigt under 2021 samt att en hög andel aktuella inom öppenvården inte fullföljde behandlingen. Ett arbete pågår med att analysera resultatet.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning - Stöd till personer med funktionsnedsättning

Förvaltningen arbetar för att personer som bor och vistas i området ska vara delaktiga i samhället på lika villkor som alla andra. Stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023 följs i detta arbete. I verksamhetsplan för 2022 togs två aktiviteter fram i samråd med nämndens funktionshinderråd. En aktivitet handlar om att planera och genomföra aktiviteter i gruppboende och serviceboende för att främja bra matvanor och fysisk aktivitet hos boende, utifrån programmets femte punkt - *Rätten till bästa möjliga hälsa*. Under året har bland annat en matlagingscirkel genomförts med brukare. Brukarna har också erbjudits olika typer hälsofrämjandeaktiviteter, både i grupp och enskilt, utifrån förmåga och önskemål.

Den andra aktiviteten handlar om att under året se över möjligheten att avdelning socialtjänst och fritid tillsammans med avdelning äldreomsorg samverkar kring utvecklingen av en fixartjänst som ska stödja äldre och personer med funktionsnedsättning med enklare digital teknik i hemmet, utifrån programmets fjärde punkt - *Rätten till information och kommunikation samt att få tillgång till ny teknik*. Tillgången till digital utrustning samt

internetuppkoppling har setts över för att säkerställa detta inom samtliga verksamheter. Äldreomsorgen har sedan tidigare en fixartjänst som stödjer äldre med enklare digital teknik i hemmet. Möjligheten till en fixartjänst för personer med funktionsnedsättning har setts över. Det har under året inte funnits förutsättningar för att genomföra en sådan tjänst för målgruppen.

Alla brukare som kan och vill ska ges stöd att närma sig den öppna arbetsmarknaden. I beställningar tydliggörs målet att komma närmare arbetsmarknad. Under 2022 har 18 brukare inom funktionsnedsättning gått från en sysselsättning eller daglig verksamhet till att delta på arbetsmarknaden. Arbetet med att tydliggöra mål och syfte i beställningar bedöms vara en av orsakerna till att detta har möjliggjorts.

Som ett led kvalitets- och utvecklingsarbetet har fem medarbetare utbildats i metoden kollegial observation. Genom observationer lyfts den faktiska kvaliteten fram och såväl goda exempel som utvecklingsområden blir tydliga. Under 2022 har kollegiala observationer genomförts både inom socialpsykiatri och inom verksamheter enligt LSS (lag om stöd och service till vissa funktionshindrade).

Hemlöshet/ vräkning

En socialsekreterare arbetar vräkningsförebyggande och tar kontakt via telefon eller brev med samtliga barnfamiljer där det finns störningar eller annan oro för att barn ska bli vräkt för att erbjuda stöd. Det händer dock att berörda inte vill ha kontakt med socialtjänsten. Det vräkningsförebyggande arbetet som påbörjades hösten 2021, har fortsatt att utvecklas under året, bland annat genom att vräkningsförebyggaren har samverkansmöten med fastighetsägare varje månad.

Förvaltningen har beviljat bistånd till tre hyresskulder under hösten. Det är dock svårt att förhindra och ge stöd till enskilda när meddelande från kronofogdemyndigheten har kommit, eftersom det då det redan finns beslut om vräkning. Antalet hemlösa som kontaktat socialtjänsten för akuta boendelösningar har ökat något. Under året har 37 personer sökt akuta boendelösningar, främst under kalla månader.

Åtta barn bedöms bo i osäkra boendeförhållanden, vilket är en ökning med ett barn från tertiäl 2. Inga barn har vräkts från sitt boende under året. I de fall barnfamiljer bor i osäkra boendeförhållanden arbetar socialtjänsten med att säkerställa stabilitet för barnen genom att i hög grad bevilja SHIS-boende där det är möjligt. Ett arbete görs dock innan för att ge stöd och undersöka noggrant de egna resurserna för att utreda att möjligheterna till ett stabilt boende är uttömda. Arbetet med insatsen Bostad först har fortgått.

Socialtjänsten har tagit del av det processtöd som staden har tagit fram och som avser intern samverkan gällande äldre personer som lever i hemlöshet. Arbetet med rutinen kommer att fortsätta under 2023.

Våld i nära relationer

Förvaltningen har under året fortsatt arbetet med att uppmärksamma brukare och klienter som varit utsatta för våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck. Arbetet har utgått från Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck,

prostitution och människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation 2021-2025.

Relationsvåldsteamet (RVT) har hanterat cirka 200 inkommande ärenden under året. Flera av dem önskar inget stöd eller hjälp för sin situation, vilket innebär att utredning inte inleds mot den enskildes vilja. Antalet inkommande ansökningar ligger på en jämn nivå sedan år 2020. De flesta ärenden handlar om vuxna våldsutsatta. Fler ärenden med hög skydds nivå har hanterats under året. Relationsvåldsteamet har beviljat samtliga våldsutsatta stöd. Under året har 17 kvinnor haft behov av placering utanför hemmet och beviljats detta. För våldsutsatta som kan bo i Stockholm är det enklare att ge stöd till att hitta boende, både genom bostadsförmedlingen i form av förstursansöka eller SHIS. Däremot är det svårare med det långsiktiga stödet då RVT inte deltar i kommunövergripande samverkan med övriga kommuner. Andelen utredningar som inlets under året är 79 stycken och antal remitteringar till Relationsvåldscenter Väst (RVC) är 21 stycken. Antalet våldsutsatta kvinnor är fler än män, vilket är i linje med våld i samhället i övrigt. Män erbjuds insatser utifrån behov på samma sätt som kvinnor erbjuds insatser.

Våld i nära relation är en av de vanligaste orsakerna till orosanmälningar gällande barn, och leder alltid till att utredning inleds gällande barnet/barnen i familjen. RVC har sedan årsskiftet erbjudit samtalsstöd till barn och unga som upplevt våld i nära relation när minst en av vårdnadshavarna har egen kontakt med verksamheten. Barn och ungdomar i åldern 4 -17 år som har levt eller lever med våld mellan vuxna i sitt hem har under året haft möjlighet att få stöd- och behandlande samtal genom metoderna Trappan eller Här- och nu-samtal. Arbetet med att sprida information om samtalsstöd till barn som upplevt våld i nära relation har genomförts löpande. Under 2022 har fem barnärenden från Bromma inkommit till RVC. En förutsättning för att barnen ska kunna bli aktuella är att båda vårdnadshavarna ger sitt samtycke, något som innebär att den vårdnadshavare som har utövat våld behöver erkänna våldet samt ge samtycke till att barnet pratar om våldet. Detta har visat sig vara en försvårande omständighet och i flera fall hindrat barnstödet från att komma igång.

Anhörigstöd

Under årets första månader genomfördes anhörigstödet till stor del digitalt men under året har mer och mer övergått till att genomföras fysiskt.

Implementering av stöd för de nya målgrupper som definieras i Stockholms stads program för anhörigstöd (barn som anhöriga, anhöriga till personer som drabbats av dödligt våld, anhöriga till personer med kriminell livsstil och anhöriga till personer kopplade till våldsbejakande extremism) har fortgått. Anhörigkonsulenter sprider information fortlöpande om olika stödinsatser tillgängliga för alla anhöriga i Bromma, såsom föreläsningar, anhöriggrupper, poddar. Därutöver har en digital anhöriggrupp för föräldrar till unga vuxna utanför arbete och studier genomförts, en föreläsningsserie riktad till föräldrar till barn med problematisk skolfrånvaro har hållits samt tre föreläsningar kopplat till anhörigskap och psykisk hälsa.

Diskriminering

Brukare/klienter och anhöriga inom förvaltningens verksamheter ska inte uppleva någon form av diskriminering. Inom socialpsykiatriens verksamheter och inom verksamheter som ger stöd

till personer med funktionsnedsättning ställs frågan i stadens brukarundersökningar om brukaren upplevt sig diskriminerad i verksamheten. Det har uppmärksammats att finns svårigheter för många brukare inom LSS-verksamheterna att förstå begreppet diskriminering. Under inledningen av 2022 hade verksamheterna fortsatt främst fokus på bemanning och smittskyddsåtgärder utifrån pandemin. Det tidigare arbetet med metoder och kommunikationshjälpmedel för att öka förståelsen för ord och begrepp återupptogs efter sommaren. Utfallet för indikatorn ”Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering” har ökat med 9 procentenheter jämfört med föregående år till 88 procent. Utfallet för staden totalt är 84 procent. En faktor som kan antas ha påverkat utfallet positivt är den utbildningssatsning i Pedagogiskt Ramverk som genomförts med målet att ge alla medarbetare rätt kompetens, förhållningssätt och bemötande som är anpassat till den brukare personalen möter.

Inom socialpsykiatrins verksamheter är utfallet för indikatorn ”Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering” 92 procent, vilket är detsamma som föregående år. I jämförelse med brukares upplevelse inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning är det inom socialpsykiatri en skillnad mellan män och kvinnors upplevelse. 97 procent av männen upplever inte diskriminering jämfört med 90 procent av kvinnorna. Verksamheterna ska söka efter orsaker till vad skillnaden mellan könen kan bero på.

Agenda 2030

Analys av resultat från mätningar och brukarundersökningar görs löpande under året, exempelvis i samband med egenkontroller och kollegiala granskningar, för att upptäcka och synliggöra skillnader mellan kvinnor och män. Detta är ett viktigt verktyg för att uppmärksamma eventuella könsskillnader och utveckla verksamheterna till att bli mer jämställda.

Jämställdhet och jämlikhet

Genom att normer, attityder och förväntningar diskuteras kontinuerligt inom alla verksamheter ökar kunskapen om skillnader och insatser kan genomföras som ökar jämställdheten. Ibland är det svårt att utröna orsakssamband. Resultaten får då följas under en längre tid för att bättre kunna analysera könsskillnader mellan pojkar och flickor, kvinnor och män i syfte att upptäcka mönster och tillsätta riktade åtgärder.

Insatser för personer med funktionsnedsättning ska säkerställa alla människor ska ha möjlighet till delaktighet och deltagande i samhällslivet. Brukare/klienter och anhöriga inom förvaltningens verksamheter ska inte uppleva någon form av diskriminering. Barns rättigheter och inflytande ska beaktas i enlighet med FN:s barnkonvention. Inom verksamheterna fortsätter arbetet med att implementera barnrättsperspektivet i det dagliga arbetet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel avhysningar som kunnat avvärjas efter inkommet meddelande till förvaltningen från kronofogdemyndigheten	62,5 %			77,78 %	75 %	Tas fram av nämnd	VB 2022
Analys Socialtjänsten har aktivt arbetat med att upprätta kontakt med hyresvärdar och fastighetsägare för att få till stånd ett samarbete där socialtjänsten kontaktas innan de kontaktar kronofogdemyndigheten som ska verkställa beslutet om vräkning. Samverkan behöver utvecklas vidare. När Kronofogdemyndigheten har verkställt beslut om vräkning är det mycket svårt för socialtjänsten att ändra beslutet. Under året har 16 meddelanden om beslutade avhysningar inkommit från kronofogden. Av dessa har socialtjänsten kunnat förhindra tio. Vräkningar som inte kunnat avvärjas beror på olika faktorer. Det har bland annat handlat om att det inte gått att få kontakt med den berörda, att personen har utvandrat eller att den enskilde inte önskat ansöka om bistånd till hyresskulden. Två av vräkningarna har handlat om olovlig andrahandsuthyrning.							
   Andel barn och unga som bedömts ha skyddsbehov och som inte fått vänta på placering	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100	VB 2022
   Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning	20,9 %	22,5 %	19,3 %	24,3 %	24 %	24 %	VB 2022
   Andel barn och ungdomar anmälda för brott som tillsammans med föräldrar eller vårdnadshavare kallats till samtal med socialtjänsten inom 48 timmar	56,8 %	75 %	35,3 %	90,6 %	80 %		VB 2022
Analys Från 1 september finns en socialekreterare hos polisen som ansvarar för att kalla och genomföra allvarssamtal, vilket medfört att antalet allvarssamtal som hållits inom 48 timmar har ökat under hösten. De allvarssamtal som inte genomförts inom 48 timmar beror främst på att föräldrarna inte har kunnat närvara vid angiven tid eller att det rätt förundersökningssekretess hos polisen.							
   Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	88 %	88 %	88 %	79 %	94 %	öka	2022
Analys Andel brukare inom verksamheten som inte upplever diskriminering har ökat med 9 procentenheter jämfört med föregående år. Utfallet för staden totalt är 84 procent. Årets ökning kan ses som ett resultat av det arbete som bedrivits för att till brukarna förklara betydelsen av ordet diskriminering. Diskriminering är ett svårt och abstrakt ord för många i målgruppen. En annan viktig faktor är att medarbetare och frågeassistenter använt individanpassade alternativa kommunikationsmetoder såväl i arbetet inför genomförande av enkäten som vid själva frågetillfällena. Vissa verksamheter har fått väldigt höga resultat medan andra har sämre resultat. Genomförda analyser visar att detta är kopplat till personalens kompetens och/ eller förändrade rutiner i samband med pandemin. Det har också funnits utmaningar gällande kontinuitet och bemanning inom flera verksamheter. En faktor som kan antas ha påverkat utfallet positivt är den utbildningsinsatsning i Pedagogiskt Ramverk som genomförts med målet att ge alla medarbetare rätt kompetens, förhållningssätt och bemötande som är anpassat till den brukare personalen möter.							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	92 %	97 %	90 %	92 %	95 %	öka	2022
Analys Utfallet är detsamma som föregående år. Skillnaden mot föregående mätning är att andelen män som inte har upplevt diskriminering har ökat med 3 procent medan andelen för kvinnor har minskat med 1 procent. Under året har ett arbete fortgått med trygghetsskapande åtgärder utifrån brukarnas önskemål, exempelvis manlig eller kvinnlig personal. Dessa önskemål har i allt större utsträckning kunnat tillgodoses. Ett arbete med att ta reda på vilka omständigheter som gör att brukare känner sig diskriminerade, och varför det skiljer sig så pass mellan könen, kommer att fortsätta.							
  Andel brukare som är nöjd med sin insats - Funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	87 %	86 %	89 %	83 %	80 %	80 %	2022
  Andel familjehemsplacerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan	82,61	72,73 %	91,67 %	74,19	75 %	75 %	VB 2022
  Andel personer med bostadskontrakt enligt Bostad först som behåller kontraktet efter 12 månader	100	100 %	100 %	100	75 %	Tas fram av nämnd	2022
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	93 %	95 %	93 %	88 %	90 %	90 %	2022
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	83 %	86 %	82 %	80 %	79 %	79 %	2022
  Andel personer som själv upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (socialpsykiatri)	100	100 %	100 %	75	75 %	Tas fram av nämnd	2022
  Andel personer som själv upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (vuxna missbruk)	100	100 %	100 %	85,71	85 %	Tas fram av nämnd	2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling	88,78			74,06	80 %		VB 2022
  Andel utredningar av barn och unga i vilka skola/förskola vidtalas	69,82			70,28	80 %	Tas fram av nämnd	VB 2022
Analys Det presenterade utfallet är inte helt komplett då registrering av resultat kan ha missats av olika orsaker. Skola/förskola kan ha kontaktas i fler utredningar än vad som rapporterats för indikatorn. En annan orsak till att årsmålet inte uppnås är att utredningar som berör spädbarn och yngre barn som inte börjat i förskola också ingår i statistiken.							
  Antal barnfamiljer som beviljats en akutboendelösning på hotell/vandrarhem	3			8	7	Tas fram av nämnd	2022
   Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten	287 st	2 %	98 %	314 st	220 st	Tas fram av nämnd	2022
   Antal vräkningar som berör barn	0				0	Tas fram av nämnd	2022
   Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	84 %	84 %	84 %	73 %	85 %	Tas fram av nämnd	2022
Analys Frågan i undersökningen lyder "Känner du dig trygg med personalen hemma?". Även om årsmålet inte uppnåtts helt är utvecklingen positiv. Utfallet innebär en ökning med 11 procent jämfört med föregående år. Under 2021 innebär pandemin bland annat fler vikarier i verksamheten vilket kan ha påverkat upplevelsen av trygghet. Även under 2022 har bemanningen varit en utmaning med många vikarier, en del okända för brukarna, något som kan ha påverkat resultatet i brukarundersökningen.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Bostadsförmedlingen i Stockholm AB ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna följa upp och utvärdera genomförda åtgärder för att säkerställa att personer som är utsatta för våld i nära relation och har rätt till förtur också får tillgång till det	2022-01-01	2022-12-31	
  Socialnämnden och äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram ett processtöd för intern samverkan i frågor som rör äldre personer som lever i hemlöshet	2022-01-01	2022-12-31	
  Socialnämnden och äldrenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna samordna och utveckla socialtjänstens och äldreomsorgens arbete med kvalitets- och ledningssystem enligt SOSFS 2011:9 för att bidra till en likställighet i staden, bland annat genom ett ägandeskap av frågan i ILS-webb	2022-01-01	2022-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och i samråd med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna för en centralisering av hälso- och sjukvårdsansvaret inom	2022-01-01	2022-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
socialpsykiatrins särskilda boenden, i likhet med LSS-hälsan. Utredningen ska inkludera en kostnadsanalys			
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samverkan med Region Stockholm fortsätta arbetet med STIS, Stärkt tidigt stöd i samverkan och utöka hembesöksprogrammet så det når fler och stöttar familjer i riskzon längre	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utbilda stadens personal inom LSS i det pedagogiska ramverket	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda formerna för ett tryggt mottagande från LVM-vård	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda hur bolotsar kan ge förstärkt praktiskt stöd till barnfamiljer vid SHIS Bostäders boenden	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda införandet av en akademisk socialtjänst där socialsekreterare och forskare samlokaliseras i syfte att undersöka och utvärdera socialtjänstens insatser. En pilotverksamhet ska genomföras	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheten till ökad samordning av handläggning av personlig assistans	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda om förmedlingsprocessen för bostäder med särskild service kan effektiviseras	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Socialnämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda inrättandet av profilboenden inom bostäder med särskild service	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna följa riskerna för ökad våldsutsatthet som en möjlig effekt av covid-19-pandemin	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna ta fram ett nytt program för stadens arbete mot alkohol, narkotika, doping, tobak och spel samt arbeta enligt ANDTS-programmet 2018-2021 till dess att ett nytt program är framtaget	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna hur man kan utveckla och använda boendestöd inom missbruk	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Socialnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska utvärdera arbetet kring barn som riskerar att föras utomlands i syfte att ingå barnåktenskap eller könsstympning	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden implementera modellen för skolsociala team i hela staden och utöka socialtjänstens närvaro i skolan	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: 1.4.1 I Bromma är människor självständiga och delaktiga och får insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Barn och vuxna som behöver stöd och hjälp får en rättssäker handläggning och evidensbaserade och kunskapsbaserade insatser och stöd. I enlighet med förslag i nya socialtjänstlagen ska socialtjänsten ställa om från att vara specialiserad till att ha ett mer förebyggande perspektiv och med tidigt stöd. Det uppsökande arbetet ska utvecklas och bli mer mobilt. Egenkontroller är verksamheternas sätt att säkerställa kvalitén i det dagliga arbetet, processer och insatser och att de är tillräckligt ändamålsenliga samt möjliggör uppföljning av verksamheternas kvalitet. Verksamheternas arbete utifrån kvalitetsledningssystemet enligt SOSFS 2011:9 implementeras i ILS-webben för likställighet och för att underlätta uppföljningar av egenkontroller.

Jämställdhetsperspektivet ska integreras vid beslutsfattande inom alla verksamheter för att möta den enskildes behov oavsett kön. Alla personer som har kontakt med förvaltningen ska uppleva ett gott bemötande utan diskriminering. Arbetet med att utveckla barnrättsperspektivet ska fortgå och barnets rättigheter beaktas vid avvägningar och bedömningar som görs i förebyggande arbete och beslutsprocesser i ärenden som rör barn. Barnets rättigheter ska stärkas genom samverkan mellan olika verksamheter, både internt och externt, för att möjliggöra en helhetssyn på barnets behov och intressen.

Verksamheter som möter barn och unga ska i samverkan med relevanta aktörer arbeta med åtgärder för att mildra effekterna av pandemin. Alla barn har rätt till goda uppväxtvillkor och inget barn ska behöva uppleva våld eller förtryck. Barn och unga som växer upp i familjer med missbruk eller psykisk ohälsa ska få det stöd och hjälp som de behöver och åtgärder för att upptäcka och motverka psykisk ohälsa bland barn och unga ska prioriteras. Barns inflytande i utredningar och uppföljning av insatser ska öka och stödsamtal till barn vars föräldrar erhåller insatser från socialtjänsten ska erbjudas.

Samverkan mellan polis, skola, förskola, socialtjänst och fritidsverksamhet ska utvecklas och stärkas för att tidigt identifiera barn och unga i riskzon. Informationsutbytet mellan socialtjänsten, polisen och andra relevanta myndigheter ska utökas och den framtagna sekretesshandboken spridas, och socialtjänsten ska i ökad utsträckning fråga efter samtycke från vårdnadshavare att dela information med polisen. Syftet är en ökad samverkan med polisen på individnivå. Inkomna orosanmälningar till socialtjänsten om barn som far illa ska i så stor utsträckning som möjligt återkopplas till förskola, skola och polis. Förvaltningen arbetar för att säkerställa att fristående utbildningsaktörer har information och kunskap för att kunna göra orosanmälningar till socialtjänsten vid oro för att barn far illa. Samverkan mellan socialtjänsten och de fristående skolorna ska utvecklas. Samverkan med skolan för att bryta omfattande skolfrånvaro och för att uppnå ökad trygghet, studiero, skolnärvaro och kunskapsresultat fortsätter. För barn och ungdomar i behov av särskilt stöd fortsätter samverkan genom det lokala BUS – en organiserad samverkan mellan nämndens olika verksamheter, skolan och Region Stockholm.

Arbetet med att genomföra aktiviteter och åtgärder utifrån handlingsplanen för att minska risken att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet fortgår. Användning av

bedömningsinstrument gällande målgruppen unga lagöverträdare ska öka och 48-timmarssamtal användas i arbetet med unga förstagsångsförbrytare.

Föräldrastödsprogram erbjuds för att stärka stödet till barn och föräldrar för att skapa möjligheter till jämlika förutsättningar för en god uppväxt för alla barn.

Barn och unga som riskerar att fara illa eller som far illa kan behöva skydd genom en placering utanför det egna hemmet. Barn och unga som bedömts ha skyddsbehov ska inte behöva vänta på placering.

Andelen barn och unga som återaktualiseras inom en tolv månadersperiod ska vara fortsatt låg. Hög rättssäkerhet och hög kvalitet i handläggningen samt barn och ungas delaktighet i utredningsprocessen leder till en hög måluppfyllnad. Ett analysarbete pågår för att säkerställa utredningar av hög kvalitet och rätt insats till rätt tid. En god intern- och extern samverkan är också viktiga delar för att nå målet.

Funktionsnedsättning

Brukarperspektivet ska genomsyra alla insatser och barnrättsperspektivet ska beaktas i alla ärenden som rör barn. För att säkerställa likställighet i bedömningar och samordning behöver samarbeten mellan socialtjänstens olika verksamheter, socialförvaltningen samt andra berörda förvaltningar fungera. Förvaltningen ska verka för tidigare och längre beslut för att öka framförhållningen för brukare och utförare. Både barn och vuxna ska ges möjlighet till inflytande och delaktighet under hela processen, i handläggning, planering och uppföljning.

Missbruk

Arbetet med vuxna som har en missbruks- och beroendeproblematik ska stärkas och det förebyggande arbetet mot spelmissbruk ska utvecklas. Fler kvinnor och män med missbruksproblematik ska fullfölja upprättad plan och uppleva delaktighet i sin utredning. För att stötta den enskilde att fullfölja sin planering ska förvaltningens interna och externa samverkan avseende målgruppen utvecklas. Till ytterligare stöd för den enskilde ska initiativ tas till att samordnade individuella planer (SIP) upprättas vid behov.

Socialpsykiatri

Inom socialpsykiatri ska hälso- och sjukvårdsorganisationen vid bostäder med särskild service stärkas och boendestödet ska utvecklas med särskilt fokus på insatser med starkt brukarperspektiv.

Sysselsättning och arbetslivsinriktade insatser för personer inom socialpsykiatri ska förbättras.

Hemlöshet

Arbetet mot hemlöshet ska vara långsiktigt och prioritera förebyggande och stödjande insatser för att undvika att personer hamnar i hemlöshet. Arbetet ska utgå från Stockholms stads program för att motverka hemlöshet 2020-2025. Personer som är hemlösa ska få hjälp att komma vidare till egen bostad. Inga barnfamiljer ska vräkas eller bo i osäkra boendeförhållanden. Förvaltningen samarbetar bland annat med SHIS i detta arbete.

Förvaltningen fortsätter arbetet med att utveckla stödet till personer som har beviljats försöks- och träningslägenheter och Bostad först. Arbetet med äldre personer, med eller utan missbruk, som riskerar hemlöshet eller lever i hemlöshet ska fortsätta. Långsiktiga alternativ till placering på akutboenden prioriteras och trösklarna för att få en fast bostad ska sänkas. Förvaltningen ska arbeta för att nå en stadsövergripande likställighet av tak-över-huvudetgarantin.

Våld i nära relationer

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ska motverkas och våldsutsatta ska få det skydd och stöd de behöver och goda förutsättningar skapas för att den enskilde ska kunna ta sig ur en sådan situation. Kompetensen om psykisk ohälsa ska stärkas vid relationsvåldscentrum. Förvaltningens arbete sker i enlighet med stadens program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2021-2025 och i samverkan med Relationsvåldscentrum Väst genom regional stadsdelssamverkan.

Brommabor som har blivit tvungna att bryta med sin familj ska få stöd och hjälp att skaffa sig ett nytt liv efter en placering på skyddat boende. Den framtagna modellen för att säkerställa stöd efter avslutad placering på skyddat boende till personer utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck ska implementeras.

Att förändra beteendet hos våldsutövare är viktigt för att förebygga våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck och kommunen har en skyldighet att verka för att den som utsätter eller har utsatt en närstående för våld ska ändra sitt beteende.

Förvaltningen följer arbetet och utfallet med polisens satsning "Initiativ Gryning" för att samverka kring det stöd som socialtjänsten kan erbjuda till personer utsatta för våld i nära relationer.

Anhörigstöd

Stockholms stads program för stöd till anhöriga 2021-2024 ska implementeras. Anhörigas livssituation ska uppmärksammas i verksamheterna och de ska få information om och erbjudas stödinsatser i syfte att förebygga ohälsa. De nya målgrupper som förvaltningen ska arbeta mot inom ramen för anhörigstödet är barn, anhöriga till personer med koppling till våldsbejakande extremism, anhöriga till personer med en kriminell livsstil och anhöriga till personer som har drabbats av skjutningar och dödligt våld. Sedan tidigare omfattar anhörigstödet målgrupperna anhöriga till personer som är äldre, anhöriga till personer med fysisk eller psykisk sjukdom, anhöriga till personer med funktionsnedsättning och anhöriga till personer med missbruk eller beroende.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

3 Hälsa och välbefinnande

5 Jämställdhet

10 Minskad ojämlikhet

16 Fredliga och inkluderande samhällen

Förväntat resultat

Antal personer som erhåller eget kontrakt från försökslägenheter ökar
Handläggningen är rättssäker, likställd och av hög kvalitet
Andelen ungdomar som använder alkohol, narkotika och tobak minskar
Barn ges inflytande och delaktighet i enlighet med barnkonventionens intentioner
Barn och unga som bedöms ha skyddsbehov får placering utan väntetid.
Våldsutsatta och våldsutövare erbjuds stöd och skydd
Inga vräkningar som berör barn ska genomföras
Personer som får insatser och stöd har varit delaktiga i planeringen
Barn och vuxna som varit i kontakt med förvaltningens verksamheter har fått ett gott bemötande utan diskriminering
Alla föräldrar som vill får delta i föräldrastödsprogram
Förvaltningen bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningens kvalitetsledningssystem i enlighet med SOSFS 2011:9 i ILS-webb ska färdigställas och implementeras på enhetsnivå.	2022-01-01	2022-12-31	
✓ I samverkan med förskolan ska rutiner och ansvarsområden förtydligas kring orosanmälningar (fånga upp erfarenheterna från projektet med Ersta vändpunkt)	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Tillgången till föräldrastödsprogram ska utvecklas för att fler familjer ska nås i ett tidigt skede och föräldrar som upplever svårigheter i föräldraskapet ska få stöd.	2021-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: 1.4.2. I Bromma uppnår placerade barn kunskapsmålen i skolan

● Uppfylls helt

Beskrivning

Placerade barn och ungdomar som bor i skyddat boende ska ha en väl fungerande skolgång. En lyckad skolgång en av de viktigaste faktorerna för barn och ungdomars utveckling. Barnens skolgång och resultat ska följas upp och arbetet utifrån SAMS-modellen för att verka för en obruten skolgång fortsätter och fokus ligger både på skolnärvaro och skolresultat. Målet är att placerade barn och unga når målen i kärnämnen. För familjehemsplacerade barn fortgår arbetet utifrån modellen SkolFam (skolsatsning i familjehemsvård) där barnens insatser för stöd till lärande kartläggs och individanpassas i samverkan mellan skola och socialtjänst. Vid oundvikliga uppbrott från förskola eller skola ska kompensatoriska åtgärder erbjudas för att motverka de problem som uppbrottet kan medföra. Barn som placeras ska genomgå hälso-och tandundersökning. Nämnden samverkar med Regionen och utbildningsnämnden i detta arbete. Stödet till barn och deras föräldrar och arbetet med eftervård i öppna former fortsätter att utvecklas.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:
3 Hälsa och välbefinnande

4 God utbildning för alla
10 Minskad ojämlikhet

Förväntat resultat

Placerade barn och unga får godkänt i kärnämnen
Nämnden bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

Nämndmål: 1.4.3 I Bromma deltar personer med funktionsnedsättning i samhällslivet på lika villkor som andra

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inom nämndens alla verksamheter beaktas att alla människor på lika villkor ska ha möjlighet till delaktighet och deltagande i såväl samhällslivet som arbetslivet. Arbetet fortsätter med att öka kvaliteten i handläggningen och i utförandet av insatser för personer med funktionsnedsättning. Arbetet sker i enlighet med Stockholms stads program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023, program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad 2018–2022 samt program för ett jämställt Stockholm 2018–2022.

Kollegial observation fortsätter att användas för kvalitetsutveckling inom LSS-verksamheter och socialpsykiatrins verksamheter. Insatser riktade till personer med funktionsnedsättning och till personer inom socialpsykiatrins målgrupp ska anpassas till den enskildes individuella behov. Insatserna utformas tillsammans med den enskilde och ska stärka den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv.

Insatser som ledsagning och personlig assistans ska vara flexibla för att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i samhällslivet på lika villkor. Personer med funktionsnedsättning ska ha jämlika möjligheter att uppnå bästa möjliga hälsa. Inom grupp- och servicebostäder ska aktiviteter genomföras som främjar bra matvanor och fysisk aktivitet hos de boende.

Användandet av digitalisering och välfärdsteknik ska utvecklas inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Grupp- och servicebostäder ska tillhandahålla bättre möjligheter till digital kommunikation så boende och personal ska kunna tillgodogöra sig de möjligheter som digitaliseringen erbjuder. I samarbete med äldreomsorger ska en översyn göras av möjligheten att samverka kring utvecklingen av en fixartjänst som ska stödja äldre och personer med funktionsnedsättning med enklare digital teknik i hemmet.

Personer med funktionsnedsättning ska ha möjlighet till att delta i sysselsättning eller arbetsliv på jämlika villkor som andra och kunna försörja sig själva. Förvaltningen fortsätter att utveckla arbetssätt och stödja personer med funktionsnedsättning och personer inom socialpsykiatrins målgrupp i detta. Inom Västerorts aktivitetscenter (VAC) som från den 1

januari byter namn till Bromma arbetsmarknadscenter, fortgår arbetet med att erbjuda mer arbetslivsinriktade insatser för att stötta personer inom socialpsykiatrins målgrupp att komma närmare arbetslivet. Inom dagliga verksamhet ska arbetet fortsätta utvecklas för att personer med insatsen daglig verksamhet (LSS) ska komma vidare mot arbete, bland annat i samarbete med det lokala näringslivet samt genom en ny mer arbetslivsinriktad verksamhet på nämndens nya förvaltningskontor i Bromma Blocks. Personer med omfattande funktionsnedsättning som inte kan tillgodogöra sig arbetslivsinriktade insatser ska erbjudas en meningsfull vardag med inflytande och delaktighet i planeringen av sina aktiviteter utifrån den enskildes önskemål och förmågor.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

3 Hälsa och välbefinnande

5 Jämställdhet

10 Minskad ojämlikhet

16 Fredliga och inkluderande samhällen

Förväntat resultat

Antalet utbildade kvalitetsobservatörer inom förvaltningens LSS-verksamheter och verksamheter inom socialpsykiatri ökar

Antalet personer med funktionsnedsättning och personer inom socialpsykiatrins målgrupp som ges möjlighet att delta på arbetsmarknaden ökar

Bostäder med särskild service har tillgång till datorutrustning

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Arbetssätt ska utvecklas som leder till att fler personer inom socialpsykiatri kommer vidare mot arbete på den öppna arbetsmarknaden	2021-01-01	2022-12-31	
✓ Avdelning Socialtjänst och fritid och avdelning äldreomsorg ska se över möjligheten att samverka kring utvecklingen av en fixartjänst som ska stödja äldre och personer med funktionsnedsättning med enklare digital teknik i hemmet.	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Planera och genomföra aktiviteter som främjar bra matvanor och fysisk aktivitet hos boende i gruppboendestäder och serviceboendestäder	2022-01-01	2022-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för 13 av 18 underliggande indikatorer har uppnåtts helt och att årsmålen för tre indikatorer har uppnåtts delvis. Årsmålen för två indikatorer har inte uppnåtts. Förvaltningen bedömer att det underliggande nämndmålet har uppfyllts och att KF:s och nämndens aktiviteter har genomförts.

En rättssäker och likställd handläggning av hög kvalitet

Äldre som ansöker om en vård- och omsorgsinsats har rätt till en rättssäker och likställd handläggning av sitt ärende. Det har bland annat säkerställts genom att den äldre har fått löpande information och vägledning av biståndshandläggaren under handläggningsprocessen, samt getts möjlighet att vara delaktig under utredningens gång. Om biståndshandläggaren har övervägt ett beslut om avslag har den äldre beretts möjlighet att yttra sig över utredningen innan ett beslut fattats.

För att uppnå likställighet i handläggningen och ett gemensamt lärande i arbetssätt har kollegiala ärendedragningar genomförts under året där biståndshandläggarna får stöd av kollegor och chef kring bedömning och beslut. Jämställdhetsperspektivet integreras i biståndshandläggningen och varje enskild persons behov bemöts oavsett kön. För att säkerställa att biståndshandläggaren inte fattar beslut baserade på stereotypa föreställningar om kön och traditionella könsroller så har normkritiska analyser skett vid ärendedragning.

Enheten för biståndshandläggning har under året noggrant och systematiskt följt de biståndsbeslut som överklagats och gått till förvaltningsdomstol. Domarna har analyserats tillsammans med medarbetare och analyserna har dokumenterats i en intern mall. Under året har stadsdelsnämnden fattat 176 beslut om särskilt boende varav 142 ansökningar har beviljats. Bifallsbeslut utgör cirka 80 procent av samtliga beslut. Av de ansökningar som har avslagits har åtta ansökningar överklagats. I två av dessa fall har domen gått emot nämndens beslut, resterande gick på samma beslut som nämnden. Därutöver har 60 övriga ansökningar avslagits helt eller delvis under året. Merparten av dessa rörde ansökningar om korttidsboende, riksfärdtjänst och boendestöd. Av dessa avslagsbeslut har tio beslut överklagats där dom har förkunnats. En dom, som avsåg hemtjänst, gick mot nämndens bedömning och överklagan bifölls.

Antalet domar bedöms vara för litet för att kunna göra några djupare analyser av utfallet. En generell bedömning är att förvaltningsrätten tillstyrkt förvaltningens beslut när utredningen har kunnat påvisa att den äldres behov kan tillgodoses på annat sätt. I riktlinjerna för biståndshandläggning finns angivet vad som avses med hög ålder. Vid tillfällen där förvaltningsrätten har bedömt på ett annat sätt än stadsdelsnämnden kan ibland synen på vad som är hög ålder vara olika.

Delaktighet

Den äldre ska, så långt det är möjligt, vara delaktig i hur och när den beviljade hjälpen utförs.

I årets resultat från Socialstyrelsens brukarundersökning *Vad tycker de äldre om äldreomsorgen* anger 84 procent av de svarande med kommunal hemtjänst i Bromma att personalen tar hänsyn till den äldres åsikter och önskemål om hur hjälpen ska utföras. Ett centralt arbetssätt för att uppnå delaktighet i hemtjänsten är beställning av insatser enligt ramtid. Ramtid innebär att den äldre får ett biståndsbeslut om antalet beviljade timmar per vecka eller per månad. Utifrån ramtiden ska hemtjänstpersonalen lämna utrymme för den äldre att själv få påverka hur och när insatserna ska genomföras.

Biståndshandläggarna har fått stöd kring ramtid och både utredningar och beställningar har granskats av handledare för att säkerställa följsamhet. En dialog förs mellan den äldre och

hemtjänstpersonalen för att hjälpen ska utformas utifrån individuella önskemål. Det kan vara en bidragande orsak till det relativt höga resultatet vad gäller andelen äldre som upplever att personalen visar hänsyn till önskemålen. Samtidigt finns ett fortsatt behov av förbättringar i användandet av ramtid. Beställare och utförare behöver nå en ökad samsyn kring innebörden av ramtid och arbetssättet behöver i högre utsträckning tillämpas av samtliga hemtjänstutförare i Bromma.

Bland de boende både på Mälarbackens vård- och omsorgsboende och Brommagården angav 80 procent av de svarande i brukarundersökningen att personalen brukar ta hänsyn till den äldres åsikter och önskemål om hur hjälpen ska utföras. Bland boende på Sörklippans vård- och omsorgsboende svarade 88 procent att personalen brukar ta hänsyn till de äldres åsikter och önskemål om hur hjälpen ska utföras. På de kommunala boendena förs en kontinuerlig dialog med de boende och deras närstående kring hur insatserna kan genomföras utifrån individuella behov och önskemål. Varje boende har också en egen kontaktperson som ansvarar för att, i samråd med boende/närstående, upprätta en genomförandeplan utifrån hur den boende vill ha sin vardag. På avdelningar med somatisk inriktning finns även möjligheten för de boende att delta i boråd och matråd och därigenom vara delaktiga. Detta sammantaget kan vara en bidragande orsak till det relativt höga resultatet.

Nöjda och trygga äldre

Alla äldre med insatser inom äldreomsorgen ska känna sig nöjda och trygga med sitt stöd.

I brukarundersökningen angav 84 procent av de äldre med kommunal hemtjänst i Bromma att de är nöjda med sin hemtjänst och 87 procent svarade att de är trygga med hemtjänsten. Resultaten är goda, men kan höjas ytterligare. För att ännu fler äldre med hemtjänstinsatser ska känna sig trygga och nöjda med sitt stöd har Bromma hemtjänst bland annat fortsatt sitt arbete med att höja personalkontinuiteten genom att se över personalens scheman. I nästa steg planerar Bromma hemtjänst att arbeta i geografiska team för en ökad personalkontinuitet hemma hos brukaren.

Bland de boende på Mälarbackens vård- och omsorgsboende angav 82 procent att de är nöjda med sitt boende och 93 procent angav att de är trygga i sitt boende. För Brommagården är siffran 100 procent som är nöjda och 100 procent som är trygga. Vid Sörklippan angav 78 procent av de svarande att de är nöjda med sitt boende och 80 procent att de är trygga på sitt boende. Ett led i arbetet att skapa trygghet och nöjdhet är gott bemötande och en god kommunikation. Arbetet har skett utifrån en gemensam värdegrund och ett personcentrerat förhållningssätt. Löpande kommunikation har skett genom att vård- och omsorgsboendena exempelvis informerar om förändringar i verksamheten och via månadsbrev håller kontakt med närstående. De boendes kontaktperson har också en viktig roll i att förmedla information mellan boendet och den äldre.

Brukarenkätens resultat tyder på att befintliga arbetssätt har bidragit till en förhållandevis hög trygghet och nöjdhet. Genomförda kvalitetsobservationer vid Sörklippans vård- och omsorgsboende har däremot visat på vissa brister vad gäller kommunikation och bemötande, vilket kan förklara det något lägre resultatet för den verksamheten. Enheten har därför arbetat aktivt med bland annat värdegrund och bemötandefrågor via arbetsplatsträffar med

medarbetarna. Som ett steg i att öka likvärdigheten i kvalitet mellan verksamheterna i Brommas kommunala regi pågår ett arbete med att utveckla och uppdatera gemensamma rutiner utifrån gällande lagar och föreskrifter. Syftet är att stödja medarbetarna i att utföra insatserna på ett säkert och kvalitativt sätt i mötet med den äldre.

Å ena sidan är antalet synpunkter och klagomål som inkommit till boendena under året få, vilket kan vara ett resultat av att många känner sig nöjda.. Å andra sidan är det relativt få av de svarande i brukarundersökningen som har angett att de vet vart de ska vända sig med synpunkter och klagomål. Ett resultat som behöver förbättras i flera verksamheter.

Ytterligare ett steg i att öka nöjdheten och tryggheten hos den äldre är kompetensförsörjning av personalen, vilket kan stärka ett professionellt och personcentrerat bemötande. Inom hemtjänsten har två medarbetare genomgått en utbildning till reflektionshandledare enligt Silviahemmets filosofi. Under året har drygt 370 medarbetare inom omvårdnad genomgått webbutbildningar inom demens, 30 medarbetare har gått utbildning i psykisk ohälsa hos äldre.

Inom enheten för biståndshandläggning har elva medarbetare gått utbildning kring våld i nära relation. Under våren blev enheten för biståndshandläggning även Silviahems-certifierade. Genom ökade kunskaper inom olika områden har medarbetarna fått större möjligheter att handlägga rättssäkert, likställigt och att fatta individuella beslut samt motverka omotiverade skillnader utifrån kön.

Under året har det blivit aktuellt med en höjd beredskap i händelse av kris. För att skapa trygghet för den äldre har samtliga verksamheter uppdaterat sina planer för att upprätthålla kontinuiteten vid eventuella el- eller vattenbortfall.

I syfte att förenkla de systematiska egenkontrollerna på förvaltningens vård- och omsorgsboenden har ett digitalt uppföljningsinstrument utvecklats och tagits fram under året. Uppföljningsinstrumentet ska underlätta för chefer att rapportera resultat av egenkontroller av hygienobservationer, vilket i sin tur kan underlätta en övergripande analys och därmed bedriva en patientsäker verksamhet.

Mat och måltider

För de boende vid vård- och omsorgsboende ska måltiden vara en trevlig stund att se fram emot. Enligt brukarundersökningens resultat upplevde 68 procent av de svarande vid Mälarbacken att måltiderna är en trevlig stund på dagen. Vid Brommagården var siffran 89 procent och vid Sörklippan 67 procent. Verksamheterna har kontinuerligt utvecklat måltidssituationen så att den ska vara lugn och trivsamt med god och näringsrik mat. På Mälarbacken finns exempelvis kostombud som har gjort måltidsobservationer var tredje månad för att belysa utvecklingsområden. Av genomförda observationer framkom bland annat att måltiderna bör presenteras på ett mer detaljerat sätt kring vad som serveras och att personalen behöver vara mer delaktiga för att stödja ett socialt umgänge och samtal vid borden. Vid Brommagården och Sörklippan har bemanningen planerats om så att fler personal kan närvara under måltiderna. Målet med förändringen är att de boende ska uppleva måltiderna som lugnare.

Under sommaren har kaffestunder och grillmiddagar kunnat erbjudas utomhus, vilket är ett sätt att göra måltiden trevligare och förhöja upplevelsen i vardagen.

Det finns en viss skillnad i hur ofta de olika boendena tar hjälp av stadsdelens dietister. Det är svårt att dra några slutsatser kring varför det är så. För att kunna garantera att alla äldre ska känna välbefinnande och vara välnärda är det av vikt att konsultation av dietist sker vid behov. Av en uppföljning av konsultation av dietist som gjorts under hösten framgår att verksamheternas sjuksköterskor vet till vem de ska vända sig vid nutritionsfrågor. Vidare framgår också att antalet patientkonsultationer ökade något under årets början för att sedan minska något igen på helårsresultatet.

Dietisterna har erbjudit och hållit i olika utbildningar för både HSL- och baspersonal på alla enheter under året i syfte att undvika och motverka undernäring och trycksår.

Förebyggande arbete

I början av året erbjöd Brommas öppna verksamheter ett begränsat program på grund av restriktioner till följd av pandemin. Men under andra halvan av året har verksamheterna kunnat ha öppet för besökare igen. Friskvårdscentrums gym har dock hållit öppet under hela året, vilket har varit mycket uppskattat då det under pandemin varit en stor efterfrågan på möjlighet att besöka gymmet.

Under perioden har flera möten och utbildningar för stadsdelens seniorer kunnat hållas i fysisk form, vilket har uppskattats av alla. Bland annat har stadsdelens dietister arrangerat olika föreläsningar och matlagningsträffar för seniorer på de öppna verksamheterna för att förebygga undernäring.

Stadsdelens fixare har sett en ökad efterfrågan av sina tjänster och har totalt haft 416 ärenden under året, 341 kvinnor och 75 män. Fixarens uppdrag har utökats till att även omfatta hjälp med digital teknik. Efterfrågan av fixarens hjälp med digital teknik har också ökat. Under året har fixaren hjälpt 98 seniorer med digital teknik, 66 kvinnor och 32 män.

I syfte att öka äldres digitala kunskaper och därmed minska det digitala utanförskapet har digitala mässor arrangerats för Brommas seniorer. Mässorna har arrangerats i samverkan mellan enheten för biståndshandläggning och förebyggande verksamheten och ägt rum på de öppna verksamheterna. Mässorna var välbesökta och uppskattade och här kunde besökarna bland annat titta på och prova digital teknik så som robotdammsugare och läsplattor. Representant från bank fanns också på plats för att informera om bank-id.

Anhörigstöd

Anhörigstödet syftar till att avlasta och främja fortsatt hälsa hos den som vårdar en närstående i hemmet. Efter att till stor del ha hållits digitalt i början av året har anhörigstödet allt mer kunnat genomföras fysiskt. Då efterfrågan att delta i en anhöriggrupp har ökat har flera grupper startats under året.

Under året har anhörigkonsulenten tagit emot 406 enskilda samtal, vilket är en ökning sedan föregående år då antalet uppgick till 331 enskilda samtal. Av de samtal som kommer in är ungefär 78 procent från kvinnor och 22 procent från män. Ökningen kan vara en fördröjd reaktion på den ökade belastning och ensamhet anhöriga utsatts för i samband med pandemin, men kan även bero på att anhörigkonsulenten är mer känd inom stadsdelen. Anhörigkonsulenten har under året fått ett utökat uppdrag att bredda stödet som nu även

innefattar socialtjänstens målgrupp.

Ett nyhetsbrev kring aktuellt anhörigstöd skickas månadsvis till anhöriga och samarbetspartners. Anhörigkonsulenterna sprider information fortlöpande om olika stödsatser tillgängliga för alla anhöriga i Bromma, så som föreläsningar, anhöriggrupper, poddar med mera.

Utifrån löpande uppföljning av enskilda samtal, och utvärdering av anhöriggrupper dras slutsatsen att anhöriga upplever att de får stöd i sin situation och man blir lyssnad till.

Äldrevänlig stad

Förvaltningens arbete fortgår i enlighet med stadens handlingsplan för en äldrevänlig stad.

Delaktighet och inflytande

Genom nämndens pensionärsråds arbete under året har äldre getts inflytande och insyn i ärenden och frågor som berör målgruppen. Rådet är en viktig plattform för att väcka initiativ till förbättringar för Brommas äldre.

Genom att arbetet med ramtid har fortsatt att utvecklas har de äldre kunnat vara delaktiga i planeringen av sina insatser.

Samverkan och partnerskap

Samverkan med näringsliv, fastighetsägare, polisen med flera sker bland annat genom platssamverkan som ska öka tryggheten på olika prioriterade platser samt inom ramen för Brommas samverkansöverenskommelse med polisen. En trygg stad är en förutsättning för en äldrevänlig stad.

Äldreomsorgen fortsätter samverkan med akademien i olika innovationsprojekt. Ett av projekten handlar om stöd till anhöriga genom anpassad välfärdsteknik.

Under året har samverkan med exempelvis ideella organisationer, regionen och akademien skett på flera håll. Exempelvis sker flera aktiviteter i de öppna verksamheterna i samverkan med organisationer och föreningar. Stadsdelsförvaltningen är en akademisk nod och samverkan sker mellan Mälarbackens vård- och omsorgsboende och Karolinska institutet.

Social inkludering

För att bryta social isolering och ensamhet finns mötesplatser och träffpunkter i Bromma dit stadsdelens seniorer är välkomna för att delta i kulturella eller fysiska aktiviteter eller umgås. Under året har verksamheten kunnat öppna allt mer vart efter att restriktioner har tagits bort. Bland annat har de äldre kunnat besöka friskvårdscentrums gym, deltagit i anhöriggrupper eller kulturarrangemang.

Metoder för det våldspreventiva arbetet ska utvecklas inom förvaltningens alla verksamheter. Äldre med ökat beroendet av omgivningen löper större risk att utsättas för våld av nära anhöriga. Under året har medarbetare inom enheten för biståndshandläggning gått utbildning om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.

Bostäder och stadsmiljö

Förvaltningen fortsätter arbetet med att kontinuerligt genomföra förbättringar i parker och grönområden för ökad trygghet och förbättrad tillgänglighet. Gång- och cykelvägar inom

stadsdelsområdet ska vara trafiksäkra, med god tillgänglighet och framkomlighet för alla trafikanter.

Äldre informeras på ett tidigt stadium om vilka boendialternativ som finns. Möjligheten till kvarboende kan också förlängas med hemtjänstinsatser och genom utveckling och införande av välfärdsteknik. Förvaltningen följer stadens centralt initierade pilotprojekt som pågår med smarta lås och trygghetskameror nattetid och ser fram emot att denna teknik kan börja användas.

Kommunikation och information

Arbete pågår med att förbättra förvaltningens kommunikation med äldre och övriga målgrupper.

Under året har ett arbete påbörjats kring att se över vad och hur avdelning äldreomsorg kommunicerar med Brommas seniorer, vare sig den äldre har insatser från äldreomsorg eller vill ta del av icke biståndsbedömda aktiviteter.

Agenda 2030

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att äldre har en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande. Att arbeta för bra mat och måltider i äldreomsorgen är exempel på arbete som bidrar till en jämlik hälsa och ett gott liv vilket är en förutsättning för att uppnå målen i agendan.

Jämställdhet

Jämställdhetsperspektivet integreras i biståndshandläggningen och varje enskild persons behov bemöts oavsett kön. För att säkerställa att biståndshandläggaren inte fattar beslut baserade på stereotypa föreställningar om kön och traditionella könsroller så görs en normkritisk analys vid ärendedragning. Inom myndighet finns jämställdhetsombud som fokuserar på jämställdhetsperspektivet i biståndshandläggningen och i det förebyggande arbetet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen	75 %	63 %	80 %		70 %	Tas fram av nämnd	2022
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra	60 %	51 %	64 %		58 %	Tas fram av nämnd	2022
  Andel digital nattillsyn i hemtjänsten	0 %			100 %	0 %	Tas fram av nämnd	2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel digitala inköp i hemtjänsten					20 %	Tas fram av nämnd	2022
Analys En stadsgemensam mätmetod saknas för indikatorn. Verksamheten i egen regi gör dock bedömningen att digitala inköp av matvaror genomförs i mer än 50 procent av matinköpen. Digitala inköp görs via Mathem i samverkan med de kunder som vill och har förmåga.							
   Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	84 %	78 %	87 %		86 %	86 %	2022
Analys Uppföljningen av indikatorn innefattar alla hemtjänsttagare som stadsdelsnämnden har fattat beslut om oavsett regiform. Utfallet för hemtjänst i kommunal regi är detsamma som för totalen. Utfallet för den kommunala verksamheten kan bero på att det under pandemin inte gjordes lika många välkomstmöten som under normala omständigheter vilket kan ha resulterat i att förväntansbilden och upplevelsen av insatserna inte stämmer överens. Verksamheten i egen regi har påbörjat en kartläggning av kontinuitet och rutiner vid uppstart av nya och uppdaterade ärenden för att säkerställa brukarnas delaktighet i planering av insatsernas utförande.							
   Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	82 %	78 %	85 %		78 %	78 %	2022
  Andel smarta lås i hemtjänsten	0 %			100 %	0 %	Tas fram av nämnd	2022
   Andel trygga omsorgstagare i hemtjänsten	85 %	87 %	85 %		81 %	Tas fram av nämnd	2022
   Andel trygga omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	88 %	88 %	88 %		86 %	Tas fram av nämnd	2022
  Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar	24,7 %				20 %	Tas fram av nämnd	2022
Analys Utfallet redovisas som rullande tolv månads genomsnitt per november. Under året har andelen sjunkit succesivt men inte tillräckligt för att årsmålet ska uppnås. Utfallet för hemtjänsten är 27,7 procent jämfört med vård- och omsorgsboendena vars utfall är 23,3 procent. Under inledningen av året innebar restriktioner om att stanna hemma vid minsta symptom på sjukdom att timanställning var nödvändig för att täcka det dagliga behovet. En schemaöversyn planeras att genomföras under 2023 för att minska antal timanställda. Inom några enheter har arbete med resursteam påbörjats. Resursteamerna syftar till att bemanna vakanser med en begränsad grupp av vikarier. Arbetet fortsätter och intensifieras under 2023. Under året har också arbete med handlingsplanen kring heltid som norm fortsatt för att minska andelen timavlönade, arbetet fortsätter under 2023.							
   Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	94 %	87 %	97 %	100 %	93 %	93 %	2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst	85 %	82 %	86 %		86 %	86 %	2022
Analys Uppföljningen av indikatorn innefattar alla hemtjänsttagare som stadsdelsnämnden har fattat beslut om oavsett regiform. Utfallet för den kommunala hemtjänsten är 84 procent. Inom egen regiverksamhet fortsätter arbete med kontinuitet och delaktighet vilket förväntas öka andelen nöjda hemtjänsttagare. Att årsmålet inte uppnås kan bero på stor sjukfrånvaro under året, något som påverkat kontinuiteten hos hemtjänsttagarna som i sin tur kan påverka nöjdheten.							
  Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	87 %	90 %	86 %		82 %	82 %	2022
  Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	12,78			12,3	10	Max 10 personer	2022
Analys Uppföljningen av indikatorn innefattar alla hemtjänsttagare som stadsdelsnämnden har fattat beslut om oavsett regiform. Utfallet för den kommunala hemtjänsten är 12,28. Ett arbete har påbörjats inom egen regi som förväntas öka kontinuiteten väsentligt. Samtliga verksamheters grundschema ska planeras om, där fokus kommer att ligga på arbete i mindre geografiska team kring brukarna. Detta kommer att leda till minskat antal personal som brukaren möter.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i nära samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna göra en fördjupad utredning om hur verksamhets- och avtalsuppföljningen inom äldreomsorgen kan utvecklas i syfte att kvalitetssäkras och bli mer likvärdig över staden	2022-01-01	2022-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med äldrenämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna, AB Familjebostäder, AB Svenska Bostäder, AB Stockholms hem och Micasa Fastigheter i Stockholm AB ta fram rutiner för att arbeta med vråkningsförebyggande åtgärder riktade mot personer över 65 år som inte är i behov av socialpsykiatriskt stöd	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram uppdragsbeskrivningar för specifika funktioner utifrån utredningsuppdraget om regionalisering av funktioner	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, stadsdelsnämnderna och Region Stockholm se över vilka system som möjliggör för gemensam journalföring mellan staden och Region Stockholm	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samarbete med servicenämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna utreda äldre direkt som en väg in för alla Stockholms äldre	2022-01-01	2022-08-31	
  Äldrenämnden ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna inventera behovet av personliga ombud för äldre med psykiska funktionsnedsättningar samt se över dessas organisering	2022-01-01	2022-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna genomföra en kartläggning av äldreomsorgspersonalens kompetens kring skyddsåtgärder och samtycke. Detta för att kunna få en överblick av behovet av utbildning till berörda personalgrupper	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Äldrenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna kartlägga och ge förslag på nivå för grundbemanning för samtliga personalkategorier vid vård- och omsorgsboende	2022-01-01	2022-12-31	
! Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna med stöd från kommunstyrelsen utreda införandet av egenanställd bemanningspersonal som har tillsvidareanställning och som arbetar i ett lämpligt geografiskt område	2022-01-01	2022-08-31	
Analys			
Aktiviteten är försenad och ska enligt äldreförvaltningen fortsätta under 2023.			
✓ Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen besluta om upphandling av nytt system för att ersätta Schemas	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och med stöd av kommunstyrelsen ta fram en uppföljningsmodell för HSL, inklusive särskilda HSL-inspektörer/observatörer	2022-01-01	2022-08-31	
✓ Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och Micasa Fastigheter i Stockholm AB se över stadens beredskap vid värmeböljor ur ett verksamhetsperspektiv	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna se över organisationen för tryggt mottagande och om det finns behov av bemanning även andra tider än dagtid	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram mätmetoder för den enskildes och där lämpligt anhörigas upplevelse av kontakten med beställarenheterna för att kunna säkerställa systematisk kvalitetsutveckling	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna upphandla sociala besök vid vård- och omsorgsboenden och servicehus	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna upprätta en stadsgemensam strategi för trygghetsskapande teknik på vård- och omsorgsboenden	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utreda hur arbetet med hälsofrämjande och rehabiliterande arbetssätt i vardagen kan utvecklas inom stadens äldreomsorg på ett systematiskt sätt under ledning av medicinskt ansvarig person för rehabilitering	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Äldrenämnden ska med stöd av kommunstyrelsen och i samråd med stadsdelsnämnderna vid behov ta fram ett digitalt stödsystem för att arbeta med avvikelsehantering och klagomål	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Äldrenämnden ska stötta lämplig stadsdelsnämnd i uppstarten av en kommunövergripande verksamhet för äldre personer med psykisk ohälsa	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Äldrenämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen ta fram en stadsgemensam utbildningsplan för äldreomsorgen för att säkerställa rätt kompetens i hela staden	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: 1.5.1. I Bromma har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

● Uppfylls helt

Beskrivning

Äldreomsorgen i Bromma ska kännetecknas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande, vilket möjliggör en hög livskvalitet för Brommas äldre.

Lärdomar av pandemin

Covid-19-pandemin har inneburit stora påfrestningar för äldreomsorgen men också möjligheter. Utifrån lärdomar från pandemin fortsätter äldreomsorgens verksamheter med förstärkta hygienrutiner och extra försiktighetsåtgärder för att minska risken för spridning av covid-19. Ett arbetssätt med så kallad ”nudging” utvecklas för att stödja medarbetare i att göra rätt val och förändra beteenden för en smittsäker vård och omsorg. Uppföljningen av hygienobservationer utvecklas så att verksamheterna på ett systematiskt sätt ska kunna analysera brister och vidta åtgärder. Verksamheterna utvecklar och förstärker det goda samarbete som utvecklas mellan stadsdelsförvaltningen och regionen som en följd av pandemin i syfte att förbättra patientsäkerheten. Kris- och beredskapsplaner uppdateras inom samtliga verksamheter med utgångspunkt i lärdomar från krishanteringen under pandemin. Förutsättningar för ett närmare ledarskap stärks genom färre medarbetare per chef för att bättre kunna stötta och utveckla medarbetare i sitt vård- och omsorgsuppdrag, bland annat med avseende på ett aktivt smittskyddsarbete. Det övergripande målet är att kunna ge en trygg vård och omsorg för Brommas seniorer.

Förebyggande arbete och stöd till anhöriga

Pandemin har inneburit social isolering och ofrivillig ensamhet för många äldre. Därför har aktivitetscenter och öppna träffpunkter en viktig roll i arbetet med att skapa delaktighet och motverka ofrivillig ensamhet och isolering. Under förutsättning att inga nya restriktioner införs för att minska smittspridning ska antalet deltagare i aktiviteterna på förvaltningens aktivitetscenter och öppna träffpunkter öka. Arbetet med att utveckla verksamheten i samarbete med besökarna och civilsamhället ska fortsätta. Information om vilka aktiviteter som erbjuds ska förbättras för att nå fler besökare, bland annat genom ett utökat samarbete med Brommas vårdcentraler. Möjlighet ska ges till gemensamma måltider, social gemenskap och fysisk träning. För att bryta social isolering och ensamhet ska det finnas mötesplatser och träffpunkter i stadsdelen som är öppna även vid storhelger och under sommaren. I samarbete med socialtjänst och fritid utvecklas en digital fixartjänst som ska stödja Brommas seniorer med enklare digital teknik i hemmet. Målet är att underlätta äldres förutsättningar att leva ett självständigt liv och kunna vara delaktig i samhällslivet.

Anhöriga som vårdar en närstående i hemmet gör ett stort och viktigt arbete. Dialogen med och stödet till anhöriga behöver vidareutvecklas i syfte att avlasta och främja fortsatt hälsa hos den som vårdar. Stödet ska vara förebyggande, flexibelt och av god kvalitet. Anhörigkonsulenten har en viktig roll i arbetet och ges i uppdrag att med grund i Stockholms

stads program för stöd till anhöriga kartlägga befintligt anhörigstöd och föreslå förbättringar.

Rättssäker och likställd handläggning

Alla äldre i behov av stöd ska erbjudas en rättssäker och likställd handläggning. De äldre bemöts likvärdigt och respektfullt. Jämställdhetsperspektivet ska integreras vid beslutsfattande för att möta den enskildes behov oavsett kön. Vid biståndsbedömning ska särskild hänsyn tas till hög ålder, oro och ensamhet.

Biståndshandläggarna ska arbeta med förebyggande information om det stöd som finns inom kommunens äldreomsorg och vilka insatser samhället i övrigt kan tillgodose på annat sätt. Av särskild vikt i sammanhanget är att nationella minoriteters rättigheter ska tillvaratas. Möjlighet till muntlig och skriftlig information samt aktiviteter på sitt eget språk ska erbjudas. Arbetet med de förebyggande och rehabiliterande insatserna ska stärkas genom bland annat ökad samverkan med den öppna förebyggande verksamheten och regionens verksamheter.

Nöjda och trygga äldre som har valfrihet och upplever självbestämmande

Andelen äldre som är nöjda och trygga med äldreomsorgens insatser, samt upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs, ska öka. Nöjdheten och tryggheten mäts i den årliga brukarundersökningen och för att ytterligare förbättra resultaten kommer arbetet med att utveckla äldreomsorgen ske på olika sätt. Utifrån dagsaktuellt behov och önskemål ska den äldre kunna påverka innehåll och utförande av de beviljade insatserna. Arbetet med ramtid ska fortsätta att utvecklas för att Brommas seniorer utifrån sina förutsättningar ska kunna vara delaktiga i planeringen av insatserna.

Ett aktivt och systematiskt arbete med värdegrunden fortsätter i syfte att höja kvaliteten i verksamheterna. Ett annat viktigt arbete för ökad kvalitet för de äldre är det utvecklingsarbete kring mat och måltider som fortgår. Maten ska ha ett bra näringsinnehåll, vara aptitlig och i allt högre grad ekologisk. De äldre ska kunna påverka vad som serveras. Matlyftet, som syftar till att motverka undernäring och ofrivillig ensamhet, ska fortsätta.

För att ge de äldre en ökad känsla av nöjdhet och trygghet ska äldreomsorgens verksamheter kännetecknas av god personalkontinuitet. Arbetet med att förbättra kontinuiteten behöver intensifieras då resultatet för hemtjänsten inte uppnått kommunfullmäktiges mål avseende personalkontinuitet de senaste åren. För att öka kontinuiteten behöver andelen personal med timanställning minska och schemalaggningsläggningsen läggas om på ett sätt som gör att befintliga personalresurser används bättre.

Antalet äldre med demenssjukdomar och psykisk ohälsa ökar. Medarbetarnas kompetens kring hur man bemöter olika former av demensproblematik och psykisk ohälsa behöver stärkas för att öka nöjdheten och tryggheten med vård- och omsorgsinsatserna. Ett antal enheter som arbetar med äldre som har en demenssjukdom är Silviacertifierade och ett antal Silviasystrar och Silviasjuksköterskor är utbildade. Målet är att alla enheter på sikt ska vara Silviacertifierade. Alla medarbetare som kommer i kontakt med demenssjuka och deras anhöriga ska genomgå utbildningen Demens ABC och Demens ABC+. Fler medarbetare ska

också erbjudas kompetensutveckling kring förebyggande insatser och bemötande vid psykisk ohälsa. Ytterligare en kompetenshöjande insats som planeras för att förbättra bemötande, kommunikation och upplevd trygghet är kunskaper i det svenska språket. För att öka förståelse och möjligheten att obehindrat kunna kommunicera med de äldre ska språkkompetensen hos medarbetare höjas där behov finns.

Boende i vård- och omsorgsboende ska erbjudas egen tid samt daglig utevistelse och sociala aktiviteter för en ökad livskvalitet. Verksamheterna ska skapa möjlighet för sociala besök. De boende ska även erbjudas en individcentrerad och sammanhållen vård- och omsorg av hög kvalitet. Detta nås genom ett fortsatt och utvecklat samarbete med Region Stockholm. Det pågående utvecklingsarbetet utifrån lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård ska fortsätta. För att säkerställa en trygg och säker hemgång från sjukhus till det egna hemmet fortsätter Tryggt mottagande sin verksamhet.

Digitalisering och välfärdsteknik ska vara ett hjälpmedel och utvecklas för att effektivisera och förbättra omsorgen samt öka trygghet och valfrihet för de äldre. Medarbetarnas digitala kompetens ska stärkas. I samverkan med äldreförvaltningen och andra stadsdelar ska arbetet med välfärdsteknik och innovation så som digitala inköp, smarta lås och digital nattillsyn utvecklas och intensifieras.

Kvalitetsutveckling

Stockholms stads kvalitetsprogram ska utgöra en grund för arbetet med att öka kvaliteten för Brommas äldre. För att utveckla kvaliteten inom äldreomsorgen pågår en rad förändringsledningsprojekt inom avdelningen. Bland annat kring en förbättrad kontinuitet inom hemtjänsten och digitalt stöd och kompetens riktat mot seniorer.

I syfte att utvärdera att kvalitetshöjande insatser ger effekt intensifieras den individuella kvalitetsuppföljningen av beslutade insatser. Resultatet av kvalitetsuppföljningen ska användas för kvalitetssäkring av biståndet och vara en del av verksamhetsuppföljningen av utförare av hemtjänst och vård- och omsorgsboende.

Kommunikation och tillgänglighet

Det ska vara enkelt för så väl brukare som närstående att komma i kontakt med äldreomsorgens verksamheter och att lämna synpunkter eller klagomål. För att värna om de äldres valfrihet ska internt och externt informationsmaterial finnas tillgängligt och vara aktuellt.

Genom nämndens pensionärsråd kommuniceras information om vad som är på gång i stadsdelen och äldre ges inflytande och insyn i ärenden och frågor som berör äldres levnadsförhållanden. Rådet är också en viktig plattform för äldre att väcka initiativ till förbättringar för Brommas äldre.

Äldrevänlig stad

Förvaltningen ska bidra till att Stockholm är en äldrevänlig stad. Äldreomsorgen i Bromma

arbetar aktivt i enlighet med handlingsplanen för en äldrevänlig stad. Detta sker bland annat genom delaktighet genom nämndens pensionärsråd och social inkludering som erbjuds äldre vid förvaltningens öppna mötesplatser.

Handlingsplanen fokuserar på fem utvecklingsområden:

- delaktighet och inflytande
- samverkan och partnerskap
- social inkludering
- bostäder och stadsmiljö
- kommunikation och information

Agenda 2030

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

2 Ingen hunger

3 Hälsa och välbefinnande

5 Jämställdhet

10 Minskad ojämlikhet

Förväntat resultat

Biståndshandläggningen är rättssäker, likställd och av hög kvalitet.

Andelen äldre som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs ökar.

Andelen äldre som är nöjda och trygga med äldreomsorgens olika insatser ökar.

De äldre upplever att måltidssituation är god.

Hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter färre antal personer under en 14-dagarsperiod jämfört med 2021.

De sociala mötesplatserna erbjuder aktiviteter som främjar gemenskap för att minska isolering och ensamhet, särskilt för de äldre som inte omfattas av biståndsbedömd verksamhet.

Nämnden bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel biståndsbeslut som i förvaltningsdomstol gått förvaltningen emot där analys har genomförts	100 %			100 %	100 %		2022
 Andel enheter inom vård- och omsorgsboende i egen regi som har en strukturerad egenkontroll av HSL-dokumentation	100 %			100 %	100 %		2022
 Andel enheter inom äldreomsorg i egen regi som har en strukturerad egenkontroll av SOL-dokumentation	84,62 %			100 %	100 %		2022
Analys Ett par verksamheter saknar egenkontroll som styrker att en regelbunden logg-kontroll har genomförts.							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel medarbetare inom hemtjänst i egen regi som genomfört webbutbildningen Demens ABC	100 %			100 %	80 %		2022
● Andel medarbetare på vård- och omsorgsboende i egen regi som genomfört webbutbildningen Demens ABC	100 %			100 %	80 %		2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Fortsätta arbetet med Matlyftet i syfte att motverka undernäring och ofrivillig ensamhet	2020-01-01	2022-12-31	
✓ Fortsätta utbilda medarbetare i kohortvård	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Förvaltningens kvalitetsledningssystem i enlighet med SOSFS 2011:9 i ILS-webb ska färdigställas och implementeras på enhetsnivå.	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Genomföra nudginginsatser inom äldreomsorgens verksamheter	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Medarbetarnas kompetens inom demens, språk och geriatrik ska utvecklas.	2021-01-01	2022-12-31	
✓ Riskbedömningar för fall, nutrition och trycksår ska registreras i Senior Alert.	2020-01-01	2022-12-31	
✓ Samverka med vårdcentralerna kring uppsökande verksamhet av äldre som lever i ensamhet	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Utveckla uppföljningsinstrument för uppföljning av egenkontrollers resultat för ändamålsenliga åtgärder	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Varje avdelning ska genomföra en aktivitet inom det ANDT-förebyggande arbetet	2022-01-01	2022-12-31	

KF:s inriktningsmål: 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Förvaltningen bedömer att nämnden bidrar till att inriktningsmålet kommer att uppfyllas. Bedömningen grundas på att samtliga fem mål för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet bedöms ha uppfyllts.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 2.1, Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv**, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts.

Förvaltningen arbetar för ett gott företagsklimat som gör att företag vill etablera sig i stadsdelsområdet. Arbetet fortgår inom ramen för näringslivspolicyn. Företagandet och företagsklimatet främjas bland annat genom en samverkan med företagarföreningen och

polisen kring trygghetsfrågor. Därutöver diskuteras pågående och kommande exploateringar samt trafik och infrastrukturlösningar. Under året har två trygghetsvandringar genomförts med företagare i Bromma och i oktober genomfördes en företagardialog i samverkan med Stockholm Business Region. I arbetet med platsamverkan är det lokala näringslivet en viktig part. Inom ramen för platsamverkan på Brommaplan har förvaltningen samverkat med fastighetsägare och andra näringsidkare med verksamhet vid Brommaplan.

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att verka för ett bra företagsklimat i en miljö som är trygg och säker för både kvinnor och män.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 2.2, *Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov*, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts.

I Bromma ska människor oavsett funktionsförmåga bo i en bra välfungerande boendemiljö med närhet till förskolor, grönområden och service. Förvaltningen är en aktiv part i stadsutvecklingen och arbetar för ett hållbart stadsdelsområde. Fram till år 2025 projekteras 42 bostäder med särskild service. Samverkan sker med olika parter i planeringsprocessen för att säkerställa att förskolelokaler planeras in på platser där barnen kommer att bo.

Tillgängligheten i verksamhetslokaler och i parker och naturområden ska vara god. Under sommaren inventerade sommarjobbande ungdomar verksamhetslokaler och besöksmål utifrån ett tillgänglighetsperspektiv. Ungdomarna identifierat både brister och goda exempel. Berörda verksamheter har fått en rapport av genomförd observation i vilken tillgänglighetsbrister har redovisats.

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att arbeta för ett hållbart stadsdelsområde som både är jämställt och jämlikt.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 2.3, *Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet*, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts.

För att minska förvaltningens klimatpåverkan sker allt fler transporter inom förvaltningens verksamheter med elcyklar, elbilar och kommunala färdmedel. Många möten fortsätter att genomföras digitalt vilket innebär ett minskat resande. Av förvaltningens bilpark drivs 72 procent enbart med el.

Gång- och cykelvägar inom stadsdelsområdet ska vara trafiksäkra, med god tillgänglighet och framkomlighet för alla trafikanter. Vårens och sommarens insatser på gång- och cykelbanor på parkmark har fungerat tillfredställande vilket också återspeglas i ett fåtal felanmälningar.

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom effektiva transporter med minsta möjliga klimatutsläpp. Genom att gång- och cykelbanor är framkomliga och trafiksäkra verkar förvaltningen även för ökad jämställdhet och jämlikhet.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 2.4, *Stockholm är en modern kultur- och*

evenemangsstad med en stark besöksnäring, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts.

Tillgången till kultur, idrott och tillgänglig utemiljö har stor betydelse för människors livskvalitet oavsett ålder eller funktionsförmåga. Förskolebarnen får möjlighet till eget skapande, kulturupplevelser och förståelse för kultur genom undervisningen på förskolorna. Ungdomar i Bromma är generellt nöjda med tillgången till meningsfulla fritids- och idrottsaktiviteter samt tillgången till kulturaktiviteter. Personer med funktionsnedsättning erbjuds kultur och hälsofrämjande aktiviteter i verksamheterna och genom stadens utbud. Äldre erbjuds både kultur och fysiska aktiviteter inom äldreomsorgens verksamheter.

Olika insatser genomförs för att möjliggöra olika aktiviteter i parker och naturområden och för att utveckla och tillgängliggöra utemiljön. För att öka upplevelsen av trygghet förstärks belysning vid utegym och lekplatser.

För att öka brommabornas delaktighet i utvecklingen av spontanaktiviteter i park- och naturmiljö har kommunikationen med brommaborna stärkts genom en kampanj för att samla in synpunkter, förslag och önskemål. En särskild satsning har gjorts för att ta reda på vad ungdomar i årskurs 6-9 har för önskemål om spontanaktivitetsytor.

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att människor i Bromma har tillgång till kultur, idrott och tillgänglig utemiljö. Det finns ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv med i det dagliga arbetet och vid beslut om olika åtgärder.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 2.5, *Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö* gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts.

Genom att uppfylla aktiviteter och indikatorer som ingår i Brommas lokala miljö- och klimathandlingsplan bidrar nämnden till uppfyllelsen av Stockholms stads miljöprogram 2020-2023.

Förvaltningens verksamheter arbetar för en hållbar miljö genom att på olika sätt minska sin klimatpåverkan. Genom information och regelbunden kommunikation involveras brommaborna i klimat- och miljöarbetet. Kommunikationen med brommaborna har stärkts under perioden.

Under året har en kartläggning gjorts av samtliga verksamheters möjlighet till matavfallsinsamling. Det pågår en dialog med berörda fastighetsägare där matavfallssortering saknas med avsikt att säkerställa att samtliga verksamheter som berörs av matavfallsobligatoriet förses med nödvändig infrastruktur för insamling av matavfall.

Ett arbete har genomförts avseende ökad kunskap med fokus på olika typer av klimatsmart mat och kunskap om vilka livsmedel som har en negativ klimatpåverkan. Inköp av ekologiska livsmedel har varit en utmaning. Genom kompetenshöjande insatser ska den negativa trenden vändas.

Arbetet med att genomföra energibesparande åtgärder har intensifierats under hösten. Åtgärder som inte har en betydande påverkan på verksamheten har genomförts.

Den biologiska mångfalden värnas genom en rad naturvårdande åtgärder. Information till brommaborna om biologisk mångfald och om hur förvaltningen jobbar för att stärka den biologiska mångfalden i Brommas grönområden har skett genom annonser i lokaltidningen och via sociala medier.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för de underliggande indikatorerna har uppnåtts. Nämndmålet bedöms ha uppfyllts och nämndens aktiviteter har genomförts under året.

Ett gott företagsklimat

Företagandet och företagsklimatet i stadsdelsområdet främjas bland annat genom samverkan med företagarföreningen och polisen kring trygghetsfrågor. Trygghets- och säkerhetsfrågorna står högt på agendan för företagarna i Bromma. Förvaltningen, Bromma-Ulvsunda Företagarförening (BUF) och polisen samarbetar för att föreningens medlemmar ska få information och möjlighet till dialog i denna typ av frågor. Två trygghetsvandringar har genomförts med företagare i Bromma. En trygghetsvandring genomfördes under maj i Ulvsunda Industriområde samt delar av Mariehäll tillsammans med Bromma- Ulvsunda Företagarförening, kommunpolisen samt tjänstemän från Stockholms stad. Felanmälningar gjordes i appen "Tyck till" i samband med vandringen. De påpekanden som rörde parkmarken har därefter åtgärdats samt även några av de övriga felen som anmäldes in, exempelvis dumpade fordon.

Ytterligare en trygghetsvandring genomfördes tillsammans med fastighetsägare och företagare vid Brommaplan i november. Här deltog även tjänstemän från förvaltningen och trafikkontoret samt en representant från företagarföreningen BUF. Promenaden genomfördes i området och företagarna gavs under tiden tillfälle att lämna synpunkter och önskemål på förbättringar.

Förutom trygghets- och säkerhetsfrågor diskuteras pågående och kommande exploateringar samt trafik och infrastrukturlösningar med företagare i Bromma. Det råder en generell oro inom företagsgrupperna i Stockholm då ny exploatering för bostäder riskerar att tränga ut företagsamheten. Detta eftersom verksamheterna kan riskera att störa de som flyttar in i de nyproducerade lägenheterna. Det råder dock en positiv bild när det gäller utvecklingen av Riksby etapp 1, där även verksamhetslokaler planeras in.

I arbetet med platssamverkan är det lokala näringslivet en viktig part. Inom ramen för platssamverkan på Brommaplan samverkar förvaltningen med fastighetsägare och andra näringsidkare med verksamhet vid Brommaplan.

Stockholms stads näringslivspolicy 2020-2024

Arbetet fortgår inom ramen för näringslivspolicyn. Kommunikationen och dialogen med företagare i Bromma fortsätter att utvecklas. Förvaltningen bjuder in företagare i Bromma till dialogmöten kring bland annat trygghetsfrågor. För att stimulera tillväxt och företagsamhet har förvaltningen aktivt arbetat tillsammans med Företagarna Stockholm (FGS) föra att skapa fler samverkansytter mellan företagare i Bromma. Förvaltningen genomförde under oktober en välbesökt företagardialog i samverkan med Stockholm Business Region. Dialogen behandlade kommande exploateringar och den rådande trafiksituationen

Förvaltningen har påbörjat samverkan med fastighetsägare vid Brommaplan där även Bromma-Ulvsunda Företagarförening avser att inleda ett arbete med rekrytering av nya och före detta medlemmar, vilket ytterligare kan underlätta och stärka en framtida samverkan mellan förvaltningen och företagare i Bromma. Arbetet syftar bland annat till att stimulera handlare och företagare kring Brommaplan till att själva starta en företagarförening eller centrumförening då det idag inte finns någon formaliserad företagarförening eller annan samverkan mellan företagare i området. En stark företagarförening som deltar i det trygghetsskapande arbetet kan genom sitt engagemang påverka platsens utveckling positivt och bidra till ökad attraktionskraft för brommabor och kunder.

I bilaga 6 redovisas förvaltningens näringslivsarbete med näringslivspolicyns fyra fokusområden som grund.

Agenda 2030

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att arbeta för att företag ska vilja etablera sig i Bromma.

Jämställdhet

Ett bra företagsklimat, trygghet och säkerhet för företagare berör och gynnar både kvinnor och män.

Nämndmål: 2.1.1 Bromma är en attraktiv plats att verka på som företagare

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen ska arbeta för ett gott företagsklimat som gör att företag vill etablera sig i stadsdelsområdet. Bostadsutvecklingen i Bromma kan medföra utmaningar för olika branschers utvecklings- och lokalbehov då tidigare företagslokaler rivs och mark exploateras till förmån för bostäder. Resultatet kan bli att medelstora och stora företag väljer att inte etablera sig i Bromma på grund av svårighet att finna anpassade lokaler eller mark för dessa.

Behovet av att tillskapa blandade stadsdelar framförs till exploaterings- och stadsbyggnadskontoret då nya exploateringsområden är under planering. I remissvar gällande detaljplaneärenden framhålls alltid att nämnden vill ha en blandning av bostäder och arbetsplatser eftersom stadsdelar som är befolkade hela dygnet skapar större trygghet.

Förvaltningen ska i samarbetet med företagarföreningen upprätthålla och gemensamt utveckla formen för en god samverkan. Samverkan ska också utvecklas med fler företagare i Bromma. I arbetet med platssamverkan är det lokala näringslivet en viktig part. Förvaltningen ska arbeta för ett stärkt företagarperspektiv i det strategiska trygghetsarbetet och verka för goda förutsättningar för företagandet i hela Bromma.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:
8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.

Förväntat resultat

Företagare känner sig trygga i Bromma

Förvaltningen samverkar med fler företagare i Bromma jämfört med 2021

Nämnden bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal företag förvaltningen samverkat med i Mariehäll	5				5		2022
 Antal företag som förvaltningen har samverkat med på Brommaplan	10				5		2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska fortsätta att samverka med Bromma-Ulvsunda företagarförening	2019-01-01	2022-12-31	
 Förvaltningen ska samverka med företagare i Bromma i de stadsdelsområden där platssamverkan sker	2022-01-01	2022-12-31	
 Förvaltningen ska utveckla formerna för trygghetsvandringar med företagare i Bromma	2022-01-01	2022-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att underliggande indikatorer har uppnåtts, nämndmålet har uppfyllts och nämndens aktiviteter har genomförts.

SoL- och LSS-bostäder samt boende för äldre

Det genomförs regelbundna möten med exploateringskontoret för att säkerställa att Bromma får en tilldelning av SoL- och LSS-bostäder. Ansvaret för planeringen har övergått till socialförvaltningen. Äldreförvaltningen ansvarar för planeringen av vård- och

omsorgsboenden för äldre.

Inom stadsdelsområdet kommer det inte färdigställas några bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättning under 2022. Fram till år 2025 projekteras 42 bostäder med särskild service inom stadsdelsområdet.

Förvaltningen fortsätter arbetet med att hitta mer långsiktiga boendelösningar för personer med psykiska funktionsnedsättningar som bor på HVB-hem under en längre tid.

Äldres behov av olika boendeformer presenteras i den årliga uppdateringen av äldreboendeplanen.

Äldre informeras på ett tidigt stadium om sitt eget ansvar för sin boendeplanering och om de boendevalternativ som finns.

Förskolor där barnen bor

För att förskolor ska finnas nära barnen i Bromma så arbetar förvaltningen i tät samverkan med fackförvaltningarna och byggherrar inom utbyggnadsprojekten. Nya förskolor är planerade till Blackeberg, Annedal, Mariehäll, Riksby, Johannesfred och östra Alvik. För att förskolorna ska vara så användbara som möjligt för verksamheten så betonar förvaltningen vikten av barnperspektivet i detaljplanerna. Detta för att verka för bullerfria gårdar med stor friyta som möjliggör pedagogik, lek och rörelse. Utifrån befolkningsprognosen så har anpassningar inom nybyggnadsprojekten genomförts vilket medför att projekt för förskola i Blackeberg och Äppelviken inte längre är aktuella. Lokaloptimeringar har också beslutats av nämnd för två förskolor gällande en i Minneberg och en i Ålsten.

Enkelt avhjälpna hinder

Tillgängligheten i verksamhetslokaler och i parker och naturområden ska vara god. Under sommaren inventerade sommarjobbade ungdomar verksamhetslokaler och besöksmål utifrån ett tillgänglighetsperspektiv. Ungdomarna identifierat både brister och goda exempel. De brister som uppmärksammades handlade framförallt om avsaknaden av handikapptoaletter och om trösklar. Berörda verksamheter har fått en rapport av genomförd observation i vilken tillgänglighetsbrister har redovisats. Av de tillgänglighetsbrister som identifierades inom förvaltningens ansvarsområde har en brygga vid Ängbybadet åtgärdats. Övriga åtgärder behöver planeras och budgeteras innan genomförandet. Vissa av åtgärderna kommer att genomföras under 2023.

Agenda 2030

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att arbeta för ett hållbart stadsdelsområde.

Jämställdhet och jämlikhet

I arbetet för att Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov behöver både ett jämlikhetsperspektiv och ett jämställdhetsperspektiv finnas med i det dagliga arbetet och vid beslut om olika åtgärder. I förvaltningens remissvar över detaljplaner och vid samverkan kring kommande stadsutvecklingsprojekt och i olika dialogforum påtalas behov av mötesplatser, trygghet och

tillgänglighet, barnperspektiv samt äldreperspektiv. Arbetet med att åtgärda enkelt avhjälpna hinder fortgår inom förvaltningens verksamheter för att tillgängligheten ska förbättras. Förvaltningen arbetar aktivt för att öka tryggheten i stadsdelsområdet för att förebygga den otrygghet som många kvinnor och flickor upplever i det offentliga rummet.

För att kunna identifiera mönster kring könsskillnader och se över orsaker och behov av åtgärder genomförs jämställdhetsanalyser kvartalsvis vid inrapportering av ej verkställda beslut bland annat gällande insatsen bostad med särskild service. Det är fler män än kvinnor som söker och beviljas bostad med särskild service i Bromma, vilket även speglar resultatet för staden totalt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0			5	0	Tas fram av nämnd	2022

Nämndmål: 2.2.1. I Bromma bor människor i en funktionell boendemiljö

 Uppfylls helt

Beskrivning

I Bromma ska människor oavsett funktionsförmåga bo i en bra och välfungerande boendemiljö med närhet till förskolor, grönområden och service.

Tillsammans med övriga stadsdelsnämnder inom region Västerort tar förvaltningen ta fram ett gemensamt förslag till boendeplan för SoL- och LSS-bostäder. Syftet med boendeplanen är bland annat att planera och tillgodose alla brukares behov och önskemål vad gäller bostäder med särskild service inom valfrihetssystemet, samt skapa variation i utbudet av bostäder. Planen utgör underlag till socialnämndens stadsövergripande boendeplanering. Inom äldreomsorgen genomförs också boendeplanering regionvis som utgör underlag till den stadsövergripande äldreboendeplanen som revideras årligen.

Under 2020-2021 färdigställdes tio bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättning. Fram till år 2025 projekteras 42 bostäder med särskild service.

Förskolelokaler planeras utifrån befolkningsprognoser för olika stadsdelar i Bromma med målet att förskolor ska finnas i nära anslutning till där barnen kommer att bo.

För att säkerställa att gruppboende, särskilda boenden för äldre och förskolelokaler samt parkmark planeras in i nya områdesplaner och detaljplaner, sker samverkan med olika parter i planeringsprocessen. För att lokala strategiska frågor ska kunna tas upp tidigt i planeringsstadiet ingår förvaltningen frekvent i olika samverkansformer med exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret, Micasa, SISAB, trafikkontoret,

utbildningsförvaltningen, kulturförvaltningen och idrottsförvaltningen.

I förvaltningens yttranden över nya detaljplaneärenden påtalas alltid behovet av olika boendeformer och förskolelokaler samt vikten av kollektivtrafik och fungerande trafiklösningar. I yttranden påtalas också värdet av Brommas grönområden och att grönkompensation ska utgå där parkmark tas i anspråk vid exploateringar.

Brister i tillgänglighet i parkmiljö och i verksamhetslokaler som hindrar delaktighet ska identifieras och om möjligt åtgärdas. Enkelt avhjälpna hinder ska åtgärdas i både parkmiljö och lokaler. Tillgängligheten i förvaltningens lokaler fortsätter inventeras inom ramen för feriejobb.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

11 Hållbara städer och samhällen

10 Minskad ojämlikhet

Förväntat resultat

Behovet av olika boendeformer för äldre, för personer med funktionsnedsättning och för personer inom socialpsykiatriens målgrupp tillgodoses.

Förskolor öppnas där barnen finns

Tillgängligheten i parker och verksamhetslokaler ökar

Nämnden bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal projekterade lägenheter med särskild service fram till och med 2025	42				42		2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden är en aktiv part i Brommas stadsutveckling i dialog och samverkan med berörda förvaltningar och bolag	2019-01-01	2022-12-31	
 Tillgänglighetsinventering av förvaltningens lokaler ska fortsatt genomföras inom ramen för feriearbete	2021-01-01	2022-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts.

Bedömningen grundar sig på att underliggande indikator och nämndmål har uppfyllts.

Minskat klimatutsläpp

Transporter inom förvaltningens verksamheter sker i allt högre utsträckning med elcykel, elmoped, elbil och kommunala färdmedel. Förvaltningens bilpark består för närvarande av 25 bilar varav 18 drivs med enbart el. Många möten fortsätter att genomföras digitalt vilket innebär ett minskat resande.

För att minska antalet transporter vid tömning av sopkorgar från strandbad och parkmark finns nu 45 skräpkorgar med solcellskomprimering. Dessa effektiviserar arbetet och sänker koldioxidutsläppen för arbetsmomentet. Förvaltningen har dessutom lånat två återvinningsmoduler med tre fraktioner var av trafikkontoret som är utplacerade i strandnära parkmark för ökad återvinning.

Gång- och cykelvägar

Gång- och cykelvägar inom stadsdelsområdet ska vara trafiksäkra, med god tillgänglighet och framkomlighet för alla trafikanter. Under perioden har trafiksäkerhetsåtgärder genomförts i form av beskärning runt trafikskyltar och inklippning av buskage intill gångvägar och trottoarer vilket håller gång- och cykelvägar framkomliga och trafiksäkra. Entreprenörens insatser på gång- och cykelbanor på parkmark har fungerat tillfredställande vilket också återspeglas i ett fåtal felanmälningar. Anmälningarna som inkommit under året har mestadels handlat om växtlighet som begränsat cyklisters och gångtrafikanternas framkomlighet. Dessa har åtgärdats skyndsamt.

Agenda 2030

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom effektiva transporter med minsta möjliga klimatutsläpp.

Jämställdhet och jämlikhet

I arbetet för att bidra till att Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet behöver både ett jämställdhets- och ett jämlikhetsperspektiv finnas med vid beslut om insatser. Tillgänglighetsförbättringar görs kontinuerligt inom de områden som nämnden ansvarar för. Genom att gång- och cykelbanor på parkmark är framkomliga och trafiksäkra verkar förvaltningen för ökad jämställdhet och jämlikhet.

Nämndmål: 2.3.1 I Brommas verksamheter är transporterna effektiva och hållbara

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inom förvaltningen ska transporter vara effektiva med minsta möjliga klimatutsläpp. Vid kortare resor i tjänsten används cykel eller kollektiva färdmedel. Resor med bil görs bara när det bedöms vara det mest resurseffektiva färd sättet.

Pandemin har lett till minskade transporter genom att många möten genomförs digitalt. Den

digitala utvecklingen inom förvaltningens verksamheter kommer att påverka mötesformer även efter pandemin. Fler möten kommer fortsättningsvis vara digitala vilket innebär minskade växthusgasutsläpp.

Antalet bilar inom förvaltningen ska minska och andelen fossilfria bilar ska öka. När bilavtal går ut ska behovet av ny bil övervägas utifrån effektivitet och hållbarhet. Idag leasar förvaltningen miljöbilar, elbilar och laddhybrider. Vid ingång av nya bilavtal ska endast elbilar leasas. Laddstolpar behöver sättas upp på rätt platser i dialog med fastighetsägare.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

7 Hållbar energi för alla

11 Hållbara städer och samhällen

Förväntat resultat

Minskat antal bilar

Ökad andel fossilfria bilar

Minskade växthusgasutsläpp

Nämnden bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel fossilfria bilar i förvaltningens bilpark	72 %				70 %		2022

Nämndmål: 2.3.2 Gång- och cykelbanor på parkmark är framkomliga och trafiksäkra

 Uppfylls helt

Beskrivning

Genom att gång- och cykelbanor på parkmark är framkomliga och trafiksäkra verkar förvaltningen för ökad jämställdhet, jämlikhet och minskad klimatpåverkan. Pandemin har lett till att allt fler brommabor transporterar sig med cykel och till fots. Framkomliga och trafiksäkra gång- och cykelbanor innebär också ökad tillgänglighet för äldre och personer med funktionsnedsättning.

Förvaltningens beredskap inför vinterns snöfall och halka är hög och det finns en tydlig målsättning. Vinterväghållningen på parkmark i Bromma ska ge hög trafiksäkerhet, god tillgänglighet och framkomlighet för alla trafikanter. Säkerheten för oskyddade trafikanter ska prioriteras. På belysta gång- och cykelbanor och parkvägar ska halkbekämpning ske i sådan omfattning att trafikanter obehindrat och utan risk för personskador kan färdas på ytorna. Halkbekämpning ska utföras vid halkrisk och alltid utföras i samband med snöröjning.

Punktsandning ska ske när fläckvis halka uppstått. Snöröjning ska utföras när snödjupet är tre centimeter. Moddplogning ska vid riklig förekomst av modd utföras så att ytan kan torka upp.

Sandupptagningen ska vara avklarad senast 1 maj. Efter varje insats genomförs kontroller, vid brister i vinterväghållningen och i andra insatser påtalas det till entreprenören.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

3 God hälsa och välbefinnande

5 Jämställdhet

10 Minskad ojämlikhet

11 Hållbara städer och samhällen

Förväntat resultat

Låg andel klagomål avseende medborgares upplevelse av framkomlighet och trafiksäkerhet på Brommas gång- och cykelvägar på parkmark.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundar sig att årsmålen för två av fem underliggande indikatorer har uppnåtts helt och tre delvis. Ett underliggande nämndmål bedöms ha uppfyllts helt och ett delvis. KF:s och nämndens aktiviteter har genomförts under året.

Kultur- och fritidsaktiviteter för barn och ungdomar

Andelen barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden är 91 procent vilket är en ökning jämfört med föregående år. Andelen barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter är däremot lägre, 81 procent är nöjda. Resultatet är hämtat från Skolenkätens svar på frågorna ”Jag är nöjd med möjligheterna till ledarledd idrott/motion i Bromma (t.ex. idrotta i förening, dansa i grupp, gruppträning)” och ”Jag är nöjd med möjligheterna att spontanidrotta i Bromma (motionera/idrotta utan ledare/tränare)”. Förvaltningen har under hösten frågat ungdomar i årskurserna 6-9 om ungdomarnas önskemål om vilka spontanidrottsytor som efterfrågas. Dialogen har skett i samverkan med fritidsverksamheten och skolorna. Analys av dialogens resultat ska fortsätta under 2023.

Under sommarlovet arrangerade förvaltningen i samarbete med föreningar och idrottsförvaltningen Bromma Sports Camp, där ungdomar gavs möjlighet att testa på olika aktiviteter. Ett arbete har gjorts för att få in en bredd i aktiviteterna för att locka unga med olika intressen. Fritidsverksamheten har under loven också erbjudit flera prova-på-tillfällen i samverkan med såväl föreningar som idrottsförvaltningen.

Andelen barn och unga som är nöjda med kulturaktiviteter på fritiden har ökat jämfört med tidigare år. Det erbjuds kulturaktiviteter i olika former inom fritidsverksamheten. Det pågår

till exempel ett arbete med att utveckla samverkan mellan Musikhuset och Kulturskolan. Samverkan har också inletts med kulturförvaltningen för att utveckla fritidsverksamheten i Bromma. Arbetet kring detta fortsätter 2023.

Fritiden har inletts ett samarbete med Mariehällsskolan och fritidsledare har under året besökt skolan en gång i veckan. Från hösten har verksamheten haft möjlighet att låna en lokal av Svenska kyrkan en dag i veckan, och har där haft eftermiddagsverksamhet med fokus på skolans 6:or. Verksamheten har varit uppskattad. Inför vårterminen 2023 förbereder fritiden ett utökat samarbete med Mariehällsskolan för att bedriva verksamhet två eftermiddagar/kvällar i veckan. När pandemirestriktionerna lyftes i våras innebar det också ett tillfälligt mycket högt besöksstryck på fritidsgården Café U. Insatser för ökad trygghet, med till exempel stärkt bemanning, föräldrakontakter och föräldramöte på fritidsgården har genomförts. Antalet besökare på fritidsgården har gått ner under hösten, särskilt andelen flickor har minskat mer än vanligt. Under senhösten har verksamheten därför gjort en nysatsning på tjejtiden och välkomnat även tjejer i årskurs 6.

Möjligheterna för att starta ett Sportotek har setts över. Beslut har inte kunnat fattas eftersom tillgänglighetsfrågan är viktig. Verksamhetens lokaler i Blackeberg är inte lämpliga utifrån detta. Fritiden har fortsatt att lånat ut sportutrustning vid Björkan till barn och unga som har velat prova på sport eller som inte har tillgång till egen utrustning.

Kultur och rörelse för barn i förskolan

Barn får möjlighet till eget skapande, kulturupplevelser och får förståelse för kultur genom undervisningen på förskolorna. Kulturen har en central position i förskolans verksamhet. Förskolorna breddar barnens kulturarv genom att överföra och utveckla värden och traditioner, bland annat genom att fira olika högtider. Olika kulturer synliggörs i utbildningen. De nationella minoriteternas kultur uppmärksammas alltmer.

Under pandemin fick inte barnen möta den professionella kulturen i samma utsträckning som tidigare. I år har förskoleområdena i högre grad börjat anlita professionella kulturutövare genom Kulan, som är stadens mötesplats för samverkan mellan förskolorna och kulturlivet.

Förskolorna besöker regelbundet biblioteken. I ett område finns en väl upparbetad samverkan där personal från biblioteken besöker förskolorna i området och utvecklar läsmiljöerna och presenterar ny litteratur för barnen och pedagogerna. Biblioteken erbjuder också sagostunder och teateruppsättningar.

Projektet som påbörjades under 2020 med Kulturskolan Bromma i syfte att låta barnen dansa med en professionell dansare och öka rörelsen har nu avslutats. Projektet avslutades med att pedagogerna fick danslektioner för vidare arbete med barnen. Under hösten inleddes ett nytt samarbete med Kulturskolan men fokus rytmik, sång och språkutveckling.

Den organiserade fysiska aktiviteten har ökat på förskolorna, dels på grund av att rörelsens betydelse lyfts, dels på grund av att undervisningen har bedrivits utomhus till större del. Ett förskoleområde har använt sig av materialet Träning för livet som både inspirerat personalen och barnen. Under hösten har en student som läser kandidatprogrammet pedagogik- och folkhälsovetenskap vid Stockholms universitet ha praktik på avdelning förskola. Studenten kommer vara behjälplig med framtagandet av en rörelsestrategi.

Kultur och idrott för vuxna personer med funktionsnedsättning

Det bedrivs ett aktivt kultur- och fritidsarbete inom Brommas grupp- och servicebostäder. Det erbjuds aktiviteter individuellt och i grupp inom respektive boende, och det erbjuds gemensamma aktiviteter för alla boende på grupp- och servicebostäder i egen regi. Exempel på aktiviteter som genomförts är fotbollsmatcher, Skansenbesök, ett Glada Hudik-teater-event och en utedag med kubbspel och fika. Kultur- och fritidsnätverket i egen regi har möten där alla brukare bjuds in för att ha dialog kring önskemål och behov av aktiviteter, vilket ger brukarna möjlighet till delaktighet och inflytande. De gemensamma aktiviteterna skapar möjlighet för brukarna att träffa vänner utanför den egna grupp- eller servicebostaden. Även staden erbjuder ett rikt kultur- och fritidsutbud riktat till målgruppen. Till exempel har brukare och personal deltagit på en heldag med vattensport. Under hösten har brukare deltagit i en referensgrupp som testat aktiviteter som erbjudits via Stockholm Stad. Deltagarna har utvärderat varje testad aktivitet utifrån tillgänglighet, delaktighet, målgruppsanpassning och variation. Utvärderingen kommer att ligga till grund för planeringen av 2023 års aktiviteter.

Inom Brommas Dagliga Verksamhet erbjuds dagligen aktiviteter kopplat till kultur och idrott.

Kultur och idrott för äldre

Friskvårdscentrums gym har hållit öppet för seniorer under hela året, vilket har varit mycket uppskattat då det under pandemin varit en stor efterfrågan på möjlighet att besöka gymmet. I början av året erbjöd övrig öppen verksamhet ett begränsat program på grund av restriktioner till följd av pandemin. Under andra halvan av året har verksamheterna kunnat ha öppet för besökare igen. Kulturella inslag har funnits flera gånger per månad på de öppna verksamheterna i form av musikunderhållning med mera.

Utemiljö

Inom stadsdelsområdet finns vackra promenadstråk, parker, badplatser, motionsspår och naturreservat som även nyttjas av människor som inte bor i Bromma.

Av de brommabor som besvarade medborgarundersökningen är 75 procent nöjda med möjligheterna till aktiviteter i parker och naturområden. För att ytterligare öka nöjdheten genomför förvaltningen en rad olika aktiviteter där synpunkter och önskemål tas in från brommaborna. Dialogen med brommaborna är viktig i arbetet för att kartlägga önskemål och behov. Arbetet med att utveckla dialogen och kommunikationen pågår och testas. Under hösten genomfördes ett dialogarbete riktat mot ungdomar i årskurserna 6-9 för att få veta målgruppens önskemål om vilka spontanidrottsytor som efterfrågas. Dialogen har skett i samverkan med fritidsverksamheten samt skolorna. Även en dialogkampanj genom tidningsannonsering, affischering samt genom sociala medier i avsikt att samla in brommabornas synpunkter, förslag och önskemål för olika former av spontanaktiviteter har genomförts. Resultaten av de olika undersökningarna sammanställs i början av 2023 och kommer att utgöra underlag som en del av planeringen för de kommande årens parkinvesteringar i parkförsörjningsplanen.

I alla projekt har gestaltning av park- och naturområden samt utformning av anläggningar, redskap och möblemang i lekmiljöer genomförts utifrån ett barnperspektiv. Inför renoveringar

eller nybyggnation av lekplatser får barnen möjlighet att lämna synpunkter och önskemål om hur lekparken ska utrustas och utformas vid platsbesök eller via enkäter. Ett par exempel på detta i år är den kommande upprustningen av Tunnländsparken söder om Brommaplan samt den pågående upprustningen vid Dragontorpet i Abrahamsberg.

Efterfrågan på anpassning av ytor för olika behov och ändamål är stor. Arbetet med att tillgodose tillgången till ytor för spontanidrott fortsätter. Detta sker bland annat genom dialog med exploateringskontoret för att få tillgång till ytterligare ytor som inte är parkmark.

Tillgänglighetsförbättringar i utemiljön sker löpande på parkmark och i naturreservaten för att så många som möjligt, oavsett funktionsförmåga, ska kunna nyttja parker och grönområden. Ett utegym har anlagts i Blackeberg och redskapen där är tematiskt anpassade för kvinnor, flickor och äldre.

Tillgänglighetsanpassning av grillplats vid Lugnet har genomförts under hösten. Mindre grusningsåtgärder för att jämna till entrén från Gubbkärrsvägen till reservatet har genomförts. Planering av en handikapp- samt cykelparkering vid Åkeshovs slott pågår som en del i tillgänglighetsarbetet. Anläggandet beräknas kunna ske efter att processen med markutredningen blir klar.

Föreningsbidrag

Föreningsbidrag har beviljats till 14 ideella föreningar som bedriver verksamhet som kompletterar eller stödjer nämndens verksamheter inom årets prioriterade områden:

- Verksamheter som bidrar till ökad trygghet i närområdet
- Förebyggande och hälsofrämjande aktiviteter som motverkar social isolering
- Verksamheter för barn och ungdomar med funktionsnedsättning
- Verksamheter som stödjer nyanländas etablering i det svenska samhället
- Verksamheter som främjar de nationella minoritetsspråken och de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige

Nämndens regler har uppdaterats inför 2023 för att överensstämja med stadens riktlinjer och för att förtydliga vilka krav som ställs på föreningarna för att de ska kunna beviljas bidrag från nämnden.

Agenda 2030

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att människor i Bromma har tillgång till kultur, idrott och tillgänglig utemiljö.

Jämställdhet och jämlikhet

I arbetet för att Stockholm ska vara en modern kultur- och evenemangsstad med stark besöksnäring behöver både ett jämlikhetsperspektiv och ett jämställdhetsperspektiv finnas med i det dagliga arbetet och vid beslut om olika åtgärder.

Alla barn och ungdomar är välkomna i fritidens verksamhet utifrån principer om jämlikhet och jämställdhet. Fritidsverksamheten arbetar för att nå ut till barn och ungdomar med och utan funktionsnedsättning. De arbetar också medvetet för att deltagandet ska vara mer jämnt fördelat mellan könen.

I förskolans uppdrag ingår att överföra och utveckla ett kulturarv samt skapa ett intresse för olika kulturer och förståelse för värdet av att leva i ett samhälle präglad av mångfald samt intresse för det lokala kulturlivet. Förskolan bidrar till att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kulturer.

Enligt idrottsförvaltningens studier nyttjas stadens spontanidrottsytor framförallt av män. För att nyttjandet ska bli mer jämställt ska bland annat ett utegym anläggas i Blackeberg med anpassade redskap för flickor och kvinnor.

Medborgarundersökningen visar att kvinnorna känner sig mindre trygga än männen. För att öka tryggheten inom stadsdelsområdet genomförs trygghetsskapande åtgärder, bland annat i form av förstärkt belysning vid utegym och lekplatser.

Tillgänglighetsförbättringar i utemiljön görs löpande på parkmark och i naturreservat för att så många som möjligt, oavsett funktionsförmåga, ska kunna nyttja parker och grönområden.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden	91	92 %	91 %	89	89 %	75 %	2022
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	81 %	85 %	79 %	80 %	82 %	75 %	2022
Analys Andelen unga som uppger att de är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter är hög jämfört med resultatet i hela staden (där totalen ligger på 73 procent) och överträffar KF:s årsmål om 75 procent, men når inte riktigt upp till nämndens årsmål på 82 procent. Utfallet visar på en liten ökning jämfört med föregående år. Fler pojkar än flickor är nöjda med tillgången. Detta är särskilt tydligt i årskurs 8. Tidigare år har det inte varit någon eller en mycket liten skillnad mellan pojkars och flickors nöjdhet. Orsakerna till årets skillnad behöver analyseras djupare.							
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden	81 %	80 %	83 %	76 %	78 %	76 %	2022
  Andel ungdomar som deltar i föreningsliv	71 %	72 %	71 %	72 %	75 %	65 %	2022
Analys Indikatorn bygger på resultat från skolenkäten och avser svar från elever i åk 5 och 8 i grundskolan. Utfallet visar på en trend med minskad andel ungdomar som deltar i föreningslivet. År 2020 var utfallet 77 procent, 2021 var det 72 procent och 2022 är det 71 procent av ungdomarna i Bromma som deltar i föreningslivet. Utfallet är dock högre än i staden totalt på 61 procent. Utfallet kan också jämföras med resultatet i Stockholmsenkäten, där 81 procent av pojkarna och 77 procent av flickorna i åk 9 uppger att de deltar i ledarledda aktiviteter, sammanfattat som deltagande i föreningsliv.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna ska genomföra en översyn av stadens spontanidrottsytor med fokus på vad som kan tillföras platserna för att de ska bli mer attraktiva för flickor och kvinnor samt genomföra relevanta åtgärder	2022-01-01	2022-12-31	
  Idrottsnämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram förslag på pop-up idrottsytor i staden	2022-01-01	2022-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Idrottsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en stadsövergripande strategi för ökad simkunnighet	2022-01-01	2022-06-30	
✓ Idrottsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna genomföra en riktad informationskampanj till prioriterade målgrupper om vikten av simkunnighet samt visa på det breda utbudet som finns att tillgå	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Idrottsnämnden ska vid behov bistå stadsdelsnämnderna med att starta fritidsbibliotek i minst två stadsdelar	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningar för att införa ett gemensamt digitalt ansökningsystem för föreningsbidrag	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Kulturnämnden och stadsdelsnämnderna ska i samråd med kommunstyrelsen utreda hur parklekarnas verksamhet kan utvecklas	2022-01-01	2022-06-30	
✓ Kulturnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, stadsdelsnämnder, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem och AB Svenska Bostäder ansvara för stadens deltagande i Wall Street Stockholm	2022-01-01	2022-06-30	

Nämndmål: 2.4.1 I Bromma har människor tillgång till kultur och idrott

 Uppfylls helt

Beskrivning

Tillgången till kultur, idrott och tillgänglig utemiljö har stor betydelse för människors livskvalitet. Genom att underlätta för sociala aktiviteter, utomhusvistelse och vardagsmotion ges brommaborna utökade möjligheter till spontan motion och rörelse i sin närmiljö. Vid planering av till exempel aktivitetsytor och motionsspår i stadsdelsområdet arbetar förvaltningen fram underlag inför beslut om åtgärder och investeringar. Underlaget kan bygga på demografi, dialoger med förvaltningens fritidsverksamhet, idrottsförvaltningen och föreningslivet samt inkomna synpunkter och önskemål från brommaborna.

Barn, ungdomar, vuxna och äldre i Bromma ska ha nära till kultur och eget skapande. Inom samtliga utförarverksamheter fortsätter arbetet för att öka möjligheten för brommabor, oavsett ålder, kön och funktionsförmåga, att uppleva och själva utöva olika former av kultur.

Genom förskolans utbildning ska barnen få möjlighet att uppleva, gestalta och kommunicera genom olika estetiska uttrycksformer som bild, form, drama, rörelse, sång, musik och dans. Barnen ska få möjlighet att använda olika material och tekniker, såväl digitala som andra. I förskolans uppdrag ingår att överföra och utveckla ett kulturarv samt skapa ett intresse för olika kulturer och förståelse för värdet av att leva i ett samhälle präglad av mångfald.

En hög andel unga i Bromma är aktiva i föreningslivet och nöjda med tillgången till meningsfulla fritids- och idrottsaktiviteter samt kulturaktiviteter. Andelen barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden är också mycket hög i Bromma. För att möjliggöra för ännu fler barn och unga att pröva på olika idrotter ska förvaltningen utreda möjligheten att

starta ett sportotek där det går att låna olika typer av utrustning och sportartiklar. Ett sportotek skulle framförallt ge nyanlända barn och unga boende i Bromma ökad möjlighet att delta i idrottsaktiviteter på fritiden. Sportoteket kan också vända sig till barn och ungdomar i övriga Stockholm.

Fritidsverksamheten ska arbeta mot de barn och unga som inte nås av annan fritidsverksamhet. I samverkan med andra aktörer ska verksamhet och aktiviteter utvecklas så att nya kontaktytor skapas. Samverkan ska till exempel utvecklas med kulturförvaltningen för ett ökat kulturutbud inom fritidsverksamheten. Fritidsverksamheten ska fortsatt utveckla studiehjälp för ungdomar som har behov av det. Fritidsverksamheten ska vara anpassad efter ungas behov och levnadsmönster med särskilt fokus på de grupper som idag inte nås av annan fritidsverksamhet, inklusive barn och unga med funktionsnedsättning, nyanlända, flickor och hbtq-personer. Aktiviteter ska erbjudas inom ordinarie verksamhet och i samarbete med föreningslivet för unga nyanlända brommbor för att möjliggöra kontaktnät och inkludering i samhället.

Ett brett utbud av kulturella aktiviteter erbjuds på stadsdelens vård- och omsorgsboenden, aktivitetscentra och öppna mötesplatser. En stor del av kulturutbudet sker i samverkan med föreningsliv och civilsamhälle. Kultur och idrott inom äldreomsorgen tillhandahålls i syfte att minska social isolering och upplevelse av ensamhet.

Förvaltningen ska bidra till att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kulturer. Detta sker inom förskolan och äldreomsorgen samt genom aktiviteter på medborgarkontoret. Förvaltningen behöver samverka med föreningar i detta arbete. Därför prioriteras verksamheter som främjar de nationella minoritetsspråken och de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige vid beslut om föreningsbidrag.

Föreningsbidrag kan sökas av föreningar och ideella organisationer. Föreningens verksamhet ska komplettera eller stödja nämndens verksamhet inom följande prioriterade områden:

- Verksamheter som bidrar till ökad trygghet i närområdet
- Förebyggande och hälsofrämjande aktiviteter som motverkar social isolering
- Verksamhet för barn och ungdomar med funktionsnedsättning
- Verksamheter som stödjer nyanländas etablering i det svenska samhället
- Verksamheter som främjar de nationella minoritetsspråken och de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige

Ideella föreningar och andra fristående aktörer i civilsamhället som får stöd av nämnden ska aktivt arbeta för att motverka all form av diskriminering, mobbning, kränkande behandling och kriminell verksamhet. Föreningar med odemokratiska värderingar eller kopplingar till våldbejakande extremism beviljas inte föreningsbidrag.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

3 God hälsa och välbefinnande

5 Jämställdhet

10 Minskad ojämlikhet

Förväntat resultat

Barn och ungdomar är nöjda med tillgången till meningsfulla fritids- och idrottsaktiviteter samt kulturaktiviteter.

Stärkt samverkan med föreningslivet.

Unga nyanlända brommabor inkluderas i samhället genom kultur-, fritids- och idrottsverksamhet.

Äldre i Bromma är nöjda med kulturutbudet på vård- och omsorgsboenden, aktivitetscentra och på öppna mötesplatser.

Nämnden bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningen ska utreda möjligheten att starta ett sportotek	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Förvaltningens parkverksamhet ska samverka med förskola och skola för att barn och elever ska uppleva Åkeshovs Arboretum	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Förvaltningens parkverksamhet ska samverka med äldreomsorgens verksamheter för att de äldre i Bromma ska ges möjlighet att uppleva Åkeshovs Arboretum	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Projekt med Kulturskolan Bromma ska genomföras där barnen får ta del av professionell kultur genom dans och rytmik	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Samverka med kulturförvaltningen i uppdraget att utveckla fritidsverksamheten i stadsdelsområdet	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: 2.4.2 Parker och grönområden i Bromma är välskötta, tillgängliga och välkomnade för besökare

◆ Uppfylls delvis

Beskrivning

I Bromma finns vackra promenadstråk, parker, badplatser, motionsspår och naturreservat. Parker och naturområden är en stor tillgång för såväl brommabor som besökare. För att öka utemiljöns tillgänglighet och användbarhet för alla oavsett funktionsförmåga ska enkelt avhjälpna hinder åtgärdas och naturreservat ska tillgängliggöras för personer med nedsatt funktion. Vid nya anläggningar i utemiljön ska tillgängligheten beaktas från början. För att få in olika perspektiv i arbetet inför större investeringar och planerade projekt i parkmiljöer tillvaratas synpunkter från rådet för funktionshinderfrågor och pensionärsrådet. En tillgänglighetsinventering för Judarskogen genomfördes under 2021. Prioriterade åtgärder kommer att genomföras under 2022.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

3 God hälsa och välbefinnande

5 Jämställdhet

10 Minskad ojämlikhet
11 Hållbara städer och samhällen

Förväntat resultat

Ökad tillgänglighet i parker och grönområden
Nämnden bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel brommabor som anser att det finns goda möjligheter till aktiviteter i parker och naturområden	75 %	75	74		80		2022
Analys <p>Brommaborna känner sig generellt trygga och nöjda men vill i högre utsträckning ha möjligheter till aktiviteter inom stadsdelsområdet både i form av kultur och aktiviteter i parker och naturområden.</p> <p>Utbudet inom Bromma är relativt stort med stor variation. Under den gångna vintern har isbanor spolats, sjöar har plogats och skidspår har anlagts. Vid Björklunds hage har en basketplan färdigställts. Förvaltningen arbetar med att försöka anlägga en led för Cykel Trail. Upprustning genomförs av lekparkerna Dragontorpet i Abrahamsberg, Skogsfrun i Smedslätten samt Landstinget i Ulvsunda. Ett utegym har färdigställts i Blackeberg och ett utegym har färdigställts i Beckomberga. Möjligheten att anlägga en bana för discgolf undersöks. En solbrygga kommer att anläggas vid Ljunglöfska slottet innan nästa sommarsäsong.</p> <p>Av de brommabor som besvarat medborgarundersökningen är 75 procent nöjda med möjligheterna till aktiviteter i parker och naturområden. För att ytterligare öka nöjdheten genomför förvaltningen en rad olika aktiviteter där synpunkter och önskemål tas in från medborgarna. En dialogkampanj genom tidningsannonsering, affischering samt genom sociala medier har genomförts i avsikt att samla in brommabornas synpunkter, förslag och önskemål för olika former av spontanaktiviteter i Bromma. En sammanställning av enkätsvaren sker under 2023 och utgöra för underlag inför framtida investeringar. Även tidigare inkomna synpunkter och medborgarförslag beaktas i arbetet.</p>							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Åtgärder för att öka tillgängligheten i Judarskogen ska genomföras under 2022	2022-01-01	2022-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för fyra av sex underliggande indikatorer har uppnåtts helt, en har delvis uppnåtts och för en indikator har årsmålet inte uppnåtts. De underliggande nämndmålen bedöms ha uppfyllts helt. KF:s och nämndens aktiviteter har genomförts under året.

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med miljö- och klimatåtgärder i verksamheterna i syfte att bidra till en hållbar utveckling och till att uppfylla målen i Agenda 2030. Detta görs bland annat genom att arbeta för att öka resurshushållningen och minska energiförbrukning samt

stärka den biologiska mångfalden och öka de ekologiska värdena. Den lokala miljö- och klimathandlingsplan har implementerats. Under 2023 behöver ytterligare satsningar göras för att kommunicera ut Brommas lokala miljö- och klimathandlingsplan till samtliga medarbetare inom förvaltningen.

Stockholms stads miljöprogram 2020-2023, klimathandlingsplan 2020-2023 och Handlingsplan för fossilfritt Stockholm 2040

Genom att uppfylla aktiviteter och indikatorer som ingår i Brommas lokala miljö- och klimathandlingsplan bidrar nämnden till uppfyllelsen av Stockholms stads miljöprogram 2020-2023.

Handlingsplanen har utformats för att stimulera och stärka samverkan och påverkansarbetet samt kommunikationen med brommaborna. Genom information och regelbunden kommunikation involveras brommaborna i klimat- och miljöarbetet. På Brommas Facebooksida delas information kopplat till förvaltningens klimat- och miljöarbete. Genom informationsskyltar och affischer utplacerade i stadsdelsområdet vid nya projekt får brommabor och besökare mer information om projekten och hur det uppfyller stadens klimat- och miljömål.

Information till medarbetare om förvaltningens miljö- och klimatarbete har delats genom intranätet samt platsbesök och gemensamma möten på förvaltningen. För att underlätta den interna samverkan kring implementeringen av miljöprogrammet har förvaltningen tillsatt en arbetsgrupp för miljöfrågor. Genom gruppen underlättas kommunikering av rutiner och policys till förvaltningens avdelningar.

Förvaltningen samverkar med andra stadsdelsförvaltningar för att ta fram nya strategier för miljöarbetet och arbetet med att nå miljöprogrammet mål. Nätverket mellan stadens miljösamordnare bidrar till ökad kunskap och kunskapsutbyte mellan de olika stadsdelarnas miljöarbete. Ett närmre samarbete mellan miljösamordnare i Bromma, Hässelby-Vällingby och Rinkeby-kista har under 2022 inletts och kommer fortgå under 2023.

För att minska växthusgasutsläppen och minska effekterna av klimatförändringen fortsätter arbetet med återplantering av träd på parkmark. Träd som är välmående har en buffrande effekt mot klimatförändringar och bidrar i högre grad med ekosystemtjänster.

I det nya parkdriftsavtalet har kraven skärpts gällande minskade utsläpp från arbetsfordon och arbetsredskap.

Förvaltningen har ett pågående samarbete med berörda fastighetsägare och SVOA (Stockholm Vatten och Avfall) för att säkerställa att samtliga verksamheter som berörs av matavfallsobligatoriet förses med infrastruktur för matavfallsinsamling. Arbetet har genomförts under året. Obligatoriet börjar gälla från januari 2023.

En kartläggning över vilka olika typer av avfall som sorteras i samtliga verksamhetslokaler är gjord. De verksamheter som saknar sortering har setts över under hösten. Det ska säkerställas att sorterat material hanteras rätt och inte slängs på miljöstationer avsedda för privata hushåll. Det är också nödvändigt med ytterligare uppföljning och stöd för att tillse så att stadens kemikaliesystem *Chemsoft* används aktivt av verksamheterna.

Genom dialog med stadens fastighetsägare har behovet av att byta ut ineffektiva vitvaror i förvaltningens verksamheter undersökts. Hur det fortsatta arbetet ska genomföras är i nuläget oklart. SISAB ska genomföra en energibesparingsplan och förvaltningen kommer att delges denna plan. Informationen kan eventuellt utgöra ett underlag för framtida utbyten vilka möjligen kan finansieras med klimatinvesteringsmedel. MICASA ska se över inventeringen av vitvaror inom äldreomsorgens lokaler. Förvaltningen kommer att delges resultatet inför en egen kartläggning.

Resultatet av den inventering av ineffektiv belysning i 14 av förskolor som genomfördes under våren skickades till SISAB för att synliggöra var behovet av att byta ut belysning är störst.

Vid behov av nya möbler och andra inventarier används Stocket återbruk i första hand.

För att skapa goda innovativa samarbeten och stärka miljöarbetet inom förvaltningen har bland annat barnen från en förskola besökt förvaltningskontoret för att berätta om hur de arbetar med källsortering på förskolan.

Ekologiska måltider

Det har varit en utmaning för förvaltningen att öka andelen inköpta ekologiska måltider och livsmedel. Den breda prisuppgång på livsmedel som skett under året kan ha inneburit att dyrare alternativ såsom ekologiska livsmedel har valts bort för enheternas möjlighet att hålla budget. Verksamheterna eftersträvar ändå att i första hand köpa in ekologiska livsmedel, KRAV-produkter och nyckelhålmärkt mat. Förskolan har anställt en måltidstrateg för att öka medvetenheten och kunskapen om matens påverkan på miljö och hälsa. Förnyade insatser ska genomföras för att vända den negativa trenden. Bland annat ska en utbildningsinsats genomföras för att öka kompetensen hos kökspersonal. Det ska också säkerställas att kontering av livsmedel görs rätt, eftersom det uppmärksammats att det under året kan ha skett felaktiga konteringar vilket resulterat i ett lägre utfall.

Matavfall och övrigt avfall

Inom förvaltningens verksamheter ska matavfallet minska och där det finns möjlighet ska matavfallet samlas in. Genom att minska mängden matsvinn och avfall samt genom att samla in matavfall påverkas miljön i en hållbar riktning. Andelen hämtställen som är anslutna till matavfallsinsamling utgör i nuläget 89 procent av alla fysiskt möjliga hämtställen. Under året har en kartläggning gjorts av samtliga verksamheters möjlighet till matavfallsinsamling. Det pågår en dialog med berörda fastighetsägare där matavfallssortering saknas med avsikt att säkerställa att samtliga verksamheter som berörs av matavfallsobligatoriet förses med nödvändig infrastruktur för insamling av matavfall.

En kartläggning över vilka olika typer av avfall som sorteras i samtliga verksamhetslokaler är genomförd. De verksamheter som saknar sortering har setts över.

Under året har ett antal förskolor genomfört matsvinnsmätningar vid minst två tillfällen för att uppmärksamma mängden slängd mat med målet att minska matsvinnet. Även verksamheter inom äldreomsorgen har genomfört mätningar av matsvinn som ett led i miljö- och klimatarbetet.

Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider

För att följa upp vilken effekt val av livsmedel har på klimatet ska förvaltningen redovisa klimatdata i form av CO₂e per kilo livsmedel. Detta görs med hjälp av systemet ”Hantera livs”. Utfallet för året ligger på 1,7CO₂e per kilo livsmedel vilket är detsamma som föregående år. Stadens strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat är implementerad inom äldreomsorgen och förskolan. Ett arbete har genomförts avseende ökad kunskap med fokus på olika typer av klimatsmart mat, vad som menas med klimatsmart mat samt varför man ska välja klimatsmart mat. Därutöver har verksamheterna fått kunskap om vilka livsmedel som har en negativ klimatpåverkan.

Byggvarubedömning – BVB

Miljöförvaltningens kemikaliecentrum har kallat samtliga stadsdelsförvaltningar till information under hösten avseende BVB. Verksamheten kommer att börja använda verktyget/systemet för BVB från och med 2023. Genom att förvaltningen i sina upphandlingar har en kravspecifikation avseende användning av BVB har entreprenörerna uppfyllt kravet. Vid slutbesiktningarna säkerställs att arbetet har utförts enligt BVB eller jämförbara system och en driftpärm med material- och produktbeskrivningar överlämnas till stadsdelen. Under 2022 genomfördes tre entreprenader vilka inte registrerades i systemet.

Åtgärder för att minska elförbrukningen

Inom förvaltningens verksamheter har medvetenheten ökat om behovet av att minska elförbrukningen. Arbetet med att genomföra energibesparande åtgärder har intensifierats under hösten. Åtgärder som inte har en betydande påverkan på verksamheten har genomförts. Till exempel släcks belysningen i utrymmen där ingen befinner sig och datorer och annan elektronisk utrustning stängs av när den inte används. Julbelysning har satts upp mer sparsamt än tidigare. Kontorslokaler har inte haft någon julbelysning. Möbleringen i lokaler har setts över kring element. Kylar och frysar har kontrollerats så att de har rätt temperatur och översyn har gjorts ute i verksamheterna gällande om antalet kylar i drift kan minskas. Verksamheterna har undvikit att använda tvätt- och diskmaskiner samt torkskåp under höglasttimmar.

Många åtgärder behöver ske i samverkan med fastighetsägare. Det gäller framförallt utbyte av ineffektiva vitvaror och belysning. En dialog förs med de kommunala bolagen SISAB och MICASA.

Jämfört med tidigare år har den köpta energin minskat i förvaltningens verksamheter.

Biologisk mångfald

Ett stort antal åtgärder för att stärka den biologiska mångfalden har genomförts under året. Bland annat har insektshotell, fladdermusholkar och fågelholkar satts upp. Död ved och rishögar lämnas kvar som faunadepåer. Högstubbar och torra solbelysta träd lämnas också kvar i naturmarken. För att gynna pollinatörer och slätteryngade växter drivs stora gräsgräsytor (cirka 365 000 m²) som slätteryngor. Ett arbete med att omvandla lämpliga gräsytor till slätterytor fortgår. Fröblandning för humlor har såtts in på cirka 300 kvadratmeter efter att en skolpaviljong har tagits bort.

För att skydda och bevara befintliga naturliga livsmiljöer för en mångfald av arter har träd återplanterats och ekar samt andra hålträd friställts från konkurrerande växtlighet. Den rödlistade vattensalamandern lever i flera av Brommas groddammar. För att förhindra igenväxning av groddammarna utförs vasslåtter och rensning av kaveldun regelbundet.

Sommarblomsplanteringarna hade i år temat ”Grönsakslandet”. Växtkompositionen bestod av 23 olika blommor och grönsaker för inspiration till vad man kan odla för att både äta och gynna pollinatörer på sin bostadsgård eller i sin trädgård.

Information till brommaborna om biologisk mångfald och om hur förvaltningen jobbar för att stärka den biologiska mångfalden i Brommas grönområden har skett genom annonser i lokaltidningen och via sociala medier.

Agenda 2030

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att människor i Bromma vistas i en hälsosam och hållbar miljö både inne och ute. Olika insatser genomförs för att Stockholm ska vara en hållbar stad med god livsmiljö.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %			100 %	100 %	100 %	2022
  Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling	89 %				90 %	90 %	2022
Analys Enligt den senaste statistiken från Stockholm Vatten och Avfall AB finns det för närvarande 57 möjliga flexplatser med matavfall i Bromma och vid 51 av dessa sker det hämtning. Detta motsvarar 89 procent. Under året har en kartläggning gjorts av samtliga verksamheters möjlighet till matavfallsinsamling. Det pågår en dialog med berörda fastighetsägare där matavfallssortering saknas med avsikt att säkerställa att samtliga verksamheter som berörs av matavfallsobligatoriet förses med nödvändig infrastruktur för matavfallsinsamling.							
  Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	42,94 %			43,91 %	65 %	65 %	2022
Analys En orsak till att utfallet har sjunkit i jämförelse med föregående år är den breda prisuppgång på livsmedel som skett under året. Högre livsmedelspriser innebär en stor utmaning för enheternas möjlighet att hålla budget. Detta kan ha inneburit att dyrare alternativ såsom ekologiska livsmedel har valts bort. Under 2023 är målet att vända den negativa trenden genom bland annat kompetenshöjande insatser. Att livsmedel konteras rätt ska också säkerställas för ett tillförlitligt resultat.							
  Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,7 kg CO2			1,7 kg CO2	1,7 kg CO2	1,70 kg CO2 per kg livsmedel	2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Totalt köpt energi i stadens verksamheter	2,5 GWh				2,6 GWh	1945 GWh	2022
Analys							
<p>Åtgärder som inte har en betydande påverkan på verksamheten har genomförts. Till exempel släcks belysningen i utrymmen där ingen befinner sig och datorer och annan elektronisk utrustning stängs av när den inte används. Julbelysning har satts upp mer sparsamt än tidigare. Kontorslokaler har inte haft någon julbelysning. Möbleringen i lokaler har setts över kring element. Kylar och frysar har kontrollerats så att de har rätt temperatur och översyn har gjorts ute i verksamheterna gällande om antalet kylar i drift kan minskas. Verksamheterna har undvikit att använda tvätt- och diskmaskiner samt torkskåp under höglåstimmor.</p> <p>Många åtgärder behöver ske i samverkan med fastighetsägare. Det gäller framförallt utbyte av ineffektiva vitvaror och belysning. En dialog förs med de kommunala bolagen SISAB och MICASA.</p> <p>Åtgärderna har haft en effekt då den köpta energin har minskat i förvaltningens verksamheter i jämförelse med tidigare år.</p>							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholm Vatten och Avfall AB beskriva och konkretisera samhällsviktig verksamhet vid skyfall	2022-01-01	2022-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med trafiknämnden och stadsdelsnämnder och i samråd med fastighetsnämnden och de fastighetsägande bolagen AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, Micasa Fastigheter i Stockholm AB och SISAB genomföra kompletterande risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) för skyfall inom utpekade riskområden	2022-01-01	2022-12-31	
  Kommunstyrelsen ska tillsammans med trafiknämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur en indikator som mäter hur stor del av stadens växter som är pollinatörsvänliga ska utformas	2022-01-01	2022-12-31	
  Kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden, äldreomsorgen, stadsdelsnämnderna, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB samt Stockholm Vatten och Avfall AB ska fortsätta att arbeta med handlingsplanen för klimatanpassning vid skyfall och värmeböljor	2022-01-01	2022-12-31	
  Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med idrottsnämnden, kyrkogårdsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna utreda förutsättningar att spara vatten vid långvarig värme och torka	2022-01-01	2022-12-31	
  Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samråd med kommunstyrelsen ta fram ett stadsövergripande kommunikationskoncept för ökad matavfallsinsamling i stadens verksamheter i samarbete med stadsdelsnämnderna, Stockholms Stadshus AB, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, utbildningsnämnden, socialnämnden och servicenämnden	2022-01-01	2022-12-31	
  Stockholm Vatten och Avfall AB ska samarbeta med stadsdelsnämnderna för att genomföra en informationskampanj med syfte att öka återvinning och avfallssortering	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: 2.5.1. I Bromma har människor tillgång till parker och grönområden som klarar nya klimatförutsättningar och som bidrar till en biologisk mångfald

 Uppfylls helt

Beskrivning

Hållbara ekosystem och biologisk mångfald är grunden för en hållbar stad med en god livsmiljö. Biologisk mångfald innebär en hög variation både inom och mellan arter och ekosystem. För att uppnå en stor biologisk mångfald i Bromma genomförs en rad olika naturvårdande åtgärder som bland annat utgår från EU:s artskyddsförordning. Exempelvis upprättas skötselplaner för särskilt beaktansvärda områden, åtgärder sker vid groddammar, omklassning sker av grönytor till slåtterängar och död ved lämnas kvar. Omklassning av ytor sker löpande där det behövs. Fler av förvaltningens verksamheter ska bli involverade i arbetet för att värna den biologiska mångfalden i stadsdelsområdet.

Att skapa möjligheter för stadsodlingar är en av flera åtgärder för att öka den biologiska mångfalden. Odlingarna skapar samtidigt ett ökat rekreativvärde för brommaborna.

Staden har tagit fram en övergripande handlingsplan för biologisk mångfald. Implementeringen av handlingsplanens strategier sker genom att miljöförvaltningen tar fram åtgärdsprogram för biologisk mångfald i nära samverkan med berörda förvaltningar. I åtgärdsprogrammen ska strategierna omsättas i praktisk handling.

För att klara nya klimatförutsättningar bevakas bland annat att dagvattenhanteringen är hållbar vid olika nybyggnationer. En ytterligare åtgärd är återplantering av träd vilka bidrar till att kyla ner luften vid värmeböljor. Träd ger också skugga och binder koldioxid.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

3 Hälsa och välbefinnande

6 Rent vatten och sanitet

13 Bekämpa klimatförändringar

15 Ekosystem och biologisk mångfald

Förväntat resultat

Den biologiska mångfalden är stor i stadsdelens parker och grönområden

Fler ytor för blomsterängar inom stadsdelsområdet

Förvaltningen bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal verksamheter/förskolor som parkverksamheten samverkar med i arbetet för biologisk mångfald	5				5		2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Genomföra åtgärder för biologisk mångfald (t.ex. omklassa fler ytor för blomsterängar, låta fallna träd ligga kvar)	2020-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: 2.5.2. I Bromma vistas människor i en hälsosam, klimatsmart och hållbar miljö

 Uppfylls helt

Beskrivning

För att bidra till en hälsosam och hållbar miljö ska verksamheterna minska sin klimatpåverkan. Medarbetarnas miljömedvetenhet ska öka genom dialog, information och aktiviteter. Stadens miljöprogram 2020-2023 kommer att vägleda i förvaltningens arbete för en hållbar utveckling.

Genom att sänka energianvändningen, minska användningen av plast- och engångsmaterial, minska mängden matsvinn och avfall samt genom att samla in matavfall där det är möjligt och genom att öka andelen inköpta ekologiska livsmedel påverkas miljön i en hållbar riktning. Stadens strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat ska följas vid inköp av livsmedel och måltider.

Förskolans utbildning ska utmana och stimulera barnens kunskaper om natur, samhälle och teknik. För att barnen ska ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur de olika val som människor gör kan bidra till en hållbar utveckling, behöver utbildningen präglas av ett hållbart lärande och en positiv framtidstro. Förskolan ska erbjuda en hälsosam miljö fri från farliga kemikalier.

Förvaltningens verksamheter ska bidra till ett bättre resursutnyttjande genom återbruk av möbler och andra inventarier så långt det är möjligt. Möbler och annat som inte längre behövs i verksamheten ska annonseras ut på Stocket återbruk. Vid behov av exempelvis möbler, inventarier, fast inredning, byggmaterial och storköksutrustning ska i första hand Stocket återbruk användas.

Vid ny- och ombyggnationer ställs krav på klimatsmart byggande och energieffektiva lösningar. När egna upphandlingar av entreprenader görs framställs alltid en kravspecifikation avseende användningen av byggvarubedömning (BVB).

Förvaltningen kommer fortsätta arbetet med att genomföra energibesparande åtgärder inom förvaltningens olika verksamheter. Armaturer på parkmark byts succesivt ut till LED-belysning.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

- 3 Hälsa och välbefinnande
- 7 Hållbar energi för alla
- 12 Hållbar konsumtion och produktion
- 13 Bekämpa klimatförändringar

Förväntat resultat

Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel ökar jämfört med föregående år
Matavfall och övrigt avfall ska sorteras och avfallsmängden ska minska jämfört med föregående år

Minskad energiförbrukning jämfört med föregående år

Alla bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system

Medarbetarnas miljömedvetenhet ökar vilket leder till en positiv klimatpåverkan

Återbruk av möbler och annat ökar

Nämnden bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Alla förskolor ska under 2022 mäta matsvinnet två gånger per termin. Mätningen sker under en tvåveckorsperiod	2021-01-01	2022-12-31	
✓	Goda exempel från förskolans och äldreomsorgens köksnätverk ska delas	2022-01-01	2022-12-31	
✓	Insatser ska genomföras för att öka medvetenheten inom förvaltningen om vilka livsmedel som har en negativ klimatpåverkan	2021-01-01	2022-12-31	
✓	Samtliga verksamheter ska finna och genomföra klimatförbättrande åtgärder inom den egna verksamheten. I verksamheternas T2:or ska alla klimatförbättrande åtgärder som har genomförts och planeras redovisas. Utifrån redovisningarna utses årets klimatsmarta verksamhet i Bromma.	2020-01-01	2022-12-31	
✓	Stadens strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat ska fortsatt implementeras	2020-01-01	2022-12-31	

KF:s inriktningsmål: 3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Förvaltningen bedömer att nämnden bidrar till att inriktningsmålet kommer att uppfyllas. Bedömningen grundas på att de två mål för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet har uppfyllts.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 3.1 *Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser*, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts.

Nämndens resultat för 2022 efter resultatöverföringar uppgår till 1 627,8 miljoner kronor och budgeten för 2022 uppgår till 1 670,2 miljoner kronor. Resultatet ligger 42,4 miljoner kronor över budgeten som därmed är i balans.

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom

att ha rättvisande räkenskaper och genom att ett jämställdhetsperspektiv finns med i både beslut och genomförande.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 3.2 Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts.

Förvaltningens medarbetare är nyckeln till god kvalitet och en effektiv verksamhet inom alla verksamhetsområden. Genom den årliga medarbetarenkäten får förvaltningen underlag att arbeta vidare med för att utveckla verksamheten. Årets enkät visar ett något lägre resultat för AMI jämfört med föregående år.

Under året har ledarskapet varit i fokus, bland annat genom implementeringen av stadens nya chefsprofil kopplat till det nya kvalitetsprogrammet. Implementeringen av kvalitetsprogrammet fortsätter under 2023.

Kompetensförsörjningen är en utmaning. Samverkan med högskolor och andra lärosäten har fortsatt under året. Mottagandet av studenter är en betydelsefull rekryteringsgrund.

För att säkerställa en god arbetsmiljö som främjar hälsa och förebygger sjukfrånvaro arbetar verksamheterna systematiskt med arbetsmiljöarbetet utifrån varje verksamhets särskilda behov. Inom delar av organisationen har arbetsmiljön påverkats negativt av pandemin. Bland annat genom den höga sjukfrånvaron och avsaknaden av det nära ledarskapet. För att stärka stödet till cheferna har en extra resurs anställts i form av en HR-konsult med fokus på arbetslivsinriktad rehabilitering.

Sjukfrånvaron har under året gradvis minskat för varje månad. Arbetet med tidiga insatser, regelbundna uppföljningar och hälsofrämjande arbete fortsätter.

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att integrera jämställdhetsarbetet i det ordinarie arbetet med målet att vara en attraktiv arbetsgivare där chefer och medarbetare använder resurser innovativt, effektivt och jämställt.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att årsmålen för tre av fyra indikatorer har uppnåtts helt och årsmålet för en indikator har uppnåtts delvis. Underliggande nämndmål bedöms ha uppfyllts och nämndens aktiviteter har genomförts.

Budget i balans

Nämndens resultat för 2022 efter resultatöverföringar uppgår till 1 627,8 miljoner kronor och budgeten för 2022 uppgår till 1 670,2 miljoner kronor. Resultatet ligger 42,4 miljoner kronor över budgeten som därmed är i balans.

Agenda 2030

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att ha rättvisande räkenskaper.

Jämställdhet

I arbetet med en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser behöver ett jämställdhetsperspektiv finnas med i både beslut och genomförande. För att följa vart resurserna går och vilken effekt de får för brommaborna är resultatet för flertalet indikatorer könsuppdelade. Den könsuppdelade statistiken har möjliggjort analyser av hur resurserna har använts och dess effekter. Olikheter mellan könen uppmärksammas och analyser av resultaten genomförs för att utröna om skillnaderna är relevanta eller om åtgärder behöver genomföras för en jämnare resursfördelning.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	97,5 %			98,2 %	100 %	100 %	VB 2022
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	97,5 %			97,3 %	100 %	100 %	VB 2022
  Nämndens prognossäkerhet T2	-1 %			-1 %	+/- 1 %	+/- 1 %	2022

Nämndmål: 3.1.1 Brommas verksamheter har en budget i balans

 Uppfylls helt

Beskrivning

Driftbudgeten för Brommas stadsdelsnämnd är 1 655,5 miljoner kronor. Investeringsbudgeten är 23,9 miljoner kronor. Utgångspunkten för fördelningen av budgeten har varit att följa kommunfullmäktiges tre inriktningsmål och att utifrån givna budgetramar uppnå högsta möjliga kvalitet i verksamheten.

Verksamheterna ska bedrivas inom beslutad budget samtidigt som måluppfyllelsen ska vara hög. Detta är en förutsättning för ekonomisk hållbarhet och en nämndbudget i balans samt för att KF:s inriktningsmål ska uppfyllas. Genom att använda tilldelade medel på ett resurseffektivt sätt säkerställs att en hög servicenivå till brukarna uppnås. En tydlig ekonomistyrning och säkerhet i prognoser är en förutsättning för att skapa och behålla stabilitet i verksamheten. Enheterna följer regelbundet upp ekonomin genom kontakter mellan enhetschef, avdelningschef och controller inför månads- och tertialrapporter. Vid prognostiserade underskott ska handlingsplaner upprättas och följas. Åtgärderna i handlingsplanerna stäms av månatligen i samband med budgetuppföljningen.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

Delmål 16.5 Bekämpa korruption och mutor

Förväntat resultat

Brommas enheter har en budget i balans, rättvisande räkenskaper, hög budgetföljsamhet och hög prognossäkerhet samt en hög måluppfyllnad.

Nämnden bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Prognostiserar en budget i balans	Ja			Ja	Ja		Okt 2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningens samtliga verksamheter ska arbeta för att stävja fusk, oegentligheter och organiserad brottslighet genom att identifiera risker i den egna verksamheten.	2021-01-01	2022-12-31	
 Vid befarat underskott upprättas en handlingsplan	2019-01-01	2022-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för fem av nio underliggande indikatorer har uppnåtts helt och fyra har delvis uppnåtts. Det underliggande nämndmålet bedöms ha uppfyllts helt. KF:s och nämndens aktiviteter har genomförts under året.

AMI

Genom den årliga medarbetarenkäten får förvaltningen ett underlag att arbeta vidare med för att utveckla verksamheten. I enkäten finns nio frågor som tillsammans bildar ett totalindex för AMI, samt tre delindex; Motivation, Ledarskap och Styrning. I årets medarbetarenkät har Brommas resultat sjunkit från 80 till 79 jämfört med 2021. Resultatet uppdelat på kön visar att männen resultat har försämrats inom alla tre delindex och för kvinnorna är det en minskning för delindex ledarskap. En djupare analys av resultatet kommer att genomföras, dels förvaltningsövergripande dels inom respektive enhet.

Ett stort fokus behöver fortsatt läggas på ledarskapet för att skapa förutsättningar för att ytterligare höja motivation och engagemang hos medarbetarna

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning är en fortsatt stor utmaning. Cheferna behöver ökad kunskap i kompetensbaserad rekrytering. Nya chefer får kunskapen via förvaltningens basutbildning för chefer. Basutbildningen har genomförts vid ett flertal tillfällen under året, sammanlagt har 16

chefer har deltagit. Erfarna chefer kommer att erbjudas en fördjupningsutbildning om bland annat rekrytering under våren 2023.

Mottagandet av studenter utgör en betydelsefull rekryteringsgrund vilket gör att förvaltningens samverkan med högskolor och andra lärosäten är av stor vikt.

Arbetet med att implementera den nya chefsprofilen har genomförts jämsides med implementering av stadens nya kvalitetsprogram.

Ledarskapet ska vara präglad av kommunikation, tillit och mod för ett aktivt förändringsarbete. Under året har cheferna omsatt den kunskap som erhållits genom utbildningen i förändringsledning som genomfördes under 2021 med koppling till både chefsprofil och kvalitetsprogram. I förvaltningens basutbildning för nya chefer har ett block lagts till som handlar om att vara chef och ledare. I utbildningen betonas särskilt stadens nya chefsprofil.

Arbetet fortgår med genomförandet av handlingsplanen för socialsekreterare och biståndshandläggares arbetssituation och handlingsplanen för barnskötare och förskollärares arbetssituation.

Kvalitets- och Innovationsarbete

Arbetet med att implementera stadens nya kvalitetsprogram har fortsatt under perioden. På chefsforum har kvalitetsprogrammet tillsammans med den nya chefsprofilen utgjort tema för årets samtliga möten. På chefsforum i juni genomfördes en workshop på temat innovation kopplat till stockholmarnas fokus. Implementeringen av chefsprofilen med ledarskapsmodellen ”Full Range Leadership Model” skapar förståelse för hur ledarskapet påverkar kvalitets- och innovationsarbetet.

I år har en enhet deltagit i stadens Kvalitetsutmärkelse. Deltagandet är ett sätt att få hjälp att utveckla sin verksamhet för att bli ännu bättre. Deltagandet skapar också engagemang bland medarbetarna.

I kvalitets- och innovationsarbetet är samarbetet med högskolor och universitet av stor vikt. I arbetet med att utveckla Brommaplans attraktivitet har tre studenter från Stockholms universitet anlitats. Projektet startade i januari och har pågått under hela året. Projektet har resulterat i att Brommaplan levde upp under sommaren genom ”Vardagsrummet”. Ett vardagsrum skapades på torget där människor kunde stanna upp och mötas. En mängd olika aktiviteter och kulturevenemang erbjöds. Projektet genomfördes tillsammans med sommarlovsjobbade ungdomar. Även under höst- och jullov har ”Vardagsrummet på Brommaplan” erbjudit aktiviteter och kulturevenemang.

Marknadsdialog och systematisk uppföljning av avtal

Det totala antalet upphandlade avtal i år med ett kontraktsvärde över 2 miljoner kronor är tre stycken. Marknadsdialog har genomförts vid samtliga upphandlingar. Två av dessa avtal är samordnade med andra stadsdelsförvaltningar och ett är ett lokalt avtal. En plan för systematisk uppföljning tas fram för varje upphandlingar.

Externa konsulter

Andel personalkostnader för externa konsulter inom socialtjänstens samtliga myndighetsutövande verksamheter är 2,99 procent av den totala personalkostnaden för myndighetsutövning. Det är en betydande minskning jämfört med föregående år, men även jämfört med utfallet tertial 2. Under inledningen av året var det en oväntat hög personalomsättning samtidigt som det var svårt att rekrytera biståndsbedömare till äldreomsorgen. Det innebär att konsulter anställdes för att säkra handläggningen. Verksamheternas medvetna arbete för att minska kostnaderna för externa konsulter har gett resultat.

Index Bra arbetsgivare

Index Bra arbetsgivare består av tre delindex; Jämställdhet, Attraktiv arbetsgivare och Rekommendera arbetsplats. Värdet på index Bra arbetsgivare ligger kvar på samma nivå som föregående år efter att ha minskat under ett antal år.

Det är framförallt delindex Jämställdhet som har påverkat resultatet. I detta delindex finns skillnaden mellan män och kvinnor beträffande heltid, långtidssjukfrånvaro och karriärmöjligheter/chefskap. Årets mätning visar en liten skillnad mellan män och kvinnor gällande heltid, att män har lägre långtidssjukfrånvaro och att kvinnor har större möjlighet till chefskap. Andelen kvinnor som var chefer vid mättillfället var högre än andelen kvinnor som var anställda vilket ger ett lågt delindex för jämställdhet. Förvaltningen behöver framförallt rekrytera fler män till chefsposter för att få ett högre resultat på delindex Jämställdhet.

God och hälsosam arbetsmiljö - Systematiskt arbetsmiljöarbete

Förvaltningen fortsätter utveckla och förbättra sitt förebyggande och hälsofrämjande arbetsmiljöarbete för att verka för ett långt och hållbart arbetsliv. För att säkerställa en god arbetsmiljö som främjar hälsa och förebygger sjukfrånvaro arbetar verksamheterna systematiskt med arbetsmiljöarbetet utifrån varje verksamhets särskilda behov. Inom delar av organisationen har arbetsmiljön påverkats negativt av pandemin. Bland annat genom den höga sjukfrånvaron och avsaknaden av det nära ledarskapet.

För att stärka stödet till cheferna i individärenden har en extra resurs i form av en HR-konsult med fokus på arbetslivsinriktad rehabilitering anställts under ett år. Stödet till cheferna genom hela rehabiliteringsprocessen och det förebyggande arbetet har prioriterats. uppdraget varar till och med 30 april 2023.

För att utveckla samverkan och APT har en ny lokal samverkansöverenskommelse mellan arbetsgivaren och de fackliga organisationerna upprättats. En plan för partsgemensam implementering av överenskommelsen har tagits fram. Tre workshops har genomförts under året, sammanlagt har 47 chefer deltagit.

Den partsgemensamma utbildningen i systematiskt arbetsmiljöarbete, via SuntArbetsliv, för chefer och skyddsombud påbörjades under september månad med två grupper av chefer och skyddsombud som går parallellt med varandra. Utbildningen pågår fram till februari och mars 2023. Totalt deltar 56 chefer och skyddsombud i utbildningen.

Under januari genomfördes två utbildningsdagar (halvdagar) kring föreskriften organisatorisk

- och social arbetsmiljö (OSA). Totalt deltog 27 chefer i utbildningen.

Cheferna i förvaltningen har under hösten besvarat en enkät om chefs arbetsmiljö. Enkäten utgår till stor del utifrån föreskriften om organisatorisk och social arbetsmiljö. Resultatet av enkäten kommer bland annat att följas upp på chefsforum under 2023.

Arbetet med att sänka förvaltningens sjukfrånvaro har intensifieras under hösten. Dels genom stöd till cheferna genom hela rehabiliteringsprocessen och dels genom det förebyggande arbetet med särskild uppmärksamhet på korttidsjukfrånvaron och det systematiska arbetsmiljöarbetet. Mer fokus har också varit att lyfta fram friskfaktorer i det förebyggande arbetet. En viktig del i frisknärvaron är att medarbetare ska känna sig sedda och bekräftade och få en insikt i att de själva kan påverka sitt arbetsliv. Möjligheten till ett utvecklingsprogram i aktivt medarbetarskap ska därför ses över. Detta för att stärka medarbetare både individuellt och i grupp för att nå uppsatta mål på ett sätt som främjar ett sunt, stimulerande och hållbart arbetsliv.

Sjukfrånvaro

Statistiken visar att sjukfrånvaron är fortsatt hög men att det har skett en gradvis minskning. Det rullande tolv månads genomsnittet för sjukfrånvaron per januari var 10,4 procent, per juli 9,9 och per november 9,6 procent. Trenden förväntas fortsätta under förutsättning att smittspridningen av covid-19, säsongsinfluensan och RS inte eskalerar.

Arbetet med tidiga insatser, regelbundna uppföljningar och hälsofrämjande har fortsatt under hela året. Lättillgänglig sjukfrånvarostatistik ska utvecklas och tillhandahållas till cheferna i vilken de enkelt kan följa upp och analysera kort- och långtidssjukfrånvaron avdelningsvis.

Arbetet med tidiga insatser, regelbundna uppföljningar och hälsofrämjande har fortsatt under hela året. Lättillgänglig sjukfrånvarostatistik ska utvecklas och tillhandahållas till cheferna i vilken de enkelt kan följa upp och analysera kort- och långtidssjukfrånvaron avdelningsvis.

Internationalisering och internationella relationer

Genom erfarenhetsutbyte med andra länder utvecklas verksamheterna. Erfarenhetsutbyte sker framförallt genom studiebesök från andra länder i den egna verksamheten och genom studiebesök i verksamheter i andra länder. Förvaltningen har under året haft besök från Frankrike och från Japan. En grupp från Frankrike besökte den teckenspråkiga verksamheten Nyängen och förskolan har haft besök av en professor från Japan för att studera svensk förskola i en jämförelse med villkoren i Japan som en del i ett forskningsprojekt.

Förvaltningens relationsvårdsteam har varit på en nordisk konferens i Oslo om "Alternativ till våld" (ATV).

Agenda 2030

Förvaltningen har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att vara en attraktiv arbetsgivare där chefer och medarbetare använder resurser innovativt, effektivt och jämställt.

Jämställdhet

Förvaltningens samtliga verksamheter strävar efter att integrera jämställdhetsarbetet i det

ordinarie arbetet. Alla tjänsteutlåtanden som upprättats innehåller en jämställdhetsanalys där det varit relevant. Jämställdhetsanalyser i tjänsteutlåtanden är en del i arbetet med att integrera jämställdhetsarbetet i den ordinarie verksamheten vilket bidrar till att införliva ett jämställdhetsperspektiv i beredningen av beslutsunderlag.

Förvaltningen behöver rekrytera fler män till chefsposter för att få ett högre resultat på delindex Jämställdhet. Arbetet med heltid som norm har lett till att skillnaden mellan kvinnor och män är låg gällande heltidsanställning. Kvinnors långtidssjukfrånvaro är högre än mäns både i Bromma och i övriga samhället. Orsakerna till denna skillnad är svår att analysera då sjukfrånvaro kan bero på många olika faktorer, både kända och okända.

Arbetet med att implementera aktiva åtgärder utifrån Diskrimineringslagen pågår.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex 	79	78	80	80	82	83	2022
Analys Delindex för ledarskap och motivation har sjunkit jämfört med föregående år. Motivationen hos de yngre medarbetarna 18-24 år har dock ökat jämfört med 2021. Det är åldersgruppen från 45 år som upplever en sämre motivation i arbetet. Resultatet uppdelat på kön visar att männens resultat har försämrats inom alla tre delindex och för kvinnorna är det en minskning för delindex ledarskap. En djupare analys av resultatet kommer att genomföras, dels förvaltningsövergripande dels inom respektive enhet. Staden totalt har AMI 80 som är detsamma som föregående år. Jämfört med övriga stadsdelsnämnder ligger resultatet för Bromma bland de lägre.							
  Andel av personalkostnader inom socialtjänstens myndighetsutövning som är för externa konsulter	3 %			4,3 %	3 %	Tas fram av nämnd	VB 2022
  Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	100 %			100 %	100 %	93 %	2022
  Andel upphandlingar där marknadsdialog har genomförts	100 %			100 %	85 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	2022
  Index Bra arbetsgivare	74			74	82	84	2022
Analys Utfallet är detsamma som föregående års mätning. Det är framförallt delindex Jämställdhet som har påverkat resultatet. Det är en fortsatt utmaning att rekrytera fler män till chefspositioner. Andelen kvinnor som var chefer vid mättillfället var högre än andelen kvinnor som var anställda vilket ger ett lågt delindex för jämställdhet.							
  Sjukfrånvaro 	9,6 %	7 %	10,1 %	10,1 %	9,5 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2022
Analys Sjukfrånvaron redovisas som rullande tolv månads genomsnitt per november. Sjukfrånvaron har varit fortsatt hög under året, framförallt inom utförarverksamheterna. Det har dock skett en successiv minskning av sjukfrånvaron månad för månad under året.							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Sjukfrånvaro dag 1-14 	3,52 %	3,25 %	3,53 %	3,4 %	3,2 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2022
Analys Sjukfrånvaron redovisas som rullande tolvårsmedel per november. Statistiken för november visar att sjukfrånvaron denna månad var 4,02 procent, vilket bröt den positiva trenden med en successivt minskad korttidssjukfrånvaro under året. Sjukfrånvaron i november ska jämföras med oktober då den låg på 3,15 procent. Under november och december har korttidssjukfrånvaron varit hög bland annat på grund av covid-19, säsongsinfluensan och RSA.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska medverka i kommunstyrelsens och servicenämndens pilotprojekt för effektiva arbetssätt vid webbpublicering på hemsidor i syfte att säkerställa kvaliteten och efterlevnad av lagkrav gällande tillgänglighet och personuppgifter samt effektivisera stadens kommunikationsarbete	2022-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra en inventering av kompetensutvecklingsbehov i öppna förskolan	2022-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna analysera stadsdelsnämndernas kompetensutvecklingsbehov och samordna kompetensutvecklingen för personal i förskolan	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: 3.2.1. Bromma är en attraktiv arbetsgivare där chefer och medarbetare använder resurser innovativt, effektivt och jämställt till största nytta för brommaborna

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningens medarbetare är nyckeln till god kvalitet inom alla verksamhetsområden. Förvaltningen ska stödja ett hållbart arbetsliv och medarbetarnas kompetens ska tillvaratas genom en lärande kultur i ett öppet klimat präglad av tillit. Förvaltningens chefer ska stödja medarbetare att aktivt arbeta för att utveckla och omsätta idéer och förslag i konkreta verksamhetsförbättringar som kommer brommaborna till del. Alla medarbetare ska känna till de mål och resultat som ska nås. Detta kräver en hög grad av delaktighet, engagemang och eget aktivt ansvarstagande av samtliga medarbetare. Engagemang och aktivt medskapande leder till en resurseffektivare och positivare förvaltning.

Nya medarbetare ska få en bra introduktion som leder till att de känner sig välkomna och snabbt kommer in i arbetet. Introduktionen sker på tre nivåer; stadsövergripande, förvaltningsövergripande och verksamhetsspecifikt.

Allt arbete ska ta avstamp i vetenskap och beprövad erfarenhet. Samarbetet med högskolor och universitet i regionen är av stor vikt. Kopplingen mellan verksamhet, praktik, utbildning och forskning kvalitetsutvecklar verksamheterna och ökar intresset för att arbeta inom

samtliga verksamhetsområden.

Förvaltningen fortsätter utveckla och förbättra sitt förebyggande och hälsofrämjande arbetsmiljöarbete för att verka för ett långt och hållbart arbetsliv. Arbetsmiljön ska vara god och hälsosam. I förvaltningen råder nolltolerans mot diskriminering, kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier. Arbetet med att förebygga otillåten påverkan och hot, våld och trakasserier mot anställda sker inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Medarbetare som utsätts för hot, våld och trakasserier ska få det stöd som behövs. Det systematiska arbetsmiljöarbetet utvecklas ständigt med fokus på organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA). Stadsdelen fortsätter sin satsning på en partsgemensam arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud via SuntArbetsliv.

För att öka hälsan hos medarbetare arbetar förvaltningens chefer aktivt med rehabilitering och förebyggande åtgärder. Förvaltningen arbetar med aktiva insatser vid korttidsfrånvaro för att förhindra att fler hamnar i långtidssjukskrivningar.

Genomförandet av förskolans- respektive socialtjänstens handlingsplaner för att förbättra arbetssituationen för barnskötare och förskollärare, och biståndshandläggare och socialsekreterare fortsätter. För att stärka kompetensen inom förvaltningens verksamheter uppmuntras medarbetare att genomföra utbildningar som anordnas av både staden och förvaltningen.

Chefer ska leda i enlighet med stadens chefsprofil som ska implementeras under 2022. Ledarskapet ska vara präglad av kommunikation, tillit och mod för ett aktivt förändringsarbete i en öppen och tillåtande kultur samtidigt som utmanande situationer ska kunna hanteras. Medarbetare ska uppmuntras att testa nya arbetssätt i samverkan med andra verksamheter inom förvaltningen. Chefer ska omsätta den kompetens som getts i den förvaltningsövergripande utbildningen i förändringsledning.

Förvaltningen arbetar med kompetensbaserad rekrytering och säkerställer att chefer har god kunskap genom rekryteringsprocessen, genom att erbjuda utbildning. Utbildningen är även öppen för erfarna chefer som behöver uppdatera sina kunskaper.

För att klara välfärdens rekryteringsutmaningar behöver medarbetare kunna erbjudas heltidsarbete som norm. Samtliga avdelningar har en långsiktig planering för att behålla, utveckla samt attrahera och rekrytera medarbetare med rätt kompetens för både nutid och framtid. En sammanhållen lönebildning är central för att undvika löneglidning, uppnå tydlighet och stabilitet samt för att stärka förmågan att behålla, attrahera, rekrytera och utveckla önskvärd kompetens.

Digital teknik används alltmer inom förskolans, äldreomsorgens och socialtjänstens verksamheter i arbetet med barn och brukare samt i den interna och externa kommunikationen. Den digitala kompetensen ska stärkas inom förvaltningens verksamheter. En kartläggning av den digitala kompetensen inom förvaltningen ska genomföras för att

identifiera behovet av olika kompetenshöjande insatser.

Förvaltningens verksamheter arbetar för att öka jämställdheten mellan kvinnor och män, flickor och pojkar. Jämställdhetsarbetet ska integreras i den ordinarie verksamheten. Så långt det är möjligt är förvaltningens statistik könsuppdelad för att könsskillnader ska synliggöras och analyseras. Alla tjänsteutlåtanden där det är relevant innehåller en jämställdhetsanalys vilket bidrar till att införliva ett jämställdhetsperspektiv i beredningen av beslutsunderlag.

Förhållningssätten i stadens nya kvalitetsprogram; stockholmarnas fokus, helhetssyn, hållbarhet, handlingsutrymme, lärande och öppenhet ska genomsyra allt arbete i organisationen. Chefer och medarbetare ska uppmuntras till innovation och att arbeta systematiskt med att sprida och ta till sig goda exempel på effektiva arbetssätt som bidrar till att lösa nuvarande och framtida utmaningar på ett hållbart sätt - ekonomiskt, socialt och miljömässigt. Som ett led i kvalitetsarbetet uppmuntras fler verksamheter att delta i stadens kvalitetsutmärkelse.

Förvaltningen ser kontinuerligt över organisation, arbetsformer och lokalanvändandet för att ha en effektiv verksamhet. Under året ska till exempel ett nytt schema- och bemanningssystem införas inom alla utförarverksamheter och förvaltningens anhörigstöd ska ses över och utvecklas. Digitala möten och webbutbildningar ska underlättas och uppmuntras. Förvaltningen ska vara restriktiv i användandet av konsulttjänster. Konsulter ska endast användas när det är det mest kostnadseffektiva alternativet. Förvaltningen ska ha en samordnad, kostnadseffektiv och ändamålsenlig lokalanvändning för att kunna lösgöra lokaler för annan användning eller avveckling. Lokalfrågan följs fortlöpande upp.

För att bedriva en kostnadseffektiv personlig assistans i egen regi med fortsatt hög kvalitet behöver verksamheten vara betydligt större än den är idag. Detta gäller även för personlig assistans i flera stadsdelsförvaltningar. Bromma stadsdelsförvaltning har därför fått i uppdrag att undersöka möjligheten att driva en gemensam personlig assistans för Kungsholmen, Norrmalm, Östermalm, Södermalm, Hässelby-Vällingby och Bromma.

Nämndens pensionärsråd efterfrågar tillgängliga möteslokaler för frivilligorganisationer och andra föreningar. Förvaltningen ska se över möjligheten att tillgängliggöra lokaler dagtid. Dels möjligheten i egna lokaler, dels möjligheten i lokaler som andra förvaltningar råder över. Arbetet ska göras tillsammans med berörda förvaltningar.

Förvaltningen har upprättat en plan för den systematiska uppföljningen av upphandlade avtal. Den systematiska uppföljningen säkerställer att resurser används effektivt. Vid upphandlingar genomförs någon form av marknaddialog. Marknaddialogen ska vara en del av behovs- och marknadsanalysen och möjliggöra insamlandet av information inför den kommande upphandlingen.

För att alla medarbetare i sitt dagliga arbete ska bidra till ett säkert Stockholm behövs kunskap om informationssäkerhet, det vill säga kunskap om hur den information som hanteras i det

dagliga arbetet ska skyddas. Förvaltningen ska säkerställa att all hantering av personuppgifter och annan information sker i enlighet med lagstiftning och riktlinjer.

Nämndens arbete bidrar till genomförandet av följande mål i Agenda 2030:

3 Hälsa och välbefinnande

5 Jämställdhet

8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

10 Minskad ojämlikhet

16 Fredliga och inkluderande samhällen

Förväntat resultat

Ökat AMI jämfört med föregående år.

Medarbetare upplever att arbetet känns meningsfullt.

Medarbetare är insatta i arbetsplatsens mål.

Ökat index Bra arbetsgivare jämfört med föregående år.

Alla upphandlade avtal följs upp systematiskt.

Minskad kostnad för konsulter jämfört med föregående år.

Verksamheterna har en god och hälsosam arbetsmiljö som är fri från diskriminering.

Minskad sjukfrånvaro jämfört med tidigare år.

Medarbetare med ofrivilligt deltidsarbete minskar.

Minskad löneglidning.

Samverkan inom förvaltningen är stor.

Chefer inom alla verksamhetsområden upplever att förutsättningarna för ett modernt och hållbart ledarskap är bra.

Ett flertal förändringsprojekt genomförs i samverkan mellan avdelningarna

Nämnden bidrar till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel medarbetare som upplever att arbetet känns meningsfullt	87 %				86 %		2022
 Andel medarbetare som är insatta i arbetsplatsens mål	88 %				88 %		2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbetet med handlingsplanen för socialsekreterares och biståndshandläggares arbetssituation och handlingsplanen för barnskötare och förskollärares arbetssituation ska fortsätta.	2020-01-01	2022-12-31	
 Förvaltningen ska arbeta tillsammans med andra förvaltningar i staden för att tillgängliggöra lokaler dagtid för frivilligorganisationer	2022-01-01	2022-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förvaltningen ska genomföra en översyn av nämndens informationsklassning enligt kraven i riktlinjer för informationssäkerhet	2021-01-01	2022-12-31	
✓	Förvaltningen ska genomföra en översyn av nämndens registerförteckningar enligt krav i dataskyddsförordningen	2021-01-01	2022-12-31	
✓	Kompetenshögjande åtgärder ska genomföras för att öka användningen av digitala verktyg inom förvaltningens verksamheter.	2022-01-01	2022-12-31	
✓	Stadens nya chefsprofil ska implementeras 2022	2022-01-01	2022-12-31	
✓	Stadens nya kvalitetsprogram ska implementeras i samtliga verksamheter 2022	2022-01-01	2022-12-31	
✓	Under 2022 ska varje avdelning starta ett medarbetardrivet förändrings-/innovationsprojekt tillsammans med annan avdelning – ett projekt med fokus på förbättringar för brommaborna. Minst ett projekt per avdelning.	2022-01-01	2022-12-31	
✓	Äldreomsorg och socialtjänst ska gemensamt se över anhörigstödet utbud för att säkerställa att samtliga målgrupper i det reviderade programmet Program för stöd till anhöriga 2021-2024 omfattas	2022-01-01	2022-12-31	

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Nämnden redovisar en positiv avvikelse efter resultatdispositioner för verksamhetsåret 2022.

Nämnden erhöll i kommunfullmäktiges ursprungliga budget för 2022 en ram som uppgick till 1 655,5 miljoner kronor netto. I samband med avstämningsärenden har kommunstyrelsen tillfört nämnden ytterligare 14,7 miljoner kronor netto som budgetjusteringar. Nämnden har erhållit 11,6 miljoner kronor i budget för prestationsförändring avseende funktionshinderomsorg. Nämnden återredovisar även 21,4 miljoner kronor netto som prestationsförändring avseende förskoleverksamhet. Slutlig budget för 2022 uppgår till 1 670,2 miljoner kronor.

Mnkr	Budget 2022	Bokslut 2022	Avvikelse 2022	Bokslut 2021	Avvikelse 2021
Anslag för nämndens verksamhet (netto)	1 670,2	1 628,0	42,2	1 560,7	42,8
Kostnader (+)	2 003,7	2 035,6	-31,9	1 967,7	21,3
Intäkter (-)	-333,5	-407,5	74,0	-407,0	21,5
Avvikelse före resultatdispositioner			42,2		42,8
Resultatenheterna överskott från 2021 (+)			77,9		64,1
Resultatenheterna överskott till 2023 (-)			-77,6		-77,9
Avvikelse efter resultatdispositioner			42,4		29,0

Nämnden redovisar år 2022 ett överskott om 42,4 miljoner kronor efter resultatdispositioner. Resultatenheterna minskar under år 2022 med 0,3 miljoner kronor. Detta innebär en total resultatfond med 77,6 miljoner kronor till år 2023.

Mnkr	Budget (kostnader +)	Budget (intäkter -)	Budget (netto)	Bokslut före resultat-överföringar	Bokslut efter resultat-överföringar	Avvikelse 2022 efter resultat-överföringar	Avvikelse 2021 efter resultat-överföringar
Nämnd och administration	45,3	0,0	45,3	45,9	45,9	-0,6	-3,6
Individ- och familjeomsorg	174,7	-39,0	135,7	142,9	143,1	-7,4	6,6
<i>varav barn och ungdom</i>	72,5	-1,0	71,5	78,0	78,0	-6,5	1,2
<i>varav vuxen</i>	28,2	-1,0	27,2	25,1	25,1	2,1	0,4
<i>varav socialpsykiatri</i>	37,0	0,0	37,0	36,8	37,0	0,0	-3,3
<i>varav nyanlända</i>	0,0	0,0	0,0	-9,7	-9,7	9,7	8,4
Stadsmiljöverksamhet	30,2	0,0	30,2	33,5	33,5	-3,3	-1,1
avskrivningar	11,7	0,0	11,7	9,6	9,6	2,1	2,0
internräntor	0,5	0,0	0,5	0,6	0,6	-0,1	-0,1
Förskoleverksamhet	416,7	-34,5	382,2	382,7	382,4	-0,2	-8,2
Äldreomsorg	899,2	-229,6	669,6	647,6	645,5	24,1	9,9
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	337,9	-27,8	310,1	295,7	297,6	12,5	4,0
Barn, kultur och fritid	15,5	0,0	15,5	15,5	15,5	0,0	0,0
Arbetsmarknadsåtgärder	9,6	-1,2	8,4	5,0	5,0	3,4	0,7
Ekonomiskt bistånd	56,3	-1,4	54,9	49,3	49,3	5,6	2,6
<i>varav handläggare</i>	8,9	0,0	8,9	10,6	10,6		1,2
Övrig verksamhet	6,1	0,0	6,1	0,0	0,0	6,1	16,2
Totalt	2 003,7	-333,5	1 670,2	1 628,0	1 627,8	42,4	29,0

Nämnden redovisar en positiv avvikelse med 42,4 miljoner kronor för 2022. Även under 2021 hade nämnden ett positiv resultat med 29,0 miljoner kronor.

Återgången till normala volymer i verksamheten från pandemin har varit bidragande till osäkerhet kring utfallet. Inom äldreomsorgen har förväntat antal beställda timmar inte ökat i förväntad takt vilket gjort att medel inte har behövt betalas ut i förväntad omfattning. Antal boenden har till och med minskat. Vidare har hemtjänst och vård- och omsorgboende arbetat aktivt med att effektivisera verksamheten och uppnått positiva resultat.

Pandemisituationen har varit begränsad under året och ersättning för sjuklöner har utgått

under årets första kvartal med 10,1 miljoner kronor.

Inför året har förvaltningen haft en central buffert med 16,2 miljoner kronor, av dessa budgetmedel har 10,1 miljoner kronor omfördelats för att användas inom verksamheterna.

Nämnd och administration

Verksamhetsområdet nämnd och administration redovisar en negativ avvikelse med 0,6 miljoner kronor. Främst kopplat till utrustning av nya förvaltningslokaler som stod färdiga 2021.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertial 1, tertial 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertial 1	Tertial 2	Bokslut
0,0	0,0	-0,6

Socialtjänst och fritid

Socialtjänst och fritid som inkluderar verksamhetsområden för individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri och flykting, verksamhetsområden för stöd och service till personer med funktionsnedsättning, verksamhetsområden för barn, kultur och fritid, verksamhetsområde för arbetsmarknadsåtgärder samt verksamhetsområden för ekonomiskt bistånd redovisar ett överskott på 14,2 miljoner kronor efter fondavsättningar vilket motsvarar en ökning med 0,3 miljoner kronor jämfört utfall 2021. Dessa verksamheter har stött på en del utmaningar under perioden i form av ökade placeringskostnader, ökade kostnader för persontransporter inom daglig verksamhet där behov och efterfrågan ökade mer än det normala före pandemi. Samtidigt har den höga inflationens effekt inte varit lika befarat vilket i sig utgör en osäkerhet för avdelningen inför 2023.

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri och flykting

Verksamhetsområdet individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri och flykting redovisar ett underskott med 7,4 miljoner kronor efter resultatdispositioner.

Den största förändringen i redovisat resultat jämfört med prognoser i tertial 1 och 2 avser en ökning av placeringar i jourhem inklusive institutionsanknutna jourhem, familjehem och öppenvård där den dyraste placeringen under perioden kostade strax under 4,0 miljoner kronor. Samtidigt som kostnaderna för institutionsplaceringar inom både verksamhetsområden för vuxna och socialpsykiatri också ökade mer än prognosticerat. Det har skett ett successivt ökat behov av LVM-vård under 2022. Kostnaden för institutionsvård för vuxna uppgick till 9,7 miljoner kronor, vilket är en ökning motsvarande 2,7 miljoner kronor jämfört med 2021. Totalt sett är utfallet avseende år 2022 3,3 miljoner kronor högre än utfallet år 2021.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertial 1, tertial 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertial 1	Tertial 2	Bokslut
-4,5	-4,0	-7,4

Ledning

Avdelningsledningen redovisar en budget i balans vilket är i linje med prognosen vid tertialrapport 1 och 2.

Beställar- och utförarverksamheterna

Verksamhetsområdet för barn- och ungdomsenheten inklusive ensamkommande barn och unga (flykting) redovisar ett överskott med 3,2 miljoner kronor. Kostnaderna för insatserna inom barn och unga har ökat med cirka 3,8 miljoner kronor jämfört med 2021. Detta förklaras av att kostnaden för institutionsplaceringar uppgick till 10,5 miljoner kronor jämfört 9,7 miljoner kronor 2021. Vårdbehovet gällande placeringar i jourhem inklusive institutionsanknutna jourhem, familjehem och öppenvård har varit i högre omfattning under hösten 2022 samt den höga inflationen som har lett till ökade placeringskostnader. Den dyraste placeringen år 2022 uppgick till 3,9 miljoner kronor. Det kvarstår dock en viss osäkerhet kring behov av dessa placeringar under 2023. Överskottet på enheten förklaras främst av utbetalda generalschabloner. I tidigare prognoser räknade förvaltningen med att generalschabloner skulle minska under hösten vilket inte var fallet. Det har totalt betalats ut 2,9 miljoner mer i generalschablon än budgeterat.

Vuxenenheten för vuxna missbruk och socialpsykiatri redovisar ett underskott med 2,1 miljoner kronor. Utfallet är i linje med redovisat resultat vid andra tertialrapportering. Som nämnt tidigare visar institutionsvården största prognostiserade underskottet.

Utförarverksamheten inom individ och familjeomsorg redovisar ett underskott som återfinns inom boendestödsgruppen och Bromma arbetsmarknadscenter. Åtgärder har vidtagits under året och det går att se en försiktig uppgång som förväntas fortgå och förstärkas under 2023.

Utfall avseende ledningen på Socialtjänst och fritid ligger på separat verksamhetskod. Därför summerar inte varavraderna Barn- och ungdom, nyanlända, vuxen och socialpsykiatri till det totala utfallet för Individ och familjeomsorg.

Vuxna missbruk	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
HVB/behandlingshem	2	2	2	0	0	1	3	1	1	1	1	2
LVM-vård vuxna	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2
Stöd- och omvårdnadsboende, unika personer	10	10	8	6	7	6	5	3	4	3	3	3
Andra boendeformer	9	9	9	11	11	11	9	8	8	8	8	8
Öppenvård	7	7	8	8	7	5	6	6	6	6	6	6
Skyddat boende	3	1	3	4	5	3	4	4	3	5	4	4
Totalt	33	31	32	31	32	27	29	24	24	25	24	25

Stadsmiljö

Verksamhetsområdet stadsmiljö redovisar ett underskott med 1,2 miljoner kronor. Verksamhetsområdet består huvudsakligen av driftkostnader för parkdrift, men även av kostnader för investeringar i form av avskrivningar och internränta. Underskottet grundas främst på att kostnaderna för vinterinsatser blivit högre än beräknat. Därutöver orsakade det

omfattande snöfallet i november stora skador på träd och grenar, vilket medförde extrakostnader för omhändertagandet. Röjningsarbetet som genomförs av driftentreprenören samt arborister beräknas fortgå ytterligare några månader in på 2023.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertiäl 1, tertiäl 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertiäl 1	Tertiäl 2	Bokslut
0,0	0,0	-1,2

Förskola

Verksamheten förskola redovisar ett underskott om 0,2 miljoner kronor för perioden.

Ledning

Verksamhetsledningen redovisar en negativ avvikelse om 4,6 miljoner kronor efter resultatdispositioner och budgetjusteringar. Förvaltningen återredovisar 21,4 miljoner kronor för färre inskrivna barn år 2022 jämfört med kommunfullmäktiges budget.

Förändringar i samverkansavtalet med det kommunala bostadsbolaget SISAB är en av de faktorerna som genererat underskottet. Detta är en halvårseffekt, cirka 2,5 miljoner kronor, under 2022 och kommer att få helårseffekt från och med år 2023. förgäves projektering som har gått upp till 0,9 miljoner kronor under perioden har också påverkat resultat negativt.

Minskningen av antal inskrivna barn på förskolorna har varit en stor utmaning för verksamheten och har medfört att de stigande kostnaderna inom ledningen inte kunnat täckas fullständigt. Fördröjningen mellan planering och genomförande av satsningar försvårar i en trend med minskande intäktsunderlag och förändrade behov inom olika geografiska områden.

Utförare

Utförarna, förskoleområdena, utgörs av resultatenheter inom förskolan och de resultatenheterna tillsammans visar en positiv avvikelse om 4,4 miljoner kronor.

Resultatenheterna har under året stärkts med statliga bidrag, verksamheten har i ett tidigt skede kunnat börja ställas om utifrån nya volymer, arbetat aktivt med att öka den ekonomiska medvetenheten och kontinuerligt anpassat verksamheten. Utförarna gör en upplösning av fond med 0,3 miljoner kronor.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertiäl 1, tertiäl 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertiäl 1	Tertiäl 2	Bokslut
0,0	-4,8	-0,2

Antal inskrivna barn	VP	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Små barn	1104	920	946	972	988	1002	990	966	1336	1353	1378	1395	1399
Stora barn	1461	1585	1584	1587	1586	1595	1536	1392	1064	1077	1075	1077	1070
Totalt	2565	2505	2530	2559	2574	2597	2526	2358	2400	2430	2453	2472	2469

Äldreomsorg

Äldreomsorg totalt

Efter två år med pandemi har äldreomsorgens verksamheter fått en möjlighet att återhämta sig både verksamhetsmässigt och ekonomiskt. Äldreomsorgen visar totalt ett överskott gentemot budget på 22,0 miljoner kronor före resultatdispositioner. Covidkostnader är begränsade till de allra första månaderna på året. Användandet av platser på vård och omsorgsboenden såg under slutet av föregående år och första halvåret 2022 ut att öka till nivåer som före pandemin, men har under andra hälften av 2022 minskat radikalt. Genomsnittet för beviljade insatser i form av vård- och omsorgsboende år 2022 blir dock sammanlagt högre än genomsnittet 2021. Användandet av hemtjänst, som gick ner under pandemin, har successivt ökat under året, men har inte kommit upp i nivåerna som före pandemin förrän i slutet av året. Den höga inflationen i samhället under 2022 har främst påverkat verksamhet i egen regi men varken löner eller hyror, de stora posterna inom kommunal verksamhet, påverkas av inflationen förrän 2023.

Verksamhetsledning

Verksamhetsledningen redovisar ett överskott mot budget med 0,9 miljoner kronor. Överskottet är hänförligt till att medel som avsattes för oförutsedda kostnader, bland annat med avseende på pandemins effekter, inte har behövt nyttjas fullt ut.

Myndighets- och beställarfunktionen

Myndighets- och beställarfunktionen redovisar ett överskott på 13,9 miljoner kronor.

Verksamheten inom äldreomsorgen har ökat mindre än väntat. Antal personer, som har hemtjänst har under året ökat med 63 stycken, men ligger fortfarande under nivån före pandemin. Vårdtyngden har ökat så det genomsnittliga antalet timmar per person ökade med en timme sen årets början. Därmed är vid årets utgång det genomsnittliga antalet timmar högre än innan pandemin liksom antalet totalt utförda timmar. Ökningen har skett i långsammare takt än förväntat och utfallet ger ett överskott mot budget på 6,2 miljoner kronor. Här till kommer ett överskott avseende hemtjänst på servicehus med 3,4 miljoner kronor. Men framförallt är det boende på olika typer av vård- och omsorgsboenden, som det har skett en förändring. Utfallet i förhållande till budget ger ett överskott på 3,4 miljoner kronor. Det är främst somatisk vård, som efterfrågats i lägre utsträckning. Antal personer på vård och omsorgsboenden har varierat stort. Vid ingången av 2021 bodde 368 personer på olika typer av boenden för att öka till 421 stycken i september 2021. Vid ingången av 2022 var antalet 415 stycken, en nivå som höll sig fram till hösten för att sedan stadigt minska. Vid utgången av 2022 bodde 381 personer på boenden med heldygnsomsorg. Ökningen av vårdtyngden inom hemtjänsten hänger sannolikt samman med att färre personer bor på vård-

och omsorgsboenden. Även social dagverksamhet samt övrigt lämnar ett överskott gentemot budget på 0,9 miljoner kronor. Verksamhetsmässigt har myndighetsutövningen under året haft svårigheter att rekrytera biståndshandläggare för att utföra uppdraget. Tidvis har verksamheten fått förstärkas med hjälp av konsulter. Under årets första månader fick förstärkningsteamet åter tas i bruk för att utföra hemtjänst hos covidsjuka, men är numera helt avvecklat.

Utförare

Öppen verksamhet tillsammans med de förebyggande verksamheterna redovisar ett överskott på 1,8 miljoner kronor mot budget, varav 1,4 miljoner kronor härrör från de förebyggande verksamheterna. Under året har dessa verksamheter kunnat ha öppet i full utsträckning och haft över 25 000 besök. Budgetöverskottet hänför sig främst till personalvakanser. Bland annat har stödet från dietist begränsats på grund av svårigheter att rekrytera vikarie.

Det kommunövergripande korttidsboendet Kinesen med inriktning på stöd till anhöriga redovisar ett mindre underskott. Anslaget för verksamheten har varit oförändrade under ett antal år och verksamheten i nuvarande omfattning behöver ses över för att rymmas inom tilldelade medel.

Den kommunala hemtjänsten i egen regi redovisar ett överskott på 1,8 miljoner kronor. Under året har en övergripande chefstjänst för hemtjänstområdena inrättats för att uppnå en likvärdig service och omsorg över hela Bromma stadsdelsförvaltning. Samordningsvinster och samarbete mellan områdena underlättas. Två av hemtjänstområdena visar ett överskott medan det tredje området går med underskott. Området har haft svårigheter att rekrytera chef och under perioder har konsulter fått hyras in med medföljande ökning av kostnaderna. De andra två områdena har haft chefstjänster vakanta under året, vilket bidragit till överskottet. Arbetet med att rekrytera chefer fortgår under 2023. Hemtjänsten har under året arbetat för att beslutade hemtjänstinsatser ska utföras fullt ut om inte sjukhusvistelse eller andra omständigheter inträffar. De olika områdena utför drygt 90 procent i genomsnitt av beslutade timmar med undantag av hemtjänst på servicehus, som utförs i högre grad. Genom effektiv schemaläggning försöker verksamheterna uppnå att personer med hemtjänst ska träffa ett så litet antal personal som möjligt. En minskning av antalet timanställda underlättar att uppnå det målet.

Brommas stadsdelsförvaltnings vård- och omsorgsboenden utgör resultatenheter. De två enheterna visar överskott innan resultatdispositioner på sammanlagt 3,6 miljoner kronor. I början av året var beläggningen låg och en ökning av boenden med covid drev upp kostnaderna. Den stigande inflationen ledde senare till ökade livsmedelskostnader, men framförallt en ökning av kostnaderna för sjukvårdsrelaterade artiklar, som handskar och såromläggningsartiklar. De somatiska avdelningarna har sett en kraftigt ökad vårdtyngd efter pandemin och ingen av dessa avdelningar har klarat en ekonomi i balans. För att totalt nå en ekonomi i balans har den större resultatenheten öppnat upp för korttidsplatser när lediga platser vid avdelningarna för somatik inte har nyttjats fullt ut. Det har bidragit till att öka intäkterna. Båda enheterna har lyckats minska användningen av inhyrda sjuksköterskor trots svårigheter att rekrytera egen personal. Ersättningen per dygn är lägre avseende en somatisk plats än för en demensplats samtidigt som personaltäteten och materialåtgången är ungefär

detsamma för båda typerna av platser. Den större resultatenheten har uppnått en stabil ekonomi medan den andra hade visat på en brist om inte statsbidrag gett extra tillskott.

Antal	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Totalt antal hjälptagare	2 060	2 088	2 119	2 113	2 132	2 148	2 179	2 174	2 237	2 253	2 304	2 321
Antal trygghetslarm	1 315	1 334	1 375	1 386	1 408	1 412	1 427	1 431	1 501	1 548	1 595	1 607
Hemtjänst i ordinärt boende	1 204	1 205	1 207	1 191	1 210	1 219	1 250	1 253	1 262	1 250	1 260	1 273
Personer med dagverksamhet	90	95	95	99	99	100	99	103	102	106	104	100
Personer på servicehus	36	37	36	35	36	38	38	38	38	36	37	36
Månadsplatser korttidsboende	20	19	20	22	20	15	11	14	13	12	14	13
Utförda hemtjänsttimmar	3598 4	3378 2	3830 6	3706 4	3814 6	3655 0	3660 7	3819 0	3806 3	3943 7	3846 4	3959 8
Månadsplatser med heldygnsomsorg, vob*	395	398	397	395	401	400	404	392	387	376	371	368

*vob = vård- och omsorgsboende

Resultatet efter resultatdispositioner är mycket förbättrat mellan tertialrapport 2 och bokslutet. Trenden fanns redan vid tertialrapportstillfället, men inte lika tydlig. Ett stort arbete har pågått för att förbättra utförarnas ekonomi. Även övriga verksamheter har fått vara restriktiva för att säkra ekonomin. Olika strategier har använts, bland annat att strikt använda egen personal i stället för inhyrd personal samt olika åtgärder för intäktsökning. Detta har gett resultat. Efter tertialrapport 2 har ej förväntade statsbidrag kommit äldreomsorgen till del, vilket bidragit till utfallet.

Tertial 1	Tertial 2	Bokslut
0,0	4,6	24,1

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Beställarverksamheten och utförarverksamheten

Verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning redovisar ett överskott med 12,5 miljoner kronor efter resultatdispositioner.

Verksamhetens överskott på 12,5 miljoner innebär en ökning med 4,4 miljoner kronor jämfört med resultatet vid tertialrapportering 2 eftersom förvaltningen då redovisade ett överskott på 8,1 miljoner kronor för verksamhetsområdet för stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Det redovisade överskottet skiljer sig mot tidigare prognoser dels på grund av att kostnaderna avseende ledningen ligger under verksamhetsområdet för individ och familjeomsorg och dels för en utbetalning från äldreomsorg avseende vårdavgifter för

personer fyllda 65 år.

Prestationsjusteringen blev 11,6 miljoner kronor och bygger på uppgifter från vårens mätning den 31 mars och höstens mätning den 31 augusti. Den slutgiltiga budgeten för 2022 är snittkostnaden mellan årets två mätningarna. I prognosen avseende tertialrapport 2 togs höjd för nya placeringar både inom LSS, SOL-boenden samt inom daglig verksamhet. Men kostnaderna avseende hemtjänsten, särskilt bostad för barn och vuxna samt daglig verksamhet visades vara mycket högre än befarat. Kostnaderna för verksamhet inom den dagliga verksamheten ökade med 6 miljoner jämfört med år 2021 samtidigt som kostnaderna för boendepaceringar för både barn och vuxna ökade med 18,0 miljoner jämfört med utfall 2021. År 2021 var första gången verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning hade ett positivt resultat efter fondavsättning på flera år och även i år redovisar verksamheten ett positivt resultat.

Antal ärenden inom omsorg om funk.	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Särskilt boende LSS												
Bostad m. särskild service LSS, vuxna	114	114	116	116	116	114	116	120	120	122	120	118
Bostad m. särskild service LSS, barn (korrigerad)	9	9	10	9	8	9	9	9	9	9	9	9
Korttidsvistelse, barn och vuxna	40	41	42	43	43	44	44	45	44	44	42	43
Särskilt boende SoL												
Bostad m. särskild service SoL, vuxna	8	7	7	8	7	8	7	9	9	8	9	9
Särskilt boende SoL	3	3	3	3	4	4	3	3	3	3	4	5
Korttidsvistelse SoL	3	3	3	3	5	4	2	2	2	2	1	0
Sysselsättning												
Daglig verksamhet LSS	221	218	220	221	223	225	228	232	233	234	231	232
Dagverksamhet SoL	3	3	3	2	2	2	1	1	1	1	1	1
Personlig assistans												
LSS	15	15	15	15	15	13	13	13	14	15	15	15

Utförarenheten personligt stöd redovisar ett överskott efter fond med 2,4 miljoner kronor. I början av året har enheten haft lägre kostnader avseende chefslöner på grund utav personalomsättning vilket är en bidragande faktor till det positiva resultatet. Dock kvarstår det

en viss osäkerhet kring risken att bli av med brukare och därmed stå med tomplatser under kommande perioden vilket skulle innebära intäktsbortfall.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertial 1, tertial 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertial 1	Tertial 2	Bokslut
1,6	8,1	12,5

Barn, kultur och fritid

Verksamhetsområdet barn, kultur och fritid redovisar en budget i balans. Tilldelade medel finansierar fritidsverksamheten inom socialtjänstavdelningen och öppna förskolan samt kulturuppsdraget inom avdelningen förskola.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertial 1, tertial 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertial 1	Tertial 2	Bokslut
0,0	0,0	0,0

Ekonomiskt bistånd

Verksamhetsområdet ekonomiskt bistånd redovisar ett överskott med 5,6 miljoner kronor. Under våren hade Bromma stadsdel flera nya hushåll som inte ingick i etableringen, vilket medförde att det utbetalda biståndet blev högre. Det har genomförts åtgärder som har givit en positiv effekt och samtidigt har andelen av dessa nya hushåll minskat.

Utbetalt försörjningsstöd uppgick för året till 39,0 miljoner kronor jämfört med 2021 då det uppgick till 37,2 miljoner kronor. I snitt fick 320 hushåll ekonomiskt bistånd någon gång under 2022. Snittsiffran för 2021 var 339.

Antal hushåll med försörjningsstöd	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
2020	405	426	428	424	422	412	417	365	378	372	369	372
2021	361	356	357	350	345	353	341	333	314	314	322	330
2022	317	328	336	328	315	327	318	310	320	319	305	304*

*Antal hushåll i december är preliminärt

Utfallet har under större delen av året legat stadigt på en lägre nivå än budgeterat men förväntas öka framåt på grund av flyktingsituationen, inflation på dagligvaror, räntekostnader samt elräkningar som kan innebära ökat behov av ekonomiskt bistånd. Det kunde konstateras redan utifrån decembers utfall på ekonomiskt bistånd som var en aning högre än tidigare månaderna år 2022.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertial 1, tertial 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertial 1	Tertial 2	Bokslut
0,0	0,0	5,6

Prognostiserad budgetavvikelse i tertial 1, tertial 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Arbetsmarknadsåtgärder

För arbetsmarknadsåtgärder redovisas ett överskott med 3,4 miljoner kronor. Överskottet förklaras huvudsakligen av färre feriearbetare och OSA anställda under perioden.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertial 1, tertial 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertial 1	Tertial 2	Bokslut
0,0	0,0	3,4

Övrig verksamhet

För att balansera eventuella underskott och oförutsedda kostnader hos verksamheterna budgeteras medel hos stadsdelsdirektören. Medel har under året fördelats ut till andra verksamheter. För 2022 budgeterades 16,2 miljoner kronor. Några kostnader redovisas inte på denna verksamhet.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertial 1, tertial 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertial 1	Tertial 2	Bokslut
14,2	12,3	6,1

Resultatenheter

Resultatenhetens namn	Resultatenheternas bruttobudget 2022	Resultatöverföring från 2021 Överskott (-) Underskott (+)	Resultat 2022 Överskott (-) Underskott (+)	Resultatöverföring till 2023 Överskott (+) Underskott (-)
Grupp- och servicebostäder, Personligt stöd	136406	-11695	-1946	13640
Långskeppet	12395	-1030	-1192	1240
Brommagården och Sörklippan	65063	-7156	-1311	6506
Mälarbacken	252254	-26663	-2399	25225
Förskoleområde 1	28620	-2853	44	2809
Förskoleområde 2	45840	-4721	-2010	4584
Förskoleområde 3	45410	-4334	-1103	4541
Förskoleområde 4	36140	-4480	62	3614
Förskoleområde 5	48698	-1937	-4503	4372
Förskoleområde 6	35958	-3746	1816	1929
Förskoleområde 7	48952	-4658	-138	4796
Förskoleområde 8	43352	-4593	-325	4335
Summa resultatenheter		-77867	-13004	77592

Resultatenheterna har ett positivt nettoresultat med 1,3 miljoner kronor. Mellan resultatenheterna är dock resultatet ojämnt fördelat, med både överskott och underskott. Flera fonder uppnår högsta möjliga avsättning och kan inte fyllas mer. Vissa resultatenheter som har minskade volymer kommer i situationen att fonderna minskar då den högsta möjliga fondvolymen minskar proportionellt. Den ackumulerade fondförändringen blir en minskning med 0,3 miljoner kronor.

Investeringar

Mnkr	Budget 2022	Bokslut 2022	Avvikelse 2022	Avvikelse mellan prognos T2 och bokslut 2022
Parkinvesteringar	3,0	2,4	-0,6	-0,6
Parkreinvesteringar	6,7	6,7	0,0	0,0
Nycklade medel Stadsmiljö	12,3	11,9	-0,4	-0,4
Klimatinvesteringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Trygghetsinvesteringar	3,2	2,3	-0,9	-0,9
Övriga investeringsmedel	0,3	0,8	0,5	0,5
Maskiner & inventarier	3,9	1,1	-2,8	-2,8
Totalt investeringar	29,4	25,2	-4,2	-4,2

Investeringsverksamheten bedrivits inom ramen för budgeten. Investeringar belastar driftverksamheten långsiktigt och stor försiktighet har tillämpats under året. Speciellt utifrån den höga inflationen som slår igenom i nya projekt. Investeringstakten har dock varit något högre än i den ursprungliga budgeten där budgeten uppgick till 23,9 miljoner kronor.

Analys av balansräkning

Bokslutet för verksamhetsåret 2022 har upprättats enligt den kommunala redovisningslagen, god redovisningssed och i överensstämmelse med riktlinjerna i regler för ekonomisk förvaltning. Detta innebär bland annat att nedanstående principer har följts:

- *Matchningsprincipen*: tillgångar/intäkter och skulder/kostnader har periodiserats på likartat sätt.
- *Försiktighetsprincipen*: kostnader/skulder ska aldrig undervärderas och intäkter/tillgångar aldrig övervärderas.
- *Väsentlighetsprincipen*: kostnader och intäkter har periodiserats om de påverkat resultatet väsentligt. I bokslutet har 50 tusen kronor varit riktmärke för vad som normalt ansetts varit av väsentlig storlek.

Nämndens balansomslutning per den sista december 2022 är 259,9 miljoner kronor, vilket är en ökning med 20,4 miljoner kronor jämfört den utgående balansen vid bokslutet 2021 då balansen uppgick till 239,5 miljoner kronor.

Tillgångar

Nämndens tillgångar består av anläggningstillgångar 169,6 miljoner kronor och omsättningstillgångar med 90,2 miljoner kronor. Omsättningstillgångarna som till största del består av kundfordringar samt förutbetalda kostnader och upplupna intäkter har ökat med 9,1 miljoner från föregående år.

Skulder

Nämndens skulder uppgår till 198,4 miljoner kronor. I huvudsak är nämndens skulder av kortfristig karaktär och är kopplade till den löpande verksamheten. Då den löpande verksamheten har intensifierats i omfattning under 2022, efter pandemin, har även omfattningen på leverantörs- och verksamhetsskulder ökat med 41,3 miljoner kronor.

Särskilda redovisningar

Agenda 2030

Arbetet med genomförandet av Agenda 2030 har fortsatt under året. Medarbetarnas kunskap om agendan och de 17 globala målen har över tid ökat. Det har blivit tydligt hur den egna enhetens ordinarie arbete bidrar till en hållbar stad och stadens måluppfyllnad. Samverkan internt mellan olika verksamhetsområden och externt med olika aktörer har stärkts under perioden, vilket ökat möjligheterna att nå de mål som särskilt berör nämndens verksamheter.

I följande redovisas exempel på hur verksamheterna i det ordinarie arbetet har bidragit till att staden uppfyller agendans mål.

Mål 1: Ingen fattigdom

I stadens hållbarhetsrapport är långvarigt ekonomiskt bistånd ett mått på fattigdom. Förvaltningens arbete med att stödja människor att komma i egen försörjning har resulterat i att andelen personer med långvarigt ekonomiskt bistånd minskat i jämförelse med föregående år. För att nå framgång i arbetet har det krävts samverkan internt mellan myndighet och utförarverksamheter, och med externa aktörer så som arbetsmarknadsförvaltningen, försäkringskassa och regionen.

En riskfaktor för barns hälsa är att växa upp i en familj med marginaliserade ekonomiska förutsättningar. Därför har arbetet med barnfamiljer prioriterats under året (mål 3 och 10).

Arbetet med att stödja nyanlända att nå egen försörjning och etablering i samhället har stärkts, bland annat genom ökad samverkan. Det handlar om den interna samverkan mellan förvaltningens olika verksamheter och samverkan med externa aktörer såsom SHIS Bostäder och civilsamhället.

Mål 2: Ingen hunger

Att arbeta för bra mat och måltider i äldreomsorgen är exempel på arbete som bidrar till en jämlik hälsa och ett gott liv för de äldre (mål 3). Arbetet med Matlyftet i syfte att motverka

undernäring och ofrivillig ensamhet har fortsatt.

Inom grupp- och servicebostäder (LSS) får brukarna stöd för att kunna välja näringsrik mat och göra hälsosamma val. Planering av mat och måltider är ett prioriterat område inom verksamhetsområdet.

Mål 3: God hälsa och välbefinnande

Förvaltningens förebyggande verksamhet som vänder sig till äldre syftar till att bibehålla självständighet och hälsa hos äldre personer som bor kvar hemma.

Det ANDT-förebyggande arbetet har intensifierats inom förvaltningens olika verksamheter. Som ett led i detta arbete har varje avdelning under året genomfört en aktivitet inom det ANDT-förebyggande arbetet. Samverkan i det förebyggande arbetet kring alkohol, narkotika, doping, tobak och spel sker internt mellan olika verksamheter samt med skolan och polisen.

I förskolan får barnen möjlighet att uppleva rörelseglädje och utveckla intresset att vara fysiskt aktiv. Förskolans utbildning och undervisning ska främja ett livslångt lärande (mål 4).

Genom det familjecentrerade arbetssättet i Blacqueberg sker samverkan mellan förskola, socialtjänsten och barn- och mödrahälsovården. Professionerna ska kunna hänvisa mellan varandra och erbjuda stöd. Förskolans samverkan med barnavårdscentraler i Bromma har återupptagits efter att ha pausats under pandemin.

Det miljö- och klimatarbete som pågår inom förvaltningens samtliga verksamheter påverkar också människors hälsa och välbefinnande (mål 11, 12 och 13).

Det finns tydliga samband mellan agendans tredje mål och flertalet övriga globala mål.

Mål 4: God utbildning för alla

Förvaltningen arbetar för att utbildningen och undervisningen ska vara likvärdig mellan förskolorna i Bromma och i staden som helhet. Andelen legitimerade förskollärare inom Brommas förskolor uppnår nämndens och KF:s årsmål. Efter den utmanande starten på året med hög frånvaro av ordinarie personal på grund av pandemin är alla aktiviteter och den planerade undervisningen igång enligt plan.

Förskolan ska främja ett livslångt lärande där samverkan med skolan är viktig för att skapa kontinuitet i undervisningen. Bland annat sker samverkan kring barns språkutveckling mellan utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningen.

Placerade barn ska nå kunskapsmålen i skolan. Alla familjehemsplacerade barn i åldrarna 6-12 år är aktuella för Skolfam. Skolfam är en satsning på familjehemsplacerade barns skolgång där täta uppföljningar görs. Familjevården har nära dialog med familjehemmen om vikten av att stötta de placerade barnen med skolarbetet. Skolgång och skolresultat för barn som är placerade i jourhem, HVB eller på SIS ska följas upp. Samverkan sker med utbildningsförvaltningen genom SAMS-modellen med målet att verka för en obruten skolgång.

Mål 4 har en tydlig koppling till mål 10 Minskad ojämlikhet.

Mål 5: Jämställdhet

Förvaltningen arbetar för att jämställdhetsperspektivet ska finnas med i det ordinarie arbetet inom alla verksamhetsområden. Inom till exempel förskolan arbetas det aktivt med att öka medvetenheten kring jämställdhet. Medarbetarna reflekterar över sitt språkbruk, granskar barnlitteratur och sitt pedagogiska material ur ett normmedvetet perspektiv. De diskuterar begreppen jämställdhet och jämlikhet och försöker öka medvetenheten kring vuxnas bemötande beroende på barnens kön. I IFous-programmet, Hållbar förskola, har ett förskoleområde haft ett särskilt fokus på jämställdhet. Samtliga medarbetare i förskoleområdet har under året deltagit i nätverk och fått möjlighet att diskutera och fördjupa sig inom området jämlikhet och jämställdhet där bemötande och förhållningssätt har fått stort utrymme.

Det våldspreventiva arbetet inom de olika verksamhetsområdena är också av stor vikt för ett jämställt samhälle. Redan i förskolan uppmärksammas att språket hos barnen har blivit tuffare och machokulturen har ökat. Utifrån detta har förvaltningen initierat ett samverkansprojekt mellan socialtjänsten, förskolan och skolan. Syftet med projektet är att hitta metoder som kan följa barnen redan från förskolan och upp i de äldre åldrarna. Under hösten är ett inledande möte planerat.

Målet har synergier med flertalet av agendans globala mål.

Mål 6: Rent vatten och sanitet för alla

Vatten är en förutsättning för allt levande på jorden och därmed också för en hållbar utveckling. För att klara nya klimatförutsättningar bevakas bland annat att dagvattenhanteringen är hållbar vid olika nybyggnationer. Arbeta pågår både lokalt och centralt för att öka beredskapen för extrema skyfall. En ytterligare åtgärd är återplantering av träd vilka kan bidra med fördröjning och rening av dagvatten och även att bidra till att kyla ner luften vid värmeböljor.

Målet har även koppling till flera av agendans globala mål för hållbar utveckling.

Mål 7: Hållbar energi för alla

Genom att sänka energianvändningen påverkas miljön i en hållbar utveckling. Vid ny- och ombyggnationer ställs krav på klimatsmart byggande och energieffektiva lösningar. Förvaltningen kommer fortsätta arbetet med att genomföra energibesparande åtgärder inom förvaltningens olika verksamheter. Armaturer på parkmark byts succesivt ut till LED-belysning.

Mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Förvaltningen arbetar aktivt med olika arbetsmarknadsinsatser för att personer som står långt från ordinarie arbetsmarknad med målet att korta vägen till självförsörjning. Bromma arbetsmarknadscenter erbjuder till exempel alltfler arbetsförberedande platser.

Samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen och arbetsförmedlingen fortsätter att utvecklas för att säkerställa att brommaborna får relevanta insatser och tidig vägledning till arbete.

För insatsen daglig verksamhet som vänder sig till personer med funktionsnedsättning, pågår

ett arbete med att erbjuda allt fler arbetslivsinriktade insatser för att öka målgruppens möjlighet att närma sig arbetsmarknaden. Verksamheten fortsätter dialogen med olika företag kring Bromma Blocks för praktikplatser. Ett samarbete med ICA Maxi har etablerats.

Samverkan med akademien är av stor vikt för att klara nuvarande och framtida kompetensförsörjning. Förvaltningen tar emot studenter för olika former av verksamhetsförlagd utbildning och praktik (mål 4).

För att gymnasieungdomar ska få möjlighet till arbetslivserfarenhet har förvaltningen tillhandahållit 478 platser för sommarjobb.

Mål 8 har tydliga samband med mål 1, 3, 4, 5 och 10.

Mål 9: Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

En fungerande infrastruktur är en förutsättning för att kunna nå många av de globala målen.

Genom att gång- och cykelbanor på parkmark är framkomliga och trafiksäkra verkar förvaltningen för ökad jämställdhet och jämlikhet (mål 5 och 10).

På chefsforum under året har implementering av stadens nya kvalitetsprogram påbörjats med fokus på innovation som leder till förbättringar för brommaborna.

Mål 10: Minskad ojämlikhet

I stadens hållbarhetsrapport är barnfattigdom ett mått på jämlikhet. I förvaltningens arbete med att stödja människor att komma i egen försörjning har barnfamiljer prioriterats eftersom det är en riskfaktor att växa upp i en familj med marginaliserade ekonomiska förutsättningar. Antalet barnkonsekvensanalyser som genomförts i avslagsbeslut som berör barn är högt.

För att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i samhällslivet på lika villkor som andra arbetar verksamheterna aktivt för att öka målgruppens delaktighet och deltagande i samhällslivet.

Under sommaren har sommarjobbade ungdomar med funktionsnedsättning bland annat inventerat lokaler och besöksmål utifrån ett tillgänglighetsperspektiv. Bedömningarna utgör underlag för förvaltningens fortsatta arbete med att åtgärda enkelt avhjälpta hinder. En miljö som är tillgänglig för alla oavsett funktionsförmåga leder till ökad jämlikhet.

Mål 10 har tydliga samband med mål 1, 3, 5 och 8.

Mål 11: Hållbara städer och samhällen

Arbetet för en hållbar stad utgör allt det arbete som utförs av förvaltningens olika verksamhetsområden för att uppnå kommunfullmäktiges mål. Förvaltningens arbete strävar efter en social, ekonomisk och miljömässigt hållbar stad.

Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion

Förvaltningen bidrar till måluppfyllnaden genom att minska klimatpåverkan vid upphandling av livsmedel och måltider. Utfallet för perioden ligger på 1,7 CO₂e per kilo livsmedel (mål 13).

Inom alla verksamheter har farliga kemikalier fasats ur. Verksamheterna rapporterar årligen

till kemikaliecentrum (mål 3).

Vid behov av nya möbler och andra inventarier används Stocket återbruk i första hand.

Mål 13: Bekämpa klimatförändringar

Utsläppen av växthusgaser behöver minskas för att klimatmålen ska kunna uppnås. För att minska utsläppen sker förvaltningens transporter i allt högre utsträckning med elcykel, elmoped, elbil och kommunala färdmedel. Många möten fortsätter att genomföras digitalt vilket innebär ett minskat resande.

För att följa upp vilken effekt val av livsmedel har på klimatet redovisas klimatdata i form av CO₂e per kilo livsmedel. Utfallet för perioden ligger på 1,7 CO₂e per kilo livsmedel. Inom förskolans köksnätverk fortgår arbetet för att nå stadens strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat (mål 12).

För att minska växthusgasutsläppen och minska effekterna av klimatförändringen fortsätter arbetet med återplantering av träd på parkmark. Träd som är välmående har en buffrande effekt mot klimatförändringar och bidrar i högre grad med ekosystemtjänster.

För att minska antalet transporter vid tömning av sopkorgar från strandbad och parkmark finns 45 skräpkorgar med solcellskomprimering. Dessa effektiviserar arbetet och sänker koldioxidutsläppen för arbetsmomentet.

Mål 13 har tydliga samband med mål 3, 11 och 15.

Mål:14 Hav och marina resurser

Mål 14 har ett nära samman med mål 6 Rent vatten och sanitet. Hanteringen av våra sjöar och vattendrag påverkar även havsmiljön. Förvaltningen bidrar genom att hålla rent vid stränder och förhindra att plast hamnar i sjöar och vattendrag.

Mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald

Åtgärder för att stärka den biologisk mångfald fortsätter att genomföras. Bland annat har insektshotell, fladdermusholkar och fågelholkar satts upp. Död ved och rishögar lämnas kvar som faunadepåer och träd har återplanterats. Förvaltningen arbetar också kontinuerligt med att omvandla lämpliga gräsytor till slåtterytor. Fröblandning för humlor har såtts in på cirka 300 kvadratmeter efter att en skolpaviljong har tagits bort.

Information till brommaborna om biologisk mångfald och om hur förvaltningen jobbar för att stärka den biologiska mångfalden i Brommas grönområden har skett genom annonser i lokaltidningen och via sociala medier.

Mål 15 har tydlig koppling till mål 3, 11 och 13

Mål:16 Fredliga och inkluderande samhällen

Förvaltningen har en rättssäker verksamhet med rättvisande räkenskaper. Det brottsförebyggande arbetet och insatser för att öka tryggheten inom stadsdelsområdet är centralt. Det våldspreventiva arbetet inom de olika verksamhetsområdena är också av stor vikt. För ett inkluderande samhälle är handlingsplanen för en äldrevänlig stad och stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning vägledande

i förvaltningens arbete (mål 10). Förvaltningen arbetar för att jämställdhetsperspektivet ska finnas med i det ordinarie arbetet inom alla verksamhetsområden (5).

Jämställdhet

Mål 5 i Agenda 2030 handlar om jämställdhet – att rättvist fördela makt, inflytande och resurser mellan kvinnor och män. Flertalet nämndmål har en direkt koppling till mål 5 vilket gör att jämställdhetsarbetet integreras i den ordinarie verksamheten. För att följa vart resurserna går och vilken effekt de får för brommaborna är resultatet för flertalet indikatorer könsuppdelade. Den könsuppdelade statistiken har möjliggjort analyser av hur resurserna har använts och dess effekter. Ibland är det svårt att utröna orsakssamband. Resultaten får då följas under en längre tid för att bättre kunna analysera könsskillnader mellan pojkar och flickor, kvinnor och män i syfte att upptäcka mönster och tillsätta riktade åtgärder.

Barns rättigheter

Arbetet med barns rättigheter grundar sig i barnkonventionen, i stadens Program för barnets rättigheter och inflytande 2018-2022 samt i förskolans läroplan.

Förskolorna arbetar systematiskt med likabehandlingsarbetet för att främja barns rättigheter och en likvärdig förskola för alla och för att öka normmedvetenheten hos medarbetarna. Barnen involveras i olika beslut ur ett demokratiperspektiv och förskolornas projekt utgår utifrån barnens intressen och frågor. Förskolorna arbetar med barnens rätt till integritet och hur barnen blir medvetna om sina rättigheter. Barnen delas upp i mindre grupper över hela dagen för att möjliggöra att barnen ska få mer inflytande, känna sig delaktiga och komma till tals samt möjliggör för en utbildning som utmanar och skapar ett livslångt lärande. För att förstärka barnperspektivet finns det barnombud i varje förskoleområde. De ska verka för att pedagogerna har barnen och dess rättigheter som utgångspunkt samt bistå med kunskap och inspiration. På flera förskolor synliggörs och konkretiseras barnkonventionen genom böcker, lek och samtal.

Socialtjänsten fortsätter att sträva efter att uppnå ett barnperspektiv och barnrättsperspektiv i alla beslut som berör barn. Barn ges möjligheten att vara delaktiga och komma till tals. Vid behov sker alltid samverkan med övriga aktörer i ärenden där barn är aktuella och barn som har behov av insatser från olika huvudmän får en samordnad individuell plan (SIP).

Förvaltningen deltar i det stadsövergripande barnrättsnätverket som stadens barnombudsman är ansvarig för och i socialförvaltningens nätverk för barnrättsombud. I nätverken delas bland annat goda exempel.

Barnkonsekvensanalyser genomförs i alla beslut som berör barn.

Tre former för föräldrastöd erbjuds; Alla Barn i Centrum (ABC), KommunikationsMETod (KOMET) och Föräldrastöd i Sverige (för nyanlända). Under träffarna för föräldrastöd i Sverige förs samtal om olika teman gällande föräldrarollen baserat på forskning. Barns rättigheter och jämställdhetsperspektivet genomsyrar träffarna.

Barn ska ha möjlighet att ha inflytande över och vara delaktiga i stadsdelsområdets utveckling. Inom förvaltningen sker detta på flera sätt. Inför renoveringar eller nybyggnation

av lekplatser får barnen möjlighet att lämna synpunkter och önskemål om hur lekparken ska utrustas och utformas vid platsbesök eller via enkäter. Ett par exempel på detta i år är den kommande upprustningen av Tunnländsparken söder om Brommaplan samt den pågående upprustningen vid Dragontorpet i Abrahamsberg.

Önskemål och idéer kommer också in via Tyck till, e-post eller annat sätt, ofta via barnens föräldrar vilket tas hänsyn till vid planering inför framtiden.

I alla stadsmiljöprojekt har gestaltning av park- och naturområden samt utformning av anläggningar, redskap och möblemang i lekmiljöer genomförts utifrån ett barnperspektiv.

Barnen i fem förskolor medverkar i att lära sig mer om biologiskt mångfald genom att insektshotell satts upp på förskolegårdarna. Intresset är stort och fler förskolor intresserade av att starta motsvarande arbete.

Det offentliga rummet ska upplevas som tillgängligt och tryggt för alla barn. Tidigt i processen vid alla kommande exploateringsprojekt inom stadsdelsområdet har förvaltningen en dialog med stadsbyggnads- och exploateringskontoret där förvaltningen verkar för barnens upplevelse till trygg och tillgänglig stad.

I planering av nya lekmiljöer och anläggningar tillses att det finns något för barn i varierande åldrar och med olika behov vid större investeringar och reinvesteringar.

Årligen genomförs vid lekplatser trygghetsinvesteringar i form av belysning. I år sker detta på sex olika lekplatser i stadsdelen. Motsvarande insatser sker i år också vid två av stadsdelens utegym. En strategisk planering pågår för motsvarande insatser inför kommande år där hänsyn bland annat tas till inkomna synpunkter från allmänheten och från genomförda trygghetspromenader.

Nationella minoriteters rättigheter

Inom förskolan uppmärksammas de nationella minoriteternas kultur alltmer men det upplevs som ett svårt uppdrag och verksamheten är i behov av flera lärande exempel. Utbildningsförvaltningens stödmaterial i det praktiska arbetet med nationella minoriteter och minoritetsspråk i förskolan kommer specialpedagogerna att sprida till alla förskolor för att komma igång med det konkreta arbetet. Några förskolor har erbjudits film på olika minoritetsspråk och i ett område har specialpedagogen haft en föreläsning kring nationella minoriteters språk.

Kunskap om de nationella minoriteterna och minoritetsspråken ingår som en del i Flerspråkighetsutbildningen som nu fem förskoleområden haft i sina områden med handledning av specialpedagogerna. Under nästa år kommer de tre resterande förskoleområdena gå samma utbildning och kunskapen kommer då öka ytterligare i hela Bromma.

Ett annat förskoleområde har haft ett särskilt fokus på att hitta arbetssätt för att lyfta in de nationella minoriteterna i den vardagliga undervisningen som en naturlig del så det inte bara sker när det finns barn på förskolan som har modersmålet. De har haft pedagogiska diskussioner och sett över sitt material och delgivit det till varandra mellan förskolorna.

Förvaltningens samordnare för barn i behov av särskilt stöd samverkar med Hässelby-Vällingby för att synliggöra de nationella minoriteterna. Ett bidrag från staden har tilldelats för detta arbete. I samverkan med biblioteken kommer böcker köpas in till förskolorna kring de nationella minoriteternas kultur och språk. Utöver detta har bordsflaggor köpts in som ska synliggöra de nationella minoriteterna. När barnen sett flaggorna upptäcker de att flaggorna förekommer i andra sammanhang när de nationella minoriteterna nämns och finns vilket ökar intresset ytterligare.

De nationella minoriteternas rättigheter ska beaktas i hela äldreomsorgen. I samverkan med Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning har exempelvis de nationella minoriteternas flaggor köpts in. Den förebyggande verksamheten har uppmärksammat nationella minoriteternas högtidsdagar genom att flaggat med bordsflaggor. Vid aktuella tillfällen har tipsrundor ordnats för besökarna med frågor som har gällt den aktuella nationella minoriteten. Både flaggorna och tipsrundafrågorna har skapat både intresse och många diskussioner kring de nationella minoriteterna och deras situation i samhället både förr och nu.

Bedömning av nämndens interna kontroll

 Tillräcklig

Analys

Bromma stadsdelsnämnd bedömer att den interna kontrollen under år 2022 varit tillräcklig. Det interna kontrollarbetet har fortlöpt under året i enlighet med nämndens väsentlighets- och riskanalys samt internkontrollplan.

Sju processer har kontrollerats under året.

Att stödja människor i Bromma att tillvarata sina resurser för att bli självförsörjande.

Processen och arbetssätt är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområdet 1.1.

Förändringsplaner

Genomförda kontrollaktiviteter visar att beslutade arbetssätt har använts som innebär att förändringsplaner har upprättats och följts upp tillsammans med den enskilde. Andelen personer med långvarigt ekonomiskt bistånd har minskat. Arbetsmarknadsinsatser i form av offentligt skyddade anställningar, arbetsträning, Stockholmsjobb och andra rehabiliterande insatser har erbjudits i ökad omfattning.

Samhällsvägledning och samverkan med berörda verksamheter inom förvaltningen, Jobbtorg, andra myndigheter och ideella organisationer.

Genomförda kontrollaktiviteter visar att arbetsgrupp Nyanlända har utvecklat arbetssätt som resulterat i framgångsrik intern och extern samverkan. Avrapportering till styrgrupp har skett enligt plan.

Att arbeta systematiskt med brandskyddsarbetet. Processen och arbetssätt är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområdet 1.2.

Följa systematiken i förvaltningens årshjul för systematiskt brandskyddsarbete

Genomförda kontrollaktiviteter visar att det systematiska brandskyddsarbetet har stärkts inom förvaltningens verksamheter. Stöd har getts till verksamheterna i det egna SBA-arbetet. Det finns en medvetenhet hos verksamheterna om de brister som har uppmärksammats under året. Utsedda ansvariga i respektive SBA roll har påbörjat ett stort och djupare SBA arbete.

Förebygga otillåten påverkan. Processen och arbetssätt är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområdet 3.2.

Bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete för att motverka otillåten påverkan

Genomförda kontrollaktiviteter visar att samtliga verksamheter aktualiserat frågan och diskuterat risker i den egna verksamheten. Ett material har utarbetats av en förvaltningsövergripande arbetsgrupp som ska användas på APT för att öka kunskapen om riskerna för otillåten påverkan oavsett verksamhet.

Att ge äldre insatser med god kvalitet, trygghet och inflytande. Processen och arbetssätt är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområdet 1.5.

Dokumentation enligt SoL och HSL

Genomförda kontrollaktiviteter visar att löpande egenkontroller gällande SoL dokumentation hos kontrollerad enhet under året har återupptagits efter att den prioriterats bort under pandemin. Ett projekt i social dokumentation har under året startats på vård- och omsorgsboendena med syfte att förbättra kvaliteten i dokumentationen och därmed även genomförandeplanerna. HSL-dokumentationen på vård- och omsorgboendena har skett enligt verksamheternas egenkontrollplan.

Effektiv lokalförsörjning i stadens verksamheter. Processen och arbetssätt är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområdet 3.2.

Lokalfrågor

Genomförda kontrollaktiviteter visar att lokalfrågan är fokusfråga en gång i månaden på förvaltningsledningens möte med undantag från ett par månader då ingen ny information har funnits att dela.

Förebygga fusk och oegentligheter i välfärden. Processen och arbetssätt är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområdet 3.1.

Felaktiga utbetalningar förebyggs genom kontroll av tillstånd och erforderliga handlingar i handläggningen.

Genomförda kontrollaktiviteter visar att enheten har säkerställt att alla kontroller är gjorda enligt upprättad checklista.

Säkerställa att upphandlade assistansbolag har tillstånd från IVO.

Genomförda kontrollaktiviteter visar att kontroll har genomförts av att upphandlade assistansbolag har tillstånd från IVO. Registerkontrollen hos IVO har utökats till att även kontrollera att företag som levererar ledsagarservice och avlösarservice enligt LSS har tillstånd från IVO.

Systematiskt informationssäkerhetsarbete. Processen och arbetssätt är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområdet 3.2.

Använda digitala system i arbetet

Genomförda kontrollaktiviteter visar att kontinuerlig kontroll av behörigheter i digitala system har genomförts löpande av behörighetsadministratörer. Uppmärksammade avvikelser har åtgärdats.

Följa stadens riktlinjer för informationssäkerhet

Genomförda kontrollaktiviteter visar att brister uppmärksammades som åtgärdades omgående av berörda enheter.

Systematiskt kvalitetsarbete

Kvalitetsarbete

För att stärka och utveckla en kultur och ett ledarskap som främjar kvalitetsutveckling och innovation har förvaltningen under året arbetat med implementering av kvalitetsprogrammet tillsammans med chefsprofilen på samtliga chefsforum. Som en del i implementeringen har cheferna genomfört olika övningar i syfte att anta sina målgruppers perspektiv och utifrån detta tränat på att tänka nytt genom att testa olika idégenereringsmetoder. Nu krävs ett fortsatt jobb för att programmet ska utgöra en tydlig utgångspunkt i hela organisationens dagliga arbete och i arbetet med att utveckla verksamheterna. Medarbetarnas kunskap om målgruppernas behov - kunskap som erhålls i den vardagliga dialogen med brukarna/brommaborna - ska tillvaratas för att därigenom på bästa sätt kunna anta brommabornas perspektiv.

För att få kunskap om brommabornas önskemål och behov har bland annat två enkäter om spontanidrottsytor i stadsmiljön genomförts. Den ena vände sig till till alla ungdomar i årskurserna 6-9 för att få veta målgruppens önskemål. Den andra enkäten riktade sig till övriga brommabor för att få in synpunkter, förslag och önskemål för olika former av spontanaktiviteter. Inför renoveringar eller nybyggnation av lekplatser får barnen möjlighet att lämna synpunkter och önskemål om hur lekparken ska utrustas och utformas vid platsbesök eller via enkäter. Ett par exempel på detta i år är den kommande upprustningen av Tunnlandsparken söder om Brommaplan samt den pågående upprustningen vid Dragontorpet i Abrahamsberg.

Förskolan har skrivit fram en handlingsplan kring det systematiska kvalitetsarbetet som ska tydliggöra förväntningar och de processer som identifierats som viktiga i kvalitetsarbetet. De perspektiv som det systematiska kvalitetsarbetet ska vila på är lärande, medarbetare, vårdnadshavare och ekonomi.

Inom socialtjänsten och äldreomsorgen har det under året pågått ett arbete med att upprätta ett ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete i enlighet med SOSFS 2011:9 i ILS-webb. Systemet har under året implementerats i socialtjänsten. Äldreomsorgen kommer att fortsätta arbetet under 2023.

Synpunkter och klagomål

Synpunkter och klagomål är värdefull information för förvaltningens arbete med att utveckla kvaliteten i verksamheten. De ger möjlighet att förebygga och åtgärda brister och att identifiera förbättringsområden. Inom förvaltningens verksamheter finns det en öppenhet och lyhördhet för synpunkter och klagomål samt rutiner för att rätta till fel och brister som uppkommer. Klagomål löses vanligtvis inom berörd enhet i dialog med den som har lämnat klagomålet.

I förvaltningens verksamheter registreras klagomål och synpunkter i varierande grad. Det innebär att den statistik som har levererats från enheterna inte är fullständig. Skriftliga synpunkter/klagomål registreras som regel av enheterna, en del diarieförs. Men flertalet synpunkter och klagomål i verksamheterna framförs muntligt och kanske även hanteras omedelbart. Klagomål som inkommer följs alltid upp inom berörd enhet och de som lämnat klagomål har fått återkoppling.

Förskolan

Året inleddes med synpunkter och klagomål som var kopplade till pandemin liknande föregående år. Allt eftersom har fokus från pandemin avtagit och klagomålen kring restriktioner, symtom och utevistelse har minskat. Efter att restriktionerna är borttagna underlättas det dagliga mötet och kommunikationen. Det dagliga mötet har också inneburit att antalet klagomål kring bemötande har ökat. Ordinarie personal har inte alltid mött upp vårdnadshavare i vissa frågor. Under hösten har avdelning förskola tillsammans med förvaltningens kommunikationsstrateg bjudit in vårdnadshavare till fokusgrupper med målet att utveckla kommunikationen kring verksamheten. Under fokusgrupperna framkom det att kommunikationen överlag behöver stärkas i verksamheten. Under 2023 kommer en kommunikationsplan att tas fram för att tydliggöra var, hur och när kommunikationen ska ske.

Vid vissa organisationsförändringar som till exempel vid behov av att flytta personal mellan förskolor för att säkerställa att skollagen efterföljs ökar i regel antalet klagomål från vårdnadshavarna. Information om syftet förmedlas för att skapa förståelse.

De synpunkter och klagomål som kommer till förvaltningen rör framförallt de lokalförändringar som ska genomföras under året och ett fåtal missnöje kring sina placeringar eller att de inte fått avstegen beviljade. Staben får mycket positiva synpunkter på information, bemötande och tillgängligheten.

De förskoleområden som har mindre klagomål har rutinen att svara vårdnadshavarna så fort som möjligt både via telefon och epost med målet att vårdnadshavarna ska uppleva att de blir lyssnade på och att de tar deras synpunkter på allvar. Överlag får verksamheten mycket positiva synpunkter som framförs till personalen på förskolorna i det dagliga mötet.

Socialtjänst och fritid

Avdelning Socialtjänst och fritid har registrerat 171 positiva synpunkter och 128 klagomål. Det är i huvudsak utförarenheterna som redovisat inkomna synpunkter och klagomål. Endast 15 klagomål har redovisats av myndighetsenheterna. Dessa enheter har i och med den bristande registreringen av inkomna synpunkter och klagomål identifierat ett utvecklingsområde. För att kunna använda brukares/klienters synpunkter och klagomål som

ett verktyg för att systematiskt utvärdera och förbättra verksamheten behöver de omhändertas och hanteras utifrån nämndens rutin för klagomålshantering.

Äldreomsorg

Inom äldreomsorgen har flera positiva synpunkter inkommit under året. De rör främst personalens bemötande, men även personalens kompetens. Många av de positiva synpunkter har registrerats inom den förebyggande verksamheten, där synpunkterna innehåller beröm för personalens bemötande och glada humör. Flera positiva synpunkter har också gällt insatsens innehåll, besökarna framför att de är nöjda med de aktiviteter som erbjuds och dess innehåll. Fixarens tjänster får många fina lovord. Även inom beställarenheten har synpunkter gällande beröm till biståndshandläggarnas bemötande inkommit och registrerats under året.

Antalet synpunkter och klagomål som inkommer till vård- och omsorgsboendena är överlag få, vilket kan bero på att många känner sig nöjda. Å andra sidan är det relativt få av de svarande i brukarundersökningen som har angett att de vet vart de ska vända sig med synpunkter och klagomål. Ett resultat som behöver förbättras i flera verksamheter. Av de synpunkter som har registrerats inom förvaltningens boenden gäller de flesta positiva synpunkter som rör insatsens innehåll, men även information och kontinuitet.

De klagomål som inkommit under perioden är betydligt färre än antalet positiva synpunkter. Klagomålen är relativt jämnt fördelade mellan de olika kategorierna med en viss överrepresentation inom tillgänglighet och insatsens bemötande. De klagomål som inkommit har tagits upp på kvalitetsråd eller arbetsplatsträffar. Den som lämnar ett klagomål får återkoppling, antingen via telefon, muntligt eller skriftligt.

Hantering av synpunkter och klagomål sker inte på samma sätt inom avdelningens verksamheter, även om det finns många likheter. För att hanteringen och i viss grad även registreringen av synpunkter och klagomål ska bli mer likställd planeras ett fördjupat arbete kring detta under nästkommande år.

Antal positiva synpunkter

	Avdelning Förskola	Avdelning Socialtjänst och fritid	Avdelning Äldreomsorg
Tillgänglighet	76	29	9
Bemötande	65	30	40
Kompetens	29	16	18
Kontinuitet	14	2	0
Information	105	32	13
Handläggning	80	0	0
Insatsens innehåll	2	55	7
Annat	14	7	0
SUMMA	385	171	87

Antal klagomål

	Avdelning Förskola	Avdelning Socialtjänst och fritid	Avdelning Äldreomsorg
Tillgänglighet	13	22	8
Bemötande	38	13	5
Kompetens	19	10	1
Kontinuitet	2	8	1
Information	34	14	1
Handläggning	3	10	2
Insatsens innehåll	1	35	9
Annat	27	16	3
SUMMA	137	128	30

"Tyck till" för felanmälan eller synpunkter

I staden tillämpas ett digitalt system för synpunkts- och klagomålshantering "Tyck till". Systemet möjliggör för allmänheten att på ett enkelt sätt rapportera in fel, frågor, klagomål, idéer och beröm.

Brommaborna använder sig i hög utsträckning av de digitala möjligheterna för att lämna synpunkter, felanmälningar och klagomål. Förutom "Tyck till" tillkommer ärenden via telefon, mail, brev och besök. Antalet inkomna ärenden under året uppgår till 3 209, en ökning med 9 procent jämfört med 2021. Anmälningar via mobilapplikationen uppgår till 2 832, vilket är mer än 88 procent av alla inkomna synpunkter.

Ärendena i synpunktsportalen är fördelade på följande kategorier:

- Frågor 677
- Klagomål 649
- Idéer 251
- Felanmälan 1 591
- Beröm 41

Felanmälan vidarebefordras till entreprenören för åtgärd.

Det största antalet inkomna ärenden berör frågor om träd/buskar, gräsklippning samt lekredskap i parker.

Medborgarförslag

Förvaltningen har behandlat och besvarat 22 medborgarförslag under året som gått. Av dessa har tio besvarats positivt och lett till antingen en åtgärd, påbörjad utredning eller möte med förslagsställaren på plats för analys av läget och dialog om möjlig åtgärd. Övriga förslag har bland annat rört pågående drift, väntande grönkompensation eller frågor som förvaltningen inte ansvarar för vilka då har vidarebefordrats till berörd förvaltning.

Verksamhetsuppföljningar externa utförare

Förvaltningen följer upp verksamheter som är upphandlade enligt LOV (lagen om valfrihetssystem) på uppdrag av äldreförvaltningen och socialförvaltningen. Syftet med uppföljningarna är att bedöma respektive verksamhets sammantagna kvalitet samt följsamhet till lagar, författningar och avtal. Under 2022 har verksamhetsuppföljningar av hemtjänstutförare, boendestöd, och avlösning/ledsagning genomförts. Den samlade bedömningen utifrån uppföljningarna av hemtjänst är att samtliga verksamheter har goda till mycket goda förutsättningar att ge omsorg och service av god kvalitet. Vid några verksamhetsuppföljningar identifierades några punkter att åtgärda, så som att arbeta vidare med vissa resultat ifrån brukarundersökningen eller att förbättra dokumentationen. Men i de flesta verksamheter fanns inga behov av åtgärder vid uppföljningstillfället. Utförarna av boendestöd, ledsagning/avlösning har vid uppföljningstillfället kunnat uppvisa efterfrågade uppgifter samt redogjort för hur verksamheten arbetar i enlighet med avtal.

Lex Sarah

Under året har 28 rapporter enligt lex Sarah inkommit gällande händelser inom socialtjänstens verksamheter, vilket är en markant ökning jämfört med 2021 då 17 rapporteringar gjordes enligt lex Sara. Sex rapporter har inkommit gällande händelser inom äldreomsorgens verksamheter.

En orsak till det stora antalet inom socialtjänstens verksamheter kan bero på att kunskapen om den egna rapporteringsskyldigheten har ökat inom socialtjänstens verksamheter genom återkommande utbildningar om innebörden i bestämmelserna om lex Sarah. Lex Sara är ett verktyg för att höja kvaliteten i verksamheterna - händelser utreds och åtgärder genomförs för att förhindra att oönskade händelser inte sker igen.

Lex Maria

Under året har en lex Maria-rapport inkommit inom äldreomsorgens verksamhet som har hanterats och utretts enligt rutin.

Innovationssatsningar

Platssamverkan 2.0

I kvalitets- och innovationsarbetet är samarbetet med högskolor och universitet av stor vikt. I arbetet med att utveckla Brommaplans attraktivitet har tre studenter från Stockholms universitet från utbildningen "Utmaningsdriven projektledning inom kultur och stadsutveckling" anlitats. Projektet startade i januari och har pågått under hela året. Projektet har resulterat i att Brommaplan levde upp under sommaren genom "Vardagsrummet". Ett möblerat vardagsrum skapades på torget där människor kunde stanna upp och mötas. En mängd olika aktiviteter och kulturevenemang erbjöds. Projektet innebar sommarlovsjobb för 30 ungdomar. Även under höst- och jullov har "Vardagsrummet på Brommaplan" erbjudit aktiviteter och kulturevenemang för brommabor och besökare.

Projektet har genomförts i samverkan med fastighetsbolagen JM, Revelop och Balder. I samarbetet ingick även "Levande Stockholm" och Idrottsförvaltningen. Projektet har aktivt marknadsförts bland annat genom instagramkontot "vardagsrumsverketbromma".

Syftet med projektet var att genom samverkan med lokala aktörer skapa en levande och trygg plats – platssamverkan 2.0.

Vardagsrummets aktiviteter har varit välbesökta och uppskattade. Satsningen har gett positiv press och uppmärksamhet. För att få veta vad brommabor och besökare tyckte om projektet genomfördes en enkätundersökning under sommaren med två frågor som baserades på tidigare trygghetsmätningar. Enkäten har besvarats av totalt 321 personer. Av de som besvarat enkäten svarande 79 procent att de upplevde att Vardagsrummet främjat känslan av trygghet på Brommaplan och nära 88 procent svarade att Vardagsrummet bidrog till ett mer levande Brommaplan. Även närboende har, enligt fastighetsägare, en positiv upplevelse av de aktiviteter som genomförts och därmed inte upplevt det som en störning.

Projektformen är möjlig att tillämpa på andra platser och konceptet går att utveckla vidare.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lisa Kinnari, Stadsdelsdirektör	2023-02-01